

741

POLSKA GOSPODARCZA TYGODNIK



1 9 3 4

**POLSKIE
KOPALNIE SKARBOWE**

NA GÓRNYM ŚLĄSKU

SPÓŁKA DZIERŻAWNA
SPÓŁKA AKCYJNA
SOCIÉTÉ FERMÈRE DES MINES
FISCALES DE L'ÉTAT POLONAIS
EN HAUTE-SILÉSIE.



CHORZÓW I G. ŚL.

RYNEK, L. 915.

TELEFON 409-01

SPRZEDAŻ

WĘGLA, KOKSU, BRYKIETÓW I SIARCZ. AMONU

Z KOPALNÍ „KRÓL, BIELSZOWICE, KNURÓW”

ADR. TELEGR. SKARBOFERME CHORZÓW

POLSKA GOSPODARCZA

TYGODNIK, WYDAWANY PRZY POPARCIU MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU
ORAZ MINISTERSTW: SKARBU, ROLNICTWA I REF. ROLN., KOMUNIKACJI, POCZT I TELEGRAFÓW

WYCHODZI W SOBOTY

TREŚĆ ZESZYTU

	<i>STR.</i>		<i>STR.</i>
WYŚCIG PRACY PROF. IGNACEGO MOŚCICKIEGO — <i>INŻ. EUGENJUSZ KWIATKOWSKI</i>	1504	ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE	1519
ŻYCIE I DZIAŁALNOŚĆ PROF. IGNACEGO MOŚCIC- KIEGO — <i>DR. LECH SUCHOWIAK</i>	1506	POCZTA I TELEGRAF	1519
		Statystyka radjoabonentów — <i>P. B.</i>	
ŻYCIE GOSPODARCZE:		KRONIKA BIEŻĄCA:	
Z MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU	1508	TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓLKACH AKCYJNYCH . . .	1521
GÓRNICCTWO I PRZEMYSŁ:		SKARBOWOŚĆ I FINANSE:	
GÓRNICCTWO WĘGLOWE	1508	PODATKI I OPŁATY	1521
PRZEMYSŁ NAFTOWY	1511	RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH	1522
HUTNICCTWO ŻELAZNE	1512	PRZEGLĄD ZAGRANICZNY:	
ROLNICTWO	1512	KRONIKA ZAGRANICZNA:	
HANDEL:		OGÓLNE	1523
KRAJOWE RYNKI TOWAROWE	1514	NIEMCY	1525
RYNEK AKCYJNY	1516	WŁOCHY	1526
KOMUNIKACJA I TRANSPORT	1516	CZECHOSŁOWACJA	1526
<i>Rola przewozów węgla na P. K. P. — St. Deptuła</i>		Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH	1527

W TRZYDZIESTĄ ROCZNICĘ
TWÓRCZEJ DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ

PANA PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

PROFESORA IGNACEGO MOŚCICKIEGO

Redakcja Tygodnika „Polska Gospodarcza” łączy się z całym Narodem Polskim w hołdzie i uczuciu gorącej wdzięczności za ogrom pracy, dokonanej przez Niego dla dobra Kraju, dla rozwoju gospodarstwa polskiego

WYŚCIG PRACY PROF. IGNACEGO MOŚCICKIEGO¹⁾

CAŁĄ olbrzymią przestrzeń między prymitywem a cywilizacją wypełnia tylko jeden symbol, któremu na imię: człowiek. Człowiek pracy. Człowiek, który rozproszone i schaczone siły natury ujął twórczą pracą w karby dyscypliny, który zmienia dziś wzajemne relacje atomów i drobin, który stworzył formę i treść rzeczy, który wydobył najbardziej utajone siły, aby służyły życiu i postępowi.

Podobnie jednak, jak różny jest ciężar gatunkowy ciała, tak samo różne wartości posiada praca człowieka. Są ludzie, którzy, stłoczeni, wędrują na otwartych już drogach życia, i tacy, których twórczy pęd pcha na nowe, odporne, trudne i znojne ścieżki, mające w przyszłości dopiero ich własnym wysiłkiem stać się szerokim gościńcem życia. W tem najbardziej szablonowem zadaniu bytu ludzkiego—pracy—leży w jej wynikach najmniej szablonu.

Cechą charakterystyczną wieloletniej pracy Ignacego Mościckiego jest właśnie to, że spośród skomplikowanych i coraz trudniejszych dróg, rezerwujących coraz mniej rezultatów dla indywidualnej pracy twórczej, wybierał świadomie, jakgdyby z pewnym uporem, drogi najtrudniejsze, ufortyfikowane całym łańcuchem oporów i przeszkód. Stał od wczesnej młodości, jako inżynier i chemik, do wyścigu pracy, ale wybrał dla Siebie drogę trudną i stromą, z samego założenia nieprzyjazną dla pojedynczego człowieka, dla jednostki, określonej pod względem fachowym.

Zadania, które zamierzał rozwiązać, tkwiły swoją istotą w szeregu odrębnych gałęzi wiedzy. Były to problemy, które wymagały najzupełniejszej swobody poruszania się zarówno w dziedzinie fizyki i chemii, matematyki, elektrotechniki i technologii, które wymagały całkowitego zżycia się z prawami przyrody, które nie mogły być rozwiązane ani na drodze cierpliwego empiryzmu, ani przez kompilowanie wyników z różnych dziedzin pracy, tylko stawały wprost w obliczu nowych, nietkniętych jeszcze wówczas zagadnień i metod i wymagały wysokiej intuicji twórczej.

Początki pracy Ignacego Mościckiego wiążą się jeszcze z tym okresem czasu, w którym dominowało zamiłowanie do zagadnień oderwanych, ściśle teoretycznych, posługujących się metodą analityczną. W pracach naukowych rozkwitła wówczas bujnie moda niemieckich „przyczynków”. Szczegóły usuwały w cień całość. Olbrzymi gmach zatowizowanej wiedzy, ten labirynt gubienia i zapomnienia zdrowego sensu, powstawał w gigantycznych rozmiarach

z ziarenek piasku. Drogi życia praktycznego i nauki poczęły się rozchodzić. Posądzenie wiedzy ściślej o cele praktyczne było prawie krępujące. Każdy nerw pracy Profesora Mościckiego zrywał z tą tendencją całkowicie. Wzrok Jego umysłu dostrzegał tylko zagadnienia scałkowane, fundamentalne, tkwiące swymi potrzebami w życiu, uwiązane stalową liną u podstaw ekonomji. Racją prac naukowych Mościckiego był człowiek i rozbudowa jego potrzeb. To — drugi charakterystyczny rys w wyścigu pracy Profesora.

Typowym przykładem tego stosunku do zagadnień jest Jego praca twórcza w zakresie syntezy związków azotowych. Jest to atak frontowy na zagadnienie wielkie i istotne, skomplikowane i wielostronne, naukowe i gospodarcze zarazem, związane nierozdzielnie z postulatami praktycznego życia. Właśnie obiegły świat pogłoski, płynące z autorytatywnych źródeł, o bliskim wyczerpaniu złóż naturalnej saletry, dostarczanej całemu światu przez kopalnie chilijskie. Saletra chilijska stała się wówczas symbolem postępu uprawy roślin. Cała treść konserwatywnej od tyłu stuleci pracy rolnika nabierała nowej, żywej, rewolucyjnej barwy. Olbrzymi przedział w wartości pieniężnej pracy rolnika i pracy robotnika przemysłowego mógł być obecnie wyrównany, a przynajmniej zbliżony do siebie. Każdy hektar gleby uprawnej mógł się niejako podwoić przez zastosowanie nowych metod odżywiania rośliny. Rozszerzane informacje o wyczerpywaniu się związków azotowych w Chile stawały przed oczyma zagadnienie zahamowania rozwoju i postępu agrarnego. A obok tego saletra, wydobywana w Chile, stała się już od kilku dziesięcioleci jednym z najważniejszych surowców dla rozwijającego się bujnie przemysłu chemicznego. Brak lub choćby tylko ograniczenie ilości związków azotowych do dyspozycji rolnictwa i nowego przemysłu wywołałoby musiało poważne wstrząsy gospodarcze i techniczne. Pole do pracy twórczej otwierało się automatycznie. Ponad każdym kilometrem kwadratowym powierzchni ziemi znajduje się ok. 8 milionów tonn czystego azotu. Jest to nagromadzenie surowca poprostu w cyfrach astronomicznych. Cóż z tego, kiedy czysty, atmosferyczny azot jest prawdziwym synonimem swej greckiej nazwy, jest „a-życiowy”, jest antytezą „azotu związanego”, życiodajnego, a jego zdolność wchodzenia w związki chemiczne jest praktycznie żadna. Znane jest tylko jedno zjawisko w naturze, groźne i piękne zarazem, które prowadzi do łączenia się niewielkich ilości azotu z tlenem powietrza, t. j. wyładowania elektryczne w formie piorunów. Myśl Prof. Mościckiego jest od razu skryształizowana i jasna: to właśnie zjawisko natury należy spotęgować, wy-

¹⁾ Artykuł niniejszy jest równocześnie drukowany w „Przebiegach Elektrotechnicznym” Nr. 23 z dn. 7/XII 1934 r.

kształcić praktycznie w aparaturze fabrycznej i ustalić warunki możliwie najwyższych wydajności.

W realizacji tych założeń wylaniają się liczne trudności. Wszystko trzeba konstruować na podstawie własnej intuicji i operować równocześnie mechaniką, chemią i elektrotechniką. W ciągu kilku lat pracy nieustannej i ciężkiej, naukowej i praktycznej, rozwiązanie wielkiego zagadnienia poczynna zbliżać się do realizacji. Zostały stworzone po raz pierwszy w świecie kondensatory elektryczne na wysokie napięcia, zbudowany został piec elektryczny do spalania powietrza, rozwiązane zostało całkowicie pomyślnie urządzenie absorpcyjne dla pochłaniania tlenków azotu. W wyniku tych prac powstaje w 1903 r. we Fryburgu, w Szwajcarii, pierwsza próbna instalacja do wytwarzania syntetycznego kwasu azotowego, a w kilka lat później wedle udoskonalonej już metody „Aluminium-Industrie” w Neuhausen rozpoczyna budowę wielkiej fabryki stężonego kwasu azotowego w Chippis. W oparciu o wyniki pracy Prof.

Mościckiego powstaje również wielka fabryka kondensatorów elektrycznych w Fryburgu, która niebawem otrzymuje dostawę dla stacji radiotelegraficznej na wieży Eiffla w Paryżu.

Stopniowo zasięg pracy twórczej Prof. Mościckiego rozszerza się coraz bardziej i obejmuje wciąż nowe dziedziny, zawsze związane z aktualnym życiem i istotnymi potrzebami gospodarczymi. Niema jednak potrzeby powtarzania indeksu tych prac, ustalonych przeważnie w formie licznych patentów. Te wyniki pracy są dostatecznie znane i ustalone

w literaturze naukowej zagranicznej i polskiej. Bardziej interesująca jest sama metoda pracy. Prof. Mościcki w rozwoju swych prac twórczych ustalił pewien nowy system pracy. Dotychczas istniał dość wyraźny i ostry rozdział między pracą badawczą i naukową a pracą przemysłową. Obecnie stworzony został konkretny pomost w formie doświadczalnej

aparatury próbnej, posiadającej wszystkie cechy urządzenia przemysłowego i operującej ilościami, podlegającymi sprawdzianom ekonomicznym, a równocześnie zezwalającej na kontrolę założeń teoretycznych i wyników, osiąganých przy pracy ściśle laboratoryjnej. To właśnie pośrednie ogniwo między pracownią naukową i fabryką usuwało ryzyko większej inwestycji przemysłowej i stało się podstawą przyszłej działalności Chemicznego Instytutu Badawczego w Polsce.

Trzecim rysem charakterystycznym działalności naukowej i twórczej Prof. I. Mościckiego był kierunek Jego wyścigu pracy: w imię Polski i do Polski. Nazwiska ludzi na-



uki, odkrywców i badaczy, posiadały prawie zawsze pokost międzynarodowy. W pracach Mościckiego, dokonanych początkowo zagranicą, krystalizowała się zawsze ekspansja i grawitacja ku Polsce. W każdej chwili życia, w każdym sukcesie zapisywał On zawsze i wszystko na rachunek swojej zdecydowanej polskości. Tu, w Polsce, pragnął realizować Swoje zdobycze; tu chwycić aktualne, ważne i nierozwiązane dotychczas zagadnienia; tu akumulować nowe wartości techniczne i gospodarcze, by w dniu niezawodnego wyzwolenia Polski — w które

wierzył niezłomnie — zabezpieczyć jej samodzielność i niezależność gospodarczą i polityczną. Jego twórczy umysł nie mógł się pogodzić — w perspektywie dziesięcioleci i wieków — z faktem jaskrawej nędzy gospodarczej naszego społeczeństwa. Mamy przecież obfitość surowców rolnych i przemysłowych; mamy dostateczne źródła energii, mamy glebę urodzajną; mamy ludność pracowitą i oszczędną, a górującego inteligencją nad wielu narodami robotnika przemysłowego; mamy wreszcie olbrzymią i niezaspokojoną dynamikę spożycia. W takim kraju rola technika, inżyniera czy przemysłowca mogłaby mieć charakter szczytnego i prawdziwego posłannictwa.

Tak rozumiał Swoje zadanie Prof. Mościcki i tak też je wykonywał. Od czasu objęcia katedry elektrochemii i chemii fizycznej we Lwowie aż do dnia wyboru na Prezydenta Rzeczypospolitej rozwijał niezwykłą aktywność w tym właśnie zakresie i udawał praktycznie, iż w pracy tej niema niepokonalnych trudności. Wydajność Jego pracy indywidualnej mnożyła się. Obok pracy profesorskiej i wychowawczej na Politechnice tworzył nowe metody utylizacji i produkcji z zakresu ropy, gazu ziemnego, azotu, fosforu, metalurgii, a równocześnie podjął się obrony honoru techniki polskiej w zagrożonym Chorzwie.

To ostatnie zadanie istotnie przekraczało siły polskie, stojące w zakresie technicznym i gospodarczym do dyspozycji w 1922 r. Olbrzymia — nawet w skali zachodnio-europejskiej i amerykańskiej — i skomplikowana fabryka, opuszczona przez wszystkie siły kierownicze niemieckie, pozbawiona nagle surowców i urządzeń pomocniczych, pozbawiona rynku zbytu, otoczona atmosferą niewiary w możliwość jej prowadzenia, osłabiona brakiem środków materialnych i ustawiona w obliczu całej ludności śląskiej i zagranicy jakgdyby na scenie teatralnej! Tu miał się odbyć publicznie pierwszy, konkursowy egzamin sprawności technicznej i ekonomicznej Polski. Były

to jakgdyby zapasy człowieka tonącego z potężnym żywiołem wód. Zapasy codzienne i wyczerpujące, z wciąż nanowo bijącymi falami. Aż wreszcie około 1924 r. zamiast oczekiwanej klęski przyszło pełne i zdecydowane zwycięstwo.

Tu właśnie skryzalizowały się najwyraźniej metody pracy Prof. Mościckiego, i to nie tylko w odniesieniu do reakcji chemicznych i maszyn, do procesów badawczych i produkcyjnych, ale i do ludzi. Można powiedzieć, że w otoczeniu Prof. Mościckiego panowała demokracja wiedzy w najlepszym znaczeniu tego słowa. Każda twórcza myśl, każda wartość rzetelna miała swobodę pracy i urzeczywistnienia. Wygasły tu doszczętnie pojęcia protekcji, kombinacji, zabiegów. Prostota w ujmowaniu zagadnień technicznych cechowała również wzajemne stosunki między ludźmi.

W ten sposób powstawała systematycznie szkoła pracy technicznej, gospodarczej i państwowej. Wysiłek osobisty Prof. Mościckiego koncentrował się coraz widoczniej na zagadnieniu wykształcenia całego i znacznego zastępu ludzi, uzdolnionych do samodzielnej pracy myślowej i samodzielnego rozwiązywania trudnych i złożonych zagadnień. Nikt w tym zespole nie mógł być niezastąpiony, żaden monopol wiedzy nie mógł stać się niczym rezerwatem.

Tylko w tych warunkach mogło powstać tak wielkie i nowe dzieło — zrealizowane w całości i udatnie przez polską pracę — a zainicjowane przez Prezydenta Rzeczypospolitej — jakim są Mościce. Szkoła Prof. Mościckiego zdała tu drugi i trudny egzamin techniczno-produkcyjny. Dziś, po 30 latach pracy twórczej i naukowej, po 30 latach ciężkiego wyścigu pracy Prof. Ignacego Mościckiego można najobjektywniej stwierdzić, że skutki Jego wysiłku pozostaną na trwałe w dorobku odbudowanej i wolnej Polski, w której On piastuje dziś godność Pierwszego Obywatela Rzeczypospolitej.

Inż. Eugenjusz Kwiatkowski

ŻYCIE I DZIAŁALNOŚĆ PROF. IGNACEGO MOŚCICKIEGO

IGNACY MOŚCICKI urodził się w dniu 1 grudnia 1867 r. w Mierzanowie ziemi płockiej. Wychowany w tradycji walki zbrojnej i czynnej pracy dla Polski, przez ojca i stryjów — uczestników powstania styczniowego, miał jako najwyższy cel życia i miarę wszelkich poczynąń: niezłomny nakaz stałej służby dla Polski. Po ukończeniu szkół średnich w Płocku i Warszawie odbył studia chemii technicznej w Rydze, gdzie jednocześnie brał poważny udział w ruchu niepodległościowym. Wróciwszy po ukończeniu pracy dyplomowej (z dziedziny chemii organicznej) do Warszawy, wysunął się w ruchu niepodległościowym tak bardzo na czoło, że — naskutek represyj władz rosyjskich — musiał uchodzić zagranicę.

Osiadł Ignacy Mościcki w Londynie, gdzie przebywał 5 lat. W 1897 r. objął obowiązki asystenta u Profesora Kowalskiego przy katedrze fizyki Uniwersytetu w Fryburgu.

W tym okresie czasu przed rolnictwem, jak i przemysłem stawało coraz natarczywiej zagadnienie znalezienia produktu zastępczego dla saletry chilijskiej, której pokłady stopniowo wyczerpywały się i której produkcja nie mogła nadążyć rosnącemu zapotrzebowaniu. Ignacy Mościcki próbuje pierwszy zrealizować pomysł wytwarzania w drodze laboratoryjnej kwasu azotowego z azotu, znajdującego się w powietrzu w nieprzebranych ilościach, wiążąc go iskrą elektryczną z tlenem powietrza i otrzymując

w ten sposób tlenek azotu, który już jest łatwy do przerobienia na kwas azotowy. Pierwsze próby dają wyniki pomyślne, ale tem niemniej wymagają jeszcze szeregu prac przedwstępnych, których dopiero pozszytwe rozwiązanie pozwalaloby zastosować wynalazek w praktyce na szerszą skalę dla celów przemysłowych. W pierwszym rzędzie okazała się potrzeba budowy kondensatorów elektrycznych na napięcie ok. 50 tysięcy wolt, których ówczesny przemysł elektrotechniczny nie umiał dostarczyć. Ignacy Mościcki podjął to zagadnienie sam i zbudował potrzebne kondensatory, pierwsze na świecie, które zostały nie tylko użytkowane do aparatury dla spalania azotu, ale również i w innych zagadnieniach stosowania energii elektrycznej. W rezultacie utworzyło się odpowiednie towarzystwo przemysłowe, dla którego Ignacy Mościcki opracował urządzenie fabryki i standardowe modele kondensatorów, których przeznaczeniem było zabezpieczenie sieci przeciw przepięciom oraz budowy baterji kondensatorów dla stacji radiotelegraficznych (stacja radiowa na wieży Eifla była zaopatrzona właśnie w taką baterję na 100 tysięcy wolt).

Chodziło również o rozwiązanie trudności przebiegania reakcji łączenia się azotu z tlenem na tlenek azotu, która jest odwracalna, t. zn. że tlenek azotu może rozpaść się spowrotem na tlen i azot, co ma miejsce w tym wypadku, gdy gaz po wyjściu z płomienia elektrycznego nieco ostygnie. Ponieważ po spalaniu gazy trzeba ochłodzić — otrzymany tlenek azotu musiałby się zawsze rozpaść, i praca byłaby bezcelowa, gdyby nie to, że w miarę dalszego studzenia prędkość rozpadu maleje do tego stopnia, że na rozpad widocznych ilości tlenu trzeba czekać szereg lat. Tak więc chodziło tylko o to, jak wykonać chłodzenie. To zagadnienie zostało rozwiązane zbudowaniem przez Ignacego Mościckiego jego sławnych pieców z łukiem elektrycznym, wirującym we wnętrzu cewki elektromagnetycznej, przez którą przedmucha się silny strumień powietrza. Mimo że dzisiaj już nie wiążemy w przemyśle azotu z tlenem na tlenek azotu, lecz z wodorem na amoniak — piece tego systemu pracują sprawnie jeszcze dziś przy wiązaniu azotu na związki cyjanowe. Tlenek azotu, wychodzący z pieców, jest jednak bardzo rozrzedzony wdmuchiwaniami do pieców wielkimi ilościami powietrza; powstawało więc zagadnienie drugie: absorbcja rozcieńczonych gazów. Rozwiązał je Ignacy Mościcki w sposób mistrzowski przez budowę wież absorbcyjnych podług zupełnie nowej zasady o wiele sprawniejszych aniżeli uprzednio istniejące.

Rozwiązanie tych kwestyj technicznych pozwoliło Ignacemu Mościckiemu na zbudowanie dwóch fabryk kwasu azotowego dla Aluminium Industrie A. G. Neuhausen w Szwajcarii, które w okresie wielkiej wojny pokrywały całe wzmożone zapotrzebowanie tego kraju. Na marginesie tych prac wynalazczych Ignacego Mościckiego zaznaczyć należy, że odstępując odzyskanie patenty wyłączył On spod ingerencji kapitału zagranicznego terytorjum przyszej Rzeczypospolitej Polskiej, której pragnął poświęcić sam całą swą wiedzę i całą swą twórczą pracę.

W 1912 r. Ignacy Mościcki wraca do kraju i obejmuje na Politechnice Lwowskiej najpierw katedrę chemji fizycznej, a później elektrochemji i rozpoczyna usilną działalność, zmierzającą do stwo-

żenia ośrodka, któryby mógł stać się zarodkiem polskiej niezależnej twórczości w dziedzinie przemysłu chemicznego. W tym celu gromadzi obok siebie Profesor Mościcki entuzjastów wiedzy i nauki, skupiając ich narazie przy spółce „Metan“, którą następnie (w 1922 r.) przekształca w Chemiczny Instytut Badawczy, przenosząc do Warszawy i dając Państwu ośrodek twórczy, zorganizowany siłami społecznymi, a nie tak jak gdzieindziej z funduszków publicznych. Zadaniem Instytutu — jak głosi jego statut — jest „wyłącznie popieranie pracy twórczej w polskim przemyśle chemicznym“, a nie działanie w celach zysku.

Jednocześnie Ignacy Mościcki łącznie z Dr. K. Klingiem rozwiązuje problem rozdzielania emulsji ropnych na wodę i ropę, zapewniając krajowi możliwość wykorzystania masy tego cennego materiału, dalej opracowuje metodę wydzielania i otrzymywania gazoliny z gazów ziemnych, kładąc podwaliny pod nową gałąź przemysłową. Jednocześnie prowadzona jest w Jaworznie budowa fabryki „Azot“, która w okresie wojennym miała zapewnić produkcję niezbędnego do uzbrojenia kwasu azotowego, a po zmianie warunków przeszła na fabrykację cyjanków, według systemu, zalegalizowanego w licznych patentach Profesora Mościckiego. Opracowuje wreszcie Profesor Mościcki nową metodę dystalacji ropy naftowej, która jednak niestety, nie doczekała się u nas realizacji, mimo że jej zasady zostały później przyjęte przez licznych konstruktorów amerykańskich.

W lipcu 1922 r. na wezwanie Rządu Ignacy Mościcki przyjął na siebie niezwykle trudne zadanie przejęcia z rąk niemieckich i uruchomienia fabryki azotniaku w Chorzowie — fabryki, nawet w skali światowej należącej do kolosów. Trzeba zaznaczyć, że Niemcy zostawili fabrykę zupełnie ogołoconą, że spalili wszystkie plany i instrukcję, że wszyscy kierownicy, urzędnicy i majstrowie niemieccy opuścili fabrykę. Profesor Mościcki łącznie z gronem młodych chemików, przeważnie uczniów swojej „szkoły“, fabrykę — mimo tych nieprzewidywalnych, zdawałoby się, trudności — uruchomił, usuwając jednocześnie błędy niemieckiej konstrukcji przez zastosowanie nowych pieców karbidowych własnego pomysłu, które zastąpił stare niemieckie, o wiele mniej sprawne; dzięki temu zdolność produkcyjna fabryki podniosła się z 70 000 t do 170 000 t.

Równolegle Profesor Ignacy Mościcki prowadził z współpracownikami w Chemicznym Instytucie Badawczym skuteczne badania nad otrzymywaniem aluminium z glin krajowych, kwasu siarkowego z gipsu, koks hutniczego z węgla niekoksujących i nad wielu innymi zagadnieniami, których rozwiązanie miało zapewnić Polsce nie tylko niezależność gospodarczą (surowcową), ale również i bezpieczeństwo kraju.

Tę gorączkową nieustającą od szeregu lat pracę przerywa w 1926 r. wola narodu i Wódza, powołująca Ignacego Mościckiego do objęcia najwyższego urzędu w Państwie.

Opuścił umiłowaną przez siebie placówkę naukową, w której miał do rozwiązania tyle jeszcze zagadnień, przekazując kontynuowanie rozpoczętych prac swoim następcom.

Nie kończy się jednak na tem twórcza praca Profesora Mościckiego, obecnie już Prezydenta Rzeczypospolitej. Stworzona przez Niego „szkoła“ technologiczna, korzystając z pracowni Chemicznego Instytutu, pod ogólnem kierownictwem swego Mistrza,

który udzielał Swych rad i poparcia, zdołała — pod wodzą ś. p. Dr. Tadeusza Zwisłockiego — rozplanować i znakomicie przeprowadzić budowę drugiego kolosa przemysłowego — Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Mościcach, opartej o nowszą metodę syntezy związków azotowych poprzez amonjak.

Już jako Prezydent Rzeczypospolitej przeprowadził wreszcie Ignacy Mościcki w latach ostatnich doświadczenia nad otrzymaniem absolutnie czystego, wolnego od zarasków i odpowiednio zjonizowanego powietrza do pomieszczeń zamkniętych, szkół, szpitali i oddał ten wynalazek bezinteresownie do użytku ludzkości.

Do polskiej nauki, a szczególnie do polskiego przemysłu Prezydent Mościcki wniósł ożywczy strumień, którego źródła należy szukać w przedwojennym nurcie ruchu niepodległościowego, obudził wiarę we własne siły nasze, dał przykład łamania następujących się trudności i zgromadził dookoła siebie grono następców, którzy posłannictwo pracy dla narodu w swym zawodzie nieść będą dalej.

Postać Ignacego Mościckiego, człowieka o wielkim umyśle i wielkim sercu, człowieka wiary i idei, człowieka twórczej woli i niezłomnego pracownika, będzie wciąż rosła w miarę płynącego czasu.

Dr. Lech Suchowiak

ŻYCIE GOSPODARCZE

AKADEMJA DLA UCZCZENIA 30-LETNIEJ PRACY NAUKOWEJ PANA PREZYDENTA RZPLITEJ PROF. DR. H. C. IGNACEGO MOŚCICKIEGO.

— Uroczysta akademja dla uczczenia 30-lecia pracy naukowej Pana Prezydenta Rzplitej odbędzie się w auli Politechniki w dn. 7 b. m. o godz. 20 w obecności Pana Prezydenta Rzplitej, przedstawicieli Rządu i sfer naukowych.

Po otwarciu akademji i odegraniu hymnu narodowego wygłoszone zostaną następujące przemówienia:

Prezesa Komitetu Obchodu Prof. Dr. Wojciecha Świętosławskiego,

Prezesa Rady Ministrów Prof. Dr. Leona Kozłowskiego,

Prezesa Polskiej Akademji Umiejętności Prof. Dr. Stanisława Wróblewskiego, w imieniu Akademji i towarzystw naukowych,

Rektora Politechniki Lwowskiej Prof. Dr. Otto Nadolskiego w imieniu uczelni akademickich.

Skolei nastąpi wręczenie wydawnictw jubileuszowych:

Polskiego Towarzystwa Fizycznego przez Prof. Czesława Białobrzzeskiego,

Polskiego Towarzystwa Chemicznego przez Prof. Kazimierza Sławińskiego,

Chemicznego Instytutu Badawczego przez Prof. Dr. Kazimierza Klinga,

Stowarzyszenia Elektryków Polskich przez Doc. Inż. Jana Obrompalskiego,

Wydziałów rolniczych i leśnych szkół akademickich przez Prof. Dr. Wiktora Schramma.

Następnie wygłoszone będzie przemówienie Rektora Politechniki Warszawskiej Prof. Edw. Warchałowskiego w imieniu Towarzystwa Studium Technologicznego, poczem nastąpi wręczenie adresów.

Przewodnictwo honorowe Komitetu Uczczenia 30-letniej pracy naukowej Pana Prezydenta Rzplitej objął Pan Marszałek Józef Piłsudski.

Z MIN. PRZEMYSŁU I HANDLU

WYJAZD DYREKTORA DEP. GÓRNICZO-HUTNICZEGO MIN. PRZEMYSŁU I HANDLU DO LONDYNU.

— Jednocześnie z delegacją polskich przemysłowców węglowych, która udała się do Londynu w celu przeprowadzenia dalszych rozmów w sprawie porozumienia węglowego polsko-angielskiego — wyjechał w dn. 30/XI r. b. Dyrektor Departamentu Górniczo-Hutniczego Min. Przemysłu i Handlu, P. Czesław Peche.

GÓRNICCTWO I PRZEMYSŁ

GÓRNICCTWO WĘGLOWE

WYJAZD DELEGACJI PRZEMYSŁOWCÓW WĘGLOWYCH DO LONDYNU.

— Celem kontynuowania rozmów w sprawie porozumienia węglowego polsko-angielskiego, prowadzonych w I połowie listopada r. b. w Warszawie — w dn. 30/XI r. b. wyjechała delegacja polskich przemysłowców węglowych pod przewodnictwem Generalnego Dyrektora Polskiej Konwencji Węglowej P. Inż. J. Cybulskiego w składzie następującym — PP.: Ciszewski, Falter, Golde, Krasnodębski, Malpląt, Michel, Olszewski, Przedpełski i Rose.

Rozmowy obu delegacji rozpoczęły się w Londynie w dn. 3 b. m.

WYWÓZ WĘGLA KAMIENNEGO W LISTOPADZIE 1934 R. przedstawiał się — według danych tymczasowych — następująco (w tys. tonn):

Kraje	Listopad 1934			1934		Wzrost (+) lub zmniejszenie (-) w stosunku do października
	1931	1932	1933	Październik	Listopad	
Rynki środkowo-europejskie	289	133	184	163	145	— 18
Austria	231	102	143	124	114	— 10
Węgry	3	1	1	1	—	— 1
Czechosłowacja	54	30	40	38	31	— 7
Niemcy	1	—	—	—	—	—
Rynki skandynawskie	759	556	474	335	358	+ 23

Szwecja	287	313	269	198	192	—	6
Norwegja	95	80	62	46	72	+	26
Dania	228	126	56	39	57	+	18
Islandja	5	1	4	—	7	+	7
Finlandja	44	36	83	52	30	—	22
Rynki bałtyckie	87	15	8	—	1	+	1
Łotwa	59	12	6	—	1	+	1
Litwa	8	2	—	—	—	—	—
Kłajpeda	8	—	—	—	—	—	—
Estonja	12	1	2	—	—	—	—
Rynki zachodnio-europejskie	74	159	204	219	239	+	20
Francja	58	87	97	79	87	+	8
Belgja	—	16	13	25	27	+	2
Holandia	5	10	19	18	23	+	5
Irlandja	—	40	71	86	91	+	5
Szwajcaria	11	6	4	11	11	—	—
Rynki południowo-europejskie	89	70	102	206	185	—	21
Włochy	74	62	82	193	167	—	26
Jugosławja	13	5	4	9	4	—	5
Rumunja	2	3	1	—	—	—	—
Grecja	—	—	6	4	7	+	3
Gibraltar	—	—	9	—	—	—	—
Hiszpanja	—	—	—	—	7	+	7
Rynki pozaeuropejskie	1	7	25	29	44	+	15
Algier	1	—	15	—	22	+	22
Daleki Wschód	—	—	—	8	9	+	1
Argentyna	—	7	—	6	6	—	—
Egipt	—	—	7	8	—	—	8
Turcja	—	—	3	—	—	—	—
Afryka Półn.	—	—	—	7	—	—	7
Australja	—	—	—	—	4	+	4
Malta	—	—	—	—	3	+	3
Węgiel okrętowy	61	28	29	36	29	—	8
Razem zagranicę:	1360	968	1026	988	1000	+	12
W. M. Gdańsk	30	27	29	38	38	—	—
Ogółem:	1390	995	1055	1026	1038	+	12
Przeładunek węgla w portach:							
w Gdyni	558	418	359	520	526	+	6
w Gdańsku	435	439	479	314	347	+	33
Razem:	993	857	838	834	873	+	39

Eksport węgla kamiennego w listopadzie — pomimo mniejszej o 2 ilości dni roboczych (25) w porównaniu z październikiem — wzrósł o 12 tys. t, t. j. o 1·17%, i wynosił 1038 tys. t, pozostając jednak niższym o 17 tys. t od wywozu w analogicznym miesiącu r. ub. Wzrost wywozu dotyczył wyłącznie rej. śląskiego, skąd wyeksportowano 903 tys. t, t. j. o 29 tys. t więcej, natomiast zmalały wysyłki z rej. dąbrowskiego, a mianowicie o 17 tys. t — do 135 tys. t. Eksport z rej. krakowskiego nie przewyższał 0·5 tys. t.

Z ogólnej ilości — wywieziono na rynki środkowo-europejskie 145 tys. t, t. j. o 18 tys. t mniej, przyczem spadek wywozu dotyczył zarówno Austrii, jak i Czechosłowacji.

Wywóz na rynki skandynawskie wynosił 358 tys. t — wobec 335 tys. t w październiku, a zatem wzrósł o 23 tys. t, przyczem wzrosły wysyłki do Norwegii oraz Danii z Islandją, zmalały natomiast do Finlandji i Szwecji. Silny spadek wywozu na rynek fiński tłumaczy się ograniczeniami dowozu węgla polskiego w następstwie zawarcia z W. Brytanią znanego układu handlowego.

Co się tyczy rynków bałtyckich — to w miesiącu sprawozdawczym wysłano jedynie do Łotwy ok. 1 tys. t.

Na rynki zachodnio-europejskie eksport wzrósł o 20 tys. t do 239 tys. t, przyczem wzrost wysyłek dotyczył wszystkich krajów, objętych tą grupą rynków.

Wywóz na rynki południowo-europejskie zmalał o 21 tys. t i wynosił 185 tys. t; ten stosunkowo silny spadek eksportu na rynki południowe, względnie na rynek włoski znajduje swe wyjaśnienie w zwycze frachtów morskich i w wynikających stąd trudnościach w wynajmowaniu statków spowodu odczuć dającego się braku frachtów powrotnych na północ z portów śródziemnomorskich.

Eksport na rynki pozaeuropejskie wzrósł o 15 tys. t do 44 tys. t, przyczem podkreślić należy zapoczątkowanie eksportu polskiego węgla do Australji i na Malte.

Co się tyczy węgla okrętowego, to odbiór jego zmalał o 8 tys. t i wynosił 28 tys. t, natomiast wysyłki do W. M. Gdańska

utrzymały się na poziomie poprzedniego miesiąca i wynosiły 38 tys. t.

Udział poszczególnych rynków zbytu w ogólnym eksporcie węgla w listopadzie w porównaniu z październikiem ilustruje następujące zestawienie (w %-ach):

	Październik	Listopad
Rynki środkowo-europejskie	15·89	13·97
" skandynawskie	32·65	34·49
" bałtyckie	—	0·10
" zachodnio-europejskie	21·34	23·02
" południowo-europejskie	20·08	17·82
" pozaeuropejskie	2·83	4·24
Węgiel okrętowy	3·51	2·70
W. M. Gdańsk	3·70	3·66
Ogółem:	100·00	100·00

Przeciętna dzienna wysyłka węgla kamiennego zagranicę wynosiła w listopadzie — przy 25 dniach roboczych — ok. 41·5 tys. t, a zatem wzrosła w porównaniu z październikiem o 3·5 tys. t. Wysyłka ta wynosiła: z rej. śląskiego ok. 36 tys. t, a z rej. dąbrowskiego 5·5 tys. t.

Przeładunek węgla w portach Gdynia/Gdańsk w listopadzie w porównaniu z październikiem wzrósł o 39 tys. t do 873 tys. t, przyczem przeładunek w Gdyni wzrósł o 6 tys. t do 526 tys. t, a w Gdańsku o 33 tys. t do 347 tys. t.

PRZEMYSŁ WĘGLOWY WE WRZEŚNIU 1934 R. — Wydobycie węgla kamiennego we wrześniu 1934 r. przedstawiało się następująco:

Tablica I

Rejony węglowe	Wrzesień		Styczeń ÷ wrzesień			
	1 9 3 4		1 9 3 4		1933	
	tonn	1913=100	tonn	1913=100	tonn	
Śląski	1 951 610	72·77	15 620 978	64·72	13 813 276	
przec. dzienna	78 064	72·29	69 737	64·57	61 392	
Dąbrowski	464 129	81·67	3 804 427	74·43	3 842 773	
przec. dzienna	18 565	80·31	16 984	73·47	17 079	
Krakowski	183 772	111·90	1 298 074	87·82	1 201 425	
przec. dzienna	7 351	111·16	5 795	87·63	5 340	
Ogółem:	2 599 511	76·14	20 723 479	67·45	18 857 474	
przec. dzienna	103 980	75·50	92 516	67·18	83 811	

Wzrost (+) względnie spadek (—) wydobycia we wrześniu r. b. w porównaniu z sierpniem r. b. oraz wrześniem 1933 r. ilustruje poniższe zestawienie:

W stosunku:

Rejony	do sierpnia 1934 r.		do września 1933 r.	
	tonn	%	tonn	%
Śląski	+ 110 858	6·02	+ 192 857	10·97
Dąbrowski	+ 33 233	7·71	— 31 395	6·34
Krakowski	+ 11 992	6·98	+ 13 333	7·82
Ogółem:	+ 156 083	6·39	+ 174 795	7·21

Jak wynika z powyższego zestawienia, wydobycie węgla kamiennego we wrześniu wzrosło w stosunku do sierpnia r. b. o 6·39%, a w stosunku do analogicznego miesiąca 1933 r. — o 7·21%. Od początku roku, a więc w okresie styczeń ÷ wrzesień, wydobyto węgla kamiennego 20 723 479 t — wobec 18 857 474 t, t. j. o 1 866 005 t (9·90%) więcej niż w tymże okresie 1933 r.

Ogólny zbył węgla kamiennego we wrześniu w porównaniu z sierpniem wzrósł o 115 565 t, przyczem wzrost zbytu krajowego był nieco większy niż eksportu. W konsekwencji tego pewne przesunięcie na korzyść zbytu krajowego: gdy w sierpniu udział zbytu krajowego w ogólnym zbyciu węgla wynosił 60·09%, a eksportu — 39·91%, to we wrześniu udział zbytu krajowego wzrósł do 60·54%, a eksportu zmalał do 39·46%.

Wzrost zbytu krajowego oraz eksportu we wrześniu 1934 r. w porównaniu z sierpniem 1934 r. ilustruje poniższe zestawienie:

Rejony	Zbył w kraju		Eksport	
	tonn	%	tonn	%
Śląski	49 794	5·34	30 601	3·98
Dąbrowski	14 020	5·20	4 751	3·85
Krakowski	16 329	11·69	70	24·14
Ogółem:	80 143	5·97	35 422	3·97

Zbyt węgla kamiennego w Kraju — we wrześniu 1934 r.

Tablica II

Rodzaj odbiorców	Wrzesień		Styczeń ÷ wrzesień			
	1934		1934		1933	
	tonn	tonn	%	tonn	%	tonn
I.—Przemysł						
Hutniczy:						
żelazny	71 197	707 635	6'33	693 847	6'64	
innych metali	36 282	297 520	2'66	266 691	2'55	
Koksiarnie	157 904	1 324 340	11'84	1 150 089	11'00	
Brykociarnie	15 694	164 645	1'47	139 523	1'34	
Gazownie	20 535	181 184	1'62	191 714	1'83	
Górnicy (kopalnie rud i kopalnie, niemające węgla własnego) ¹⁾	3 353	36 800	0'33	23 696	0'23	
Naftowy	4 945	57 060	0'51	54 813	0'52	
Solny	8 085	73 071	0'65	71 380	0'68	
Cementowy, ceramiczny oraz cegielniane i wapienniki	79 874	615 715	5'50	399 705	3'82	
Obróbczy (metalowy i inny)	8 231	79 121	0'71	64 635	0'62	
Chemiczny	38 304	245 104	2'19	217 906	2'08	
Garbarski i przetworów zwierzęcych	3 549	30 096	0'27	21 467	0'21	
Rolniczy (przetwórczy rolny, browary, młyny i gorzelnie)	34 260	321 574	2'88	349 341	3'34	
Cukrowniczy	57 703	227 106	2'03	217 321	2'08	
Papierniczy	27 636	231 439	2'07	202 348	1'94	
Włókienniczy	59 531	496 932	4'44	507 516	4'86	
Inne gałęzie przemysłu	118 961	1 043 438	9'33	940 724	9'00	
Razem przemysł¹⁾:	746 044	6 132 780	54'83	5 512 716	52'74	
II.—Inni odbiorcy						
Koleje żelazne	270 858	2 144 153	19'17	1 989 835	19'04	
Zegluga	2 345	14 370	0'13	14 123	0'13	
Instytucje miejsk. (elektrownie, tramwaje, wodociągi i inne, oprócz gazowni)	41 835	315 525	2'82	279 726	2'68	
Wojskowość	50 259	228 799	2'05	231 627	2'22	
Instytucje państw. . . .	14 948	88 640	0'79	91 497	0'87	
Opał domowy ²⁾	122 469	964 186	8'62	1 161 831	11'11	
Pośrednicy	174 113	1 295 782	11'59	1 172 134	11'21	
Razem inni odbiorcy²⁾:	676 827	5 051 455	45'17	4 940 773	47'26	
Ogółem w kraju:	1 422 871	11 184 235	100'00	10 453 489	100'00	

Jak wynika z tabl. II, w której podany jest zbyt węgla kamiennego według odbiorców, stosunkowo najstabilniej, bo zaledwie o 3'18%, wzrósł odbiór węgla ze strony przemysłu, przy czym zwiększenie się zapotrzebowania węgla dotyczyło przede wszystkim przemysłów: chemicznego, włókienniczego, papierniczego, a głównie cukrowniczego. Natomiast spadło zapotrzebowanie ze strony przemysłu hutniczo-żelaznego; również niekorzystnie oddziaływał spadek zamówień ze strony cementowni i osłabienie odbioru przez cegielnie. Pozostałe gałęzie przemysłów we wrześniu nie wykazywały poważniejszych odchyłen w odbiorze węgla w porównaniu z miesiącem poprzednim. Wzrosły również dostawy węgla kolejowego (o 4'23%), co tłumaczy się częściowo sezonowym wzmoczeniem się transportów, częściowo zaś — gromadzeniem zapasów węgla na okres zimowy. Najpoważniej jednak wzrósł odbiór węgla na cele opału domowego, a mianowicie o 12'78%. Poprawa zbytu węgla

1) Bez zużycia na cele techniczne kopalń.

2) Bez zużycia na deputaty.

dla celów opałowych jest refleksem sezonowego ożywienia pod wpływem zbliżającej się zimy. Zbyt krajowy we wrześniu 1934 r. w porównaniu z sierpniem wzrósł o 80 143 t, t. j. o 5'97%, do 1 422 871 t. Od początku roku, t. j. w okresie styczeń ÷ wrzesień, zbyt węgla wewnątrz kraju wynosił 11 186 985 t — wobec 10 453 489 t w analogicznym okresie r. ub., a zatem wzrósł o 730 746 t, czyli o 6'99%.

Eksport węgla kamiennego — we wrześniu 1934 r.

Tablica III

KRAJE	Wrzesień 1934		Styczeń ÷ wrzesień			
	1934		1934		1933	
	tonn	tonn	%	tonn	%	tonn
I.—Rynki środkowo-europejskie						
Austria	142 555	927 843	12'62	887 059	13'35	
Węgry	112 391	665 166	9'05	731 202	11'01	
Czechosłowacja	680	7 780	0'11	3 195	0'05	
Niemcy	29 462	254 754	3'46	152 426	2'29	
II.—Rynki skandynawskie	22	143	—	236	—	
Szwecja	275 834	2 411 106	32'79	3 098 041	46'64	
Norwegia	147 567	1 678 737	22'83	1 584 463	23'85	
Dania	27 160	219 365	2'98	642 021	9'67	
Islandja	63 432	372 974	5'07	561 234	8'45	
Finlandja	2 245	22 050	0'30	25 233	0'38	
III.—Rynki bałtyckie	35 430	117 980	1'61	285 090	4'29	
Łotwa	6 340	22 232	0'30	79 805	1'20	
Litwa	—	8 652	0'12	67 095	1'01	
Kłajpeda	—	—	—	770	0'01	
Estonja	—	—	—	1 555	0'02	
IV.—Rynki zachodnio-europejskie	6 340	13 580	0'18	10 385	0'16	
Francja	184 449	1 966 731	26'75	1 243 939	18'73	
Belgia	78 998	712 555	9'69	649 987	9'78	
Holandja	18 010	403 907	5'49	135 993	2'05	
Irlandja	4 890	203 845	2'77	78 410	1'18	
Szwajcaria	72 697	569 097	7'74	295 320	4'45	
Anglja	9 854	75 467	1'03	84 229	1'27	
V.—Rynki południowo-europejskie	—	1 860	0'03	—	—	
Włochy	207 780	1 296 583	17'63	772 131	11'62	
Jugosławja	187 906	1 175 484	15'99	705 089	10'61	
Rumunja	995	29 028	0'39	3 470	0'05	
Grecja	645	17 552	0'24	4 402	0'07	
Portugalia	18 234	72 519	0'98	59 170	0'89	
VI.—Rynki pozaeuropejskie	—	2 000	0'03	—	—	
Algierja	38 250	223 657	3'04	117 638	1'77	
Egipt	22 665	124 335	1'69	96 613	1'45	
Afryka	11 825	44 882	0'61	15 120	0'23	
Argentyna	2 750	9 880	0'13	—	—	
Brazylja	—	27 870	0'38	4 560	0'07	
Daleki Wschód	—	4 530	0'06	—	—	
Turcja	1 010	12 160	0'17	—	—	
VII.—Węgiel okrętowy	—	—	—	1 345	0'02	
Razem zagran.:	893 320	7 134 725	97'03	6 439 172	96'93	
VIII.—W. M. Gdańsk	34 005	218 287	2'97	203 860	3'07	
Ogółem:	927 325	7 353 012	100'00	6 643 032	100'00	

Jak ilustruje tabl. III, eksport węgla kamiennego we wrześniu r. b. w porównaniu z sierpniem wzrósł o 35 422 t (3'97%). Poprawa — w przeciwieństwie do sierpnia — nie obejmuje wszystkich rynków zbytu i w eksporcie na poszczególne rynki odbiorcze zaszły dość poważne przesunięcia. W grupie rynków środkowo-europejskich wzrosły dość poważnie wysyłki, a to głównie w następstwie powiększenia przez Austrię kontyngentu przywozowego w związku ze zwykłym o tej porze gromadzeniem zapasów na zimę. Wywóz na rynki skandynawskie kształtował się we wrześniu niżkowo, głównie spowodowany wysłaniem już części kontyngentu szwedzkiego w poprzednim miesiącu.

a także pod wpływem obniżenia się wyciek do Norwegii, z uwagi na stosowane ograniczenia do węgla polskiego spowodu zobowiązania Norwegii wobec Anglii. Jedynie wywóz do Danii wykazuje — zresztą tylko przejściowo — poprawę. Co się tyczy rynków bałtyckich, to w miesiącu sprawozdawczym wysłano do Estonii ok. 6 tys. t. Na rynki zachodnio-europejskie eksport zmalał o 21 tys. t i wynosił 184 tys. t; spadek wywozu do tej grupy rynków tłumaczy się ograniczeniem importowego kontyngentu węgla polskiego do Belgii do 20 tys. t miesięcznie z ważnością od dn. 1/VII r. b. oraz wprowadzeniem kontyngentowania węgla polskiego do Holandji. Nawet wzrost wyciek do pozostałych krajów tej grupy rynków nie zdołał skompensować strat, poniesionych w eksporcie do powyżej wymienionych krajów. Wywóz na rynki południowo-europejskie wykazał we wrześniu dalszą poprawę — głównie wskutek wzmocnienia się wyciek do Włoch, a w mniejszym stopniu do Grecji. Również korzystnie kształtowały się wysyłki na rynki pozaeuropejskie. Od początku roku, t. j. w okresie styczeń-wrzesień, wyeksportowano ogółem 7 353 012 t — wobec 6 643 032 t w analogicznym okresie r. ub., czyli o 709 980 t (10·69%) więcej.

Całkowity obrót węgla, koksu i brykietów we wrześniu 1934 r. ilustruje tabl. IV, z której widać — w porównaniu z danymi dla sierpnia — że zapasy węgla kamiennego na zwałach kopalniach nieco wzrosły, osiągając z końcem września 1 698 283 t.

W związku z sezonowym wzrostem zapotrzebowania węgla kamiennego — pomimo mniejszej liczby dni roboczych we wrześ-

niu w porównaniu z sierpniem — liczba wszystkich dniówek odrobionych w kopalniach węgla kamiennego wzrosła o 38 876 (2·62%), wynosząc 1 521 245. W tej liczbie — liczba dniówek zwykłych odrobionych wzrosła do 1 491 159, czyli o 36 570 (2·51%) i liczba dniówek nadliczbowych do 30 086, czyli o 2 306 (8·30%).

W wyniku pewnej poprawy konjunktury zmniejszyła się liczba wszystkich dniówek opuszczonych o 92 033 (22·01%) do 326 170, co stanowi 21·87% zwykłych dniówek odrobionych. Do spadku liczby tych dniówek przyczynił się zarówno spadek t. zw. „świętówek” do 209 112, t. j. o 89 914 (30·07%), jak też zmniejszenie liczby dniówek urlopowych do 51 606, czyli o 1 416 (2·67%). Liczba „świętówek” wynosiła we wrześniu 14·02% zwykłych dniówek odrobionych. Na przeciętnie zatrudnionego robotnika przypada dniówek zwykłych 20·51, wszystkich opuszczonych 4·49 i „świętówek” 2·88; odpowiednie liczby w poprzednim miesiącu wynosiły 20·19, 5·81 i 4·15.

Liczba przeciętnie zatrudnionych robotników wzrosła we wrześniu o 662 (9·19%), wynosząc 72 693.

Przeciętne wydobycie na robotniko-dniówkę zwiększyło się we wrześniu i wynosiło: w rej. śląskim 1 969 kg — wobec 1 908 kg w sierpniu, w rej. dąbrowskim 1 261 kg — wobec 1 199 kg i w rej. krakowskim 1 362 kg — wobec 1 314 kg, przeciętnie dla całego Państwa 1 742 kg — wobec 1 681 kg w poprzednim miesiącu.

Obrót węgla kamiennego i brunatnego, koksu oraz brykietów — we wrześniu 1934 r.

Tablica IV

(w tonnach)

REJONY WĘGLOWE	Pozostałość z poprzed. miesiąca	Wydobycie (produkcja)	Do dyspozycji	R O Z C H Ó D								Pozostałość na zwałach na następ. miesiąc
				Z B Y T			Z U Ż Y C I E			Ogółem		
				W kraju	Zagranicę	Razem	Cele własne zakład.	Deputaty robot. urzęd.	Razem			
Węgiel kamienny												
Śląski	1 200 844	1 951 610	3 144 493	982 988	798 798	1 781 786	119 228	20 282	2 114	141 624	1 923 410	1 221 083
Dąbrowski	408 556	464 129	871 322	283 865	128 167	412 032	39 545	6 673	1 057	47 275	459 307	412 015
Krakowski	65 293	183 772	249 061	156 018	360	156 378	23 801	3 309	388	27 498	183 876	65 185
Ogółem:	1 674 693	2 599 511	4 264 876	1 422 871	927 325	2 350 196	182 574	30 264	3 559	216 397	2 566 593	1 689 283
Węgiel brunatny												
Zawiercki	168	1 778	1 946	1 619	—	1 619	180	30	4	214	1 833	113
Wschodnio-małop. Poznańsko-pomorski	312	180	492	124	—	124	78	—	—	78	202	290
Ogółem:	590	1 958	2 548	1 743	—	1 743	258	30	4	292	2 035	513
K o k s												
Śląski	315 229	119 088	434 317	86 265	53 634	139 899	47	—	—	47	139 946	294 371
B r y k i e t y												
Śląski	3 867	16 887	20 736	16 934	1 158	18 092	24	—	5	29	18 121	2 615

Przeciętny zarobek w gotówce dorosłego mężczyzny na dniówkę odrobioną nie uległ poważniejszym zmianom i wynosił we wrześniu: w rej. śląskim \bar{x} 8·43 (wobec \bar{x} 8·40 w sierpniu), w rej. dąbrowskim \bar{x} 6·75 (\bar{x} 6·71) i w rej. krakowskim \bar{x} 6·26 (\bar{x} 6·23), natomiast przeciętny miesięczny całkowity dochód dorosłego mężczyzny, wskutek większej liczby dniówek odrobionych, przypadających na jednego przeciętnie zatrudnionego robotnika, wzrósł we wrześniu we wszystkich rejonach i wynosił: w rej. śląskim we wrześniu \bar{x} 200·76 (wobec \bar{x} 196·24 w sierpniu), w rej. dąbrowskim \bar{x} 139·02 (\bar{x} 138·38) i w rej. krakowskim \bar{x} 135·07 (\bar{x} 134·73). Również z tych samych przyczyn wzrósł przeciętny miesięczny dochód w gotówce dorosłego mężczyzny i wynosił we wrześniu: w rej. śląskim \bar{x} 184·21 (wobec \bar{x} 180·03 w sierpniu), w rej. dąbrowskim \bar{x} 127·95 (\bar{x} 125·57) i w rej. krakowskim \bar{x} 127·34 (\bar{x} 124·98).

Przeciętny miesięczny koszt utrzymania rodziny robotniczej, chociaż niejednolicie dla rejonów obliczany, wynosił we wrześniu: dla rej. śląskiego \bar{x} 141·37 (wobec \bar{x} 143·61 w sierpniu) i dla rej. dąbrowskiego \bar{x} 103·50 (\bar{x} 109·70). Jak wynika z powyższych danych, koszt utrzymania uległ we wrześniu stosunkowo bardzo znacznemu spadkowi, a mianowicie w rej. śląskim o 1·56% i w rej. dąbrowskim o 5·65%.

PRZEMYSŁ NAFTOWY

NOWE DOWIERCENIE W ROZTOKACH. — Państwowe Zakłady w Mościcach uzyskały nowe źródło energii wobec nawiercenia w dn. 26/XI r. b. w Roztokach, połączonych gazociągami z Mościcami, przez „Polmin” w otworze Nr. V kopalni „Zygmunt” w głęb. 1 024 m w rurach 7” ogromnych ilości gazów ziemnych — o wydajności 720 m³ na minutę, t. j. o 134 m³/min. mniej niż w całej Polsce (854 m³/min.) i więcej niż w którymkolwiek okręgu górniczym (stanisławowski dostarcza 83 m³/min., jasielski — 232 m³/min. i drohobycki 539 m³/min.).

Kopalnia „Zygmunt” w Roztokach, położonych na przedłużeniu terenów naftowych i gazowych Potoka, Męcinki, Dobrucowej i t. d. została uruchomiona w 1920 r. Pierwsze wiercenia nie zostały uwieńczzone konkretnymi rezultatami. Dopiero po 10-letniej przerwie Państwowe Zakłady Naftowe „Polmin” w lipcu 1931 r. w głęb. 1 043 m dowierdziły się znacznego przepływu gazów pod ciśnieniem przesyła 100 atm. Szereg innych dowierceń okazał się niemniej pomyślnym. Obecnie kopalnia posiada w ruchu 6 otworów świdrowych i oprócz gazu produkuje ok. 70 t ropy miesięcznie.

HUTNICTWO ŻELAZNE

WYTWÓRCZOŚĆ HUTNICTWA ŻELAZNEGO W LISTOPADZIE 1934 R. przedstawiała się — według danych tymczasowych — jak następuje (w tonnach):

	1934	paźdz.	Listopad 1933
Surówka	31 383	33 242	23 716
Stal	72 821	75 742	71 938
Wytwory walc.	53 706	55 385	48 853
Rury	4 339	4 917	4 170

ROLNICTWO

POD REDAKCJĄ MINISTERSTWA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

ZJAZD CENTR. TOW. ORGANIZACJI I KÓLEK ROLNICZYCH.

— Obrady Walnego Zjazdu Centralnego Towarzystwa Organizacji i Kółek Rolniczych, odbytego w dn. 2/XII r. b. w Warszawie, otworzył i zagał P. Prezes F. Lechnicki, witając na wstępie obecnego Pana Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych, J. Poniatowskiego, PP. Wiceministrów: Raczyńskiego i Korsaka, przedstawicieli instytucji państwowych, organizacji gospodarczych i społecznych, oraz delegatów i gości, przybyłych na Zjazd w liczbie ok. 300 osób. W swym przemówieniu P. Prezes Lechnicki podniósł, iż długi czas rozważano zarówno w niektórych środowiskach rządowych, jak i wśród niektórych członków organizacji potrzebę istnienia dobrowolnej organizacji rolniczej wobec powstania izb rolniczych. Silna wola trwania, mimo iż organizacji cofnięto zasiłki — zwyciężyła i dziś już C.T.O. i K.R. pracuje o własnych siłach.

Skolei P. W. Małski, Wiceprezes C.T.O. i K.R., złożył sprawozdanie w imieniu Prezydium, omawiając sytuację ogólną, w jakiej pracowała organizacja. Rok sprawozdawczy był rokiem ciężkiej decyzji, chodziło bowiem o zdecydowanie, czy organizacja ma istnieć, jaką nadać jej formę organizacyjną, oraz jaki ma być jej stosunek do izb rolniczych. Te wszystkie trudności zostały pokonane. Współpraca z izbami rolniczymi ułożyła się naogół dobrze. Trudności finansowe, choć z trudem, zostały pokonane. Centrala organizacji prowadzi pracę w oparciu o własne fundusze. Przystąpiono do zmontowania organizacji, zwracając szczególną uwagę na wypełnianie obowiązków organizacyjnych.

Poza pracami organizacyjnymi i oświatowo-wychowawczymi C.T.O. i K.R. poczyniło kroki w dziedzinie organizacji zbytu produktów rolnych bezpośrednio przez rolników, uznając za najwłaściwszą formę dla rolnictwa — spółdzielczość, podejmowało próby organizowania dostaw dla wojska i t. p., a — co najważniejsze — władze organizacji zabierały zawsze głos, gdy chodziło o obronę interesów rolnictwa.

W okresie sprawozdawczym C.T.O. i K.R. ożywiło swą działalność na terenie 9 województw, z wyjątkiem poleskiego, gdzie próbuje się osiągać efekty oświatowe i gospodarcze, wyłącznie w oparciu o administrację na zasadzie przymusu. Walny Zjazd C.T.O. i K.R. jaknajbardziej zdecydowanie wypowiedział się przeciwko tego rodzaju metodom pracy, uważając je za szkodliwe, jako zabijające inicjatywę społeczną i ducha społecznego, który niezbędny jest w każdej pracy, nawet w pracy administracji, czemu dał wyraz w przemówieniu Pan Minister Poniatowski. Nad sprawozdaniami Prezydium i Dyrekcji wywiązała się dyskusja, w której zabierało głos wielu działaczy kółek rolniczych.

Na początku dyskusji zabrał głos Pan Minister Rolnictwa i Reform Rolnych, J. Poniatowski:

„Zarówno szereg lat mego bezpośredniego udziału w pracach organizacji rolniczych, jak i to życzliwe powitanie, jakiego tu doznałem, pozwala mi zabierać głos nie tylko jako przedstawicielowi Rządu, ale również jako przyjacielowi tej organizacji — przyjacielowi, poszukującemu razem z Wami drogi rozwiązania

Jak widać więc, w porównaniu z poprzednim miesiącem w zasadniczych działach hutnictwa nastąpiło pewne zmniejszenie wytwórczości, co się tłumaczy mniejszą ilością dni roboczych w listopadzie w stosunku do października. W porównaniu z listopadem r. ub. tegoroczna wytwórczość była nieco większa. W porównaniu z październikiem r. b. wytwórczość zmniejszyła się: surówki o 5,6%, stali o 3,9%, wytworów walcowniczych o 3,0% i rur o 11,7%. W porównaniu z listopadem 1933 r. wytwórczość obecna jest większa: surówki o 7,0%, stali o 1,2%, wytworów walcowniczych o 10,0% i rur o 4,0%.

tych trudnych zagadnień, które tutaj na porządku dziennym stanęły.

Z szeregu tych zagadnień, niewątpliwie ważnych i pilnych, poruszę tylko jedno, dotyczące znaczenia, ceny i wartości społecznej pracy dobrowolnej w organizacjach rolniczych.

To zagadnienie jest szczególnie ważne, jeżeli będziemy pamiętali o sytuacji, jaka jest w Polsce. Będzie to zresztą tem łatwiej zrozumiałe, jeżeli uprzytomnimy sobie, że w tem działaniu, jakie cechuje każdą sprawę, w działaniu metod i wpływu na człowieka, w polskich zagadnieniach musi się wysuwać naprzód działanie, dotyczące wpływu na człowieka — działanie wychowawcze, kształcące, które w sposób trwały uzdalnia społeczeństwo do podejmowania tych trudniejszych kategorii pracy, których musi rozwój Państwa od swych obywateli wymagać.

Polska przechodziła takie okresy, kiedy społeczeństwo ulegało uludzie, że wystarczy stworzyć pewien kompleks zagadnień materialnych, aby na tej podstawie rozwinęły się i narosły i wartości psychiczne. Mniemano, że wystarczy wybudować pewną ilość dróg, stworzyć pewne kapitały, a wszystko inne rozwinię się w sposób automatyczny. Hołdowano temu pogładowi niestety zbyt długo; rezultaty tego nie dały na siebie czekać. Mamy prawo rezultaty te oceniać obecnie z całą twardością — z twardością, jakiej wymaga spojrzenie na rzeczywistość takie, na którym można budować pewne plany na przyszłość. Z rezultatów tych widzimy, że nie tylko lat pomyślnych dla rolnictwa nie wykorzystano, ale w znacznej części zupełnie je zmarnowano. Przetoczyła się po wierzchu ta fala wysokich cen, dobrej konjunktury i nie została zupełnie dla przyszłości wykorzystana.

Przyszedł nastawienie wręcz odwrotne. Z chwilą nastania kryzysu poczęto znowu twierdzić, że wszystko zależy od pewnego nastawienia psychicznego. Nie popadajmy jednak w przesadę. Uznajmy, że w zjawiskach napół gospodarczych, napół społecznych konieczne jest należyte ustosunkowanie się tych dwóch działań, i że w każdym razie w Polsce, w warunkach pewnego zacołania gospodarczego i kulturalnego, jakie otrzymaliśmy w spadku po przeszłości, szczególną wagę należy przypisać tym działom pracy, które wzmagają — poprzez odpowiednie ukształtowanie — zdolność, przygotowanie do życia w człowieku.

Tę specjalną cechę sytuacji polskiej wydobywam dlatego na wierzch, bo wydaje mi się, że tu leży znaczenie i specjalna cena pracy organizacji dobrowolnych. Byłoby jednak zbyt niemiłym uproszczeniem, gdybyśmy wszelką pracę ujmowali w ten sposób, że w środowisku urzędowym — w środowisku, powołanem do życia z mocy prawa, odbywa się jakaś praca niespołeczna, a tylko poza tem środowiskiem praca społeczna może istnieć. Ten podział nie jest słuszny, nie jest dobry. Zdaje mi się, że wszyscy winniśmy zdążyć ku temu, aby każda praca była instynktem społecznym przesycona, aby nawet na tych placówkach nawskroś urzędowych również ten duch społeczny był jak najbardziej czynny. I dlatego w takim przeciwstawianiu społecznego lub niespołecznego działania rola organizacji dobrowolnej nie wydaje mi się dostatecznie uwypuklona. Przeciwnie, moim optymistycznym punktem widzenia jest, że te różnice będą się

z każdym rokiem zacierać, to znaczy, że w ramach samorządu terytorjalnego, samorządu gospodarczego będzie coraz mocniej występować, ingerować praca uspołeczniona.

Natomiast jeżeli weźmiemy za punkt wyjścia ów rozdział na oddziaływanie materialne i na oddziaływanie moralne, to niewątpliwie w tym drugim dziale szczególnie cenną, może być bezcenna, okaże się praca, wykonywana przez organizacje dobrowolne.

Regulowanie zjawiska materialnego z natury rzeczy przypada bardziej tym organizacjom zbiorowości czy łączności nakazanej, bo one mają egzekutywę, wynikającą z litery prawa. Natomiast dostęp bezpośredni do człowieka, możliwość skupienia tych ludzi, którzy najbardziej silnie, najbardziej gorąco dają oddźwięk na pewne postulaty ideowe, którzy najbardziej serdecznie chcą współdziałać z pracą, przedsięwziętą dla przyszłości, i klucz do tego zbliżenia odnajdywany jest łatwiej przez organizacje dobrowolne.

I dlatego wyrażam to przekonanie, które dzisiaj zresztą z ust mówców padło, że zupełnie niezależnie od rozwoju i wzmocnienia się pracy o charakterze oficjalnym w rolnictwie, zupełnie niezależnie od jej najbardziej szybkiego nawet rozkwitu — nie tylko nie należy lekceważyć form organizacji dobrowolnej, ale przeciwnie, w stosunkach polskich, w których to stosunkach znaczenie pracy kształcącej, wychowawczej, formującej człowieka nowego, obywatela, jest szczególnie wielkie, w tych warunkach należy uznać pracę organizacji dobrowolnej za rzecz niezmiernie cenną i dlatego składam państwu życzenia najlepszego rozwoju organizacji, która w czasach ostatnich, jak widać ze sprawozdania, zaczęła dawać dowody swojej prężności. Mam to przekonanie, że w stosunkowo niedługim czasie te pewne trudności organizacyjne, które po wytworzeniu nowych stosunków w Polsce się zarysowały, dobiegną do końca. Nazywam te stosunki nowymi, bo skoro na powierzchni życia przyszła nowa i wielkimi nadziejami obciążona rządowa instytucja, jaką jest samorząd gospodarczy, w izbach rolniczych wyrażony, to musi zająć pewne przekształcenie ram organizacyjnych, bliższe dostosowanie się do tych nowych okoliczności. Wyrażam to przekonanie, że w tem nowym ukształtowaniu stosunków nie tylko się znajdzie miejsce odpowiednie dla pracy organizacyjnej dobrowolnej, ale że napotka ona i na życzliwą opiekę ze strony Rządu".

W dyskusji poruszona została m. in. sprawa metod w pracy rolniczej, stosowanych na Polesiu. Niemal wszyscy mówcy stwierdzali, że dobrowolna organizacja rolnicza jest właściwszą i zdrowszą formą pracy oświatowo-wychowawczej wśród rzeszy wiejskich.

Drugą część obrad poświęcono zagadnieniom gospodarczym rolnictwa, a w szczególności rolnictwa drobnego, którego C.T.O. i K.R. jest wyrazicielem. W pierwszym rządzie zajęto się ostatnio wydanymi rozporządzeniami o oddłużeniu rolnictwa, które zreferował P. Pos. Kamiński z Wileńszczyzny. Zarówno referent, jak i inni mówcy w dyskusji podnieśli, iż dekrety oddłużeniowe, choć dają wsi duże ulgi, ale w obecnej katastrofalnej sytuacji rolnictwa są niewystarczające. Zjazd powziął uchwały, w których wyraził postulaty rolnictwa w tej dziedzinie. Inne ważniejsze sprawy gospodarcze, poruszane na Zjeździe, omawiają zamieszczone poniżej uchwały:

Sprawy gospodarcze

Zjazd stwierdza, że najpilniejszym zadaniem zrzeszonego rolnictwa jest zorganizowanie jaknajwiększej energii i środków w zakresie organizacji zbytu. W polityce gospodarczej Państwa uwzględniany być musi nie tylko eksport zagranicę, kurczący się coraz bardziej i ograniczany kontyngentami i kompensatami — ale przedewszystkiem obrót wewnętrzny, jak również import artykułów, godzących w interesy gospodarcze rolnictwa (tłuszcze, juta, ryby i t. p.). Min. Rolnictwa i Ref. Roln. musi mieć większy udział w zakresie decyzji, dotyczących polityki eksportowej, jak i regulowania obrotu wewnętrznego. Wszelkie nieproporcjo-

nalne obciążenia obrotu wewnętrznego opłatami rzeźnemi, targowemi i t. d. muszą być usunięte. Taryfy kolejowe — mimo udzielenia wielu zniżek na różne artykuły — nie uwzględniają jeszcze należycie interesów rolnictwa w zakresie przewozu płodów rolnych i zwierząt rzeźnych.

Konieczne jest wprowadzenie standaryzacji płodów rolnych i produktów hodowli. Zjazd uchwała przeprowadzić w najbliższym roku gospodarczym w kółkach rolniczych kampanję w kierunku jednolitych zasiewów, umożliwiającą zbył jednolitego towaru, oraz akcję zbiorowych sprzedaży przy pomocy spółdzielczości, możliwie bezpośrednio odbiorcom z unikaniem pośrednictwa.

Zjazd podkreśla dodatnie poczynania w kierunku zjednoczenia polskiego ruchu spółdzielczego w jednym związku rewizyjnym. Zjazd stwierdza konieczność utrzymania w całej pełni rolniczego charakteru Zjednoczonego Związku Spółdzielni i ściślej współpracy dobrowolnych organizacji rolniczych na terenie władz organizacyjnych przez udział swych przedstawicieli.

Zjazd stwierdza, że umowa kompensacyjna polskoniemiecka odnośnie wywozu produkcji rolniczej natrafia w realizacji na nieprzewidywane trudności, gdyż na liście importu znajdują się towary, dla których rynek polski niema zainteresowania i które mogą być sprzedawane na kredyt dłużeterminowy, i wobec tego apeluje do czynników rządowych, aby w jaknajkrótszym terminie poddano szczegółowej rewizji listę importu niemieckiego, względnie wypracowano dla produkcji rolniczej warunki, które umożliwią wykorzystanie wywozu do Niemiec. Ponieważ umowy gospodarcze są niejednokrotnie zawierane bez należytego udziału rolnictwa — więc przy rewizji obecnych umów udział praktyczny rolnictwa winien być wykorzystany należycie.

Walny Zjazd C. T. O. i K. R. uważa za konieczne utrzymanie w większych ośrodkach konsumpcyjnych targowisk żywców, gdyż pozwala to na dokładne informowanie rolników o cenach i należyte regulowanie rynku. Wszelką akcję, zmierzającą do zdeorganizowania targowisk żywców, Zjazd uważa za wysoce szkodliwą dla rolnictwa, zwraca się do czynników rządowych o wydanie jaknajdalej idących zarządzeń, paraliżujących powyższą akcję.

Zjazd stwierdza konieczność ściślejszej współpracy rzeźni miejskich z giełdami mięsnymi i kasami targowemi, które są powołane przez czynniki rządowe do regulowania całokształtu obrotu żywcem i produktami uboju.

Zjazd stwierdza, że przez wzgląd na: a) należyłą aprowizację Warszawy, b) najracjonalniejsze oparcie dochodów rzeźni, bo wynikające ze zwiększonych obrotów, c) ze względu na uprzednio poruszone interesy rolnictwa — Zarząd miasta powinien stworzyć specjalnie korzystne warunki na targowisku i rzeźni dla sprzedających żywiec na rynku warszawskim.

Zjazd wyraża zaniepokojenie spowodu nadmiernego importu juty oraz stwierdza, że przyjęte przez Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów zasady zmniejszenia przywozu juty nie są stosowane. Przekroczenie kontyngentu przywozowego surowców włókienniczych obcego pochodzenia może się odbić fatalnie na zwiększającej się krajowej produkcji lnu i konopi.

Wobec kolportowanych pogłosek o zamierzonym częściowym nawrocie Monopolu Solnego do używania na opakowanie soli tkanin jutowych, Zjazd kategorycznie wypowiada się przeciwko zastąpieniu worka lnianego przez worek jutowy, gdyż dla rozwoju produkcji lnu, tkackiego przemysłu ludowego oraz lniarskiego przemysłu fabrycznego niezbędne jest zagwarantowanie zbytu tkaniny grubszej, przeznaczonej do opakowania.

Sprawy oddłużeniowe

Zjazd docenia całkowicie akcję, podjętą przez Rząd w kierunku częściowego odciążenia rolnictwa, uwidocznoną w ostatnich dekreтах w sprawie zadłużenia rolniczego, i stwierdza potrzebę wydania jaknajszybciej rozporządzeń wykonawczych.

Zjazd wyraża jednak głęboką troskę, czy akcja Rządu, mająca na celu odciążenie warsztatów rolnych i umożliwienie im wiązania się z zobowiązaniami kredytowymi, nie zostanie zaszachowana przez pogłębiającą się nieopłacalność gospodarstw rolnych wskutek spadku cen produktów rolnych i niedostosowania jeszcze całokształtu życia gospodarczego do zmienionej wartości pieniądza. Zjazd zwraca się do Pana Ministra Rolnictwa z prośbą, by przy ustalaniu nowych norm szacunkowych z ziem uwzględnił konieczność wprowadzenia cen

ziemi do realnych wartości, najwięcej krzywdy bowiem wyrządziło rolnictwu nieuzasadnione śrubowanie wysokich cen ziemi w ubiegłych latach zarówno w parcelacji rządowej, bankowej, jak i prywatnej. W zakresie obrotu ziemią niemożliwe jest dziś dla drobnego rolnictwa płacenie większych zadatków gotówką — konieczne jest, szczególnie w związku z t. zw. likwidacją nadmiernie zadłużonych warsztatów większej własności ziemskiej, wypuszczenie w dostatecznej wysokości listów renty ziemskiej, umożliwiającej żywszy obrót ziemią.

Zjazd zwraca się z prośbą do Rządu, by uwzględniając dzisiejszą dochodowość warsztatów rolnych i całkowite wyczerpanie środków obrotowych obniżył oprocentowanie za dłużen rolniczych przy przeprowadzaniu obecnej ich regulacji i konwersji, gdyż normy, ustalone w dekretach, uważane są za wysokie do obecnych możliwości rolnictwa.

Zjazd zwraca się również z prośbą, by w wydawanych rozporządzeniach wykonawczych uwzględniano w szerszej mierze ulgi w zakresie kredytu meljoracyjnego, udzielanego

drobnej własności ziemskiej zarówno w listach obligacyjnych P. B. R., jak i z funduszu na meljoracje rolne.

Zjazd wypowiada się za koniecznością skreślenia części należności Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, powstałych przed 1932 r., z lat nadmiernie wysokiego szacunku budynków, i rozłożenia tak zredukowanych zaległości na dłuższy okres lat — tak, jak należności Skarbu Państwa.

OPLATY NA RZECZ KOMISJI DLA STANDARYZACJI LNU I KONOPI. — Jak podawaliśmy w zesz. 48 (str. 1482) z dniem 30/VIII r. b. została powołana do życia Komisja dla Standaryzacji Lnu i Konopi z siedzibą w Wilnie, której preliminarz przewiduje następujące wpływy: opłaty od transportów lnu, zaopatrzonych w specjalne certyfikaty kwalifikacyjne, oraz dotacje Ministerstw: Przemysłu i Handlu, Rolnictwa i Ref. Roln. oraz uczestniczących w akcji standaryzacyjnej organizacji. Otóż, opłaty od certyfikatów przewidziane są w wysokości 2 pro mille, a nie 2% — jak podaliśmy poprzednio.

H A N D E L

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE¹⁾

ZBOŻA I PRZETWORY

RUCH CEN ZBÓŻ w okresie 17/XI ÷ 1/XII r. b. kształtował się następująco (w \mathcal{Z} za 100 kg):

	17 ÷ 24 XI	25 XI ÷ 1 XII	Wzrost (+) lub spadek (-) %
Pszzenica			
Warszawa	18.75	18.75	—
Poznań	16.08	17.37½	+ 8.0
Lwów	17.00	16.00	- 5.9
Przeciętna	17.28	17.37	—
Żyto			
Warszawa	13.31	13.31	—
Poznań	14.16½	13.87½	- 2.1
Lwów	12.37½	—	—
Przeciętna	13.28	13.59	—
Owies			
Warszawa	14.45	13.87½	- 4.1
Poznań	15.00	15.00	—
Lwów	—	—	—
Przeciętna	14.72½	14.43½	—
Jęczmień browarowy			
Warszawa	20.25	20.25	—
Poznań	19.81	19.50	1.6
Lwów	—	14.50	—
Przeciętna	20.03	18.08	—
Jęczmień zwykły			
Warszawa	15.75	16.02	+ 1.7
Poznań	17.37½	17.00	- 2.2
Lwów	—	13.50	—
Przeciętna	16.56	15.51	—

— Rynek zbóż i przetworów w okresie sprawozdawczym (od 26 listopada do 1 grudnia) wykazywał nieznaczne odchylenia w notowaniach cen z odcieniem lekko mocniejszym. Po blisko 2-miesięcznej przerwie Państwowe Zakłady Przemysłowo-Zbożowe wznowiły z dniem 1/XII swą akcję interwencyjną na rynkach zbożowych, przedewszystkiem zaś w Warszawie, Poznaniu, Bydgoszczy i Lublinie. Wznowienie akcji interwencyjnej P. Z. P. Z. zostało umożliwione dzięki odciażeniu magazynów na skutek zrealizowania dostaw zboża na rynki zagraniczne, wynikających z zawartych ostatnio przez P. Z. P. Z. transakcji; m. in. wysłano poważniejsze ilości żyta do Stanów Zjedn., Kanady, Austrii, Belgii i innych krajów odbiorczych oraz do Niemiec, z którymi w dn. 24/XI sfinalizowano umowę o dostawę ok. 100 tys. t, w tem z zapasów w Gdańsku ma być wywiezione 70 ÷ 80 tys. t. W rezultacie tych transakcji nastąpiło opróżnienie

przeładowanych już magazynów i możliwość wznowienia akcji interwencyjnej, która przyczyni się niewątpliwie do usunięcia z rynku znacznej części nadwyżek zboża, powstałych wskutek zbyt intensywnej podaży przez rolników. Oczywiście, wznowienie tej akcji w ostatnim dniu okresu sprawozdawczego nie wywarło poważniejszego wpływu na notowania cen. Różnice cen na giełdzie warszawskiej w okresie sprawozdawczym były następujące (w \mathcal{Z} za 100 kg; ze znakiem plus — wzrost, z minusem — spadek): owies I i II stand. — 0.75, — III stand. — 0.50 oraz jęczmień: 678/173 g/l, 649 g/l i 620.5 g/l po + 0.25; na giełdzie poznańskiej odchylenia przedstawiały się następująco (analogicznie): pszenica + 0.75, jęczmień browarowy — 0.50, owies + 0.25, wszystkie gatunki mąki pszennej + 1.50, — mąki żytniej + 0.25 oraz otręby jęczmienne — 0.50. Na giełdzie gdańskiej salda tygodniowe były następujące (w guld. gd. na 100 kg — średni — 0.25, — 111 ÷ 115 funt. hol. eksp. — 0.80, — 110 ÷ 111 funt. hol. — 0.10, — 105 ÷ 106 funt. hol. + 0.10, owies eksportowy + 0.35, — konsumpcyjny — 0.80 oraz otręby pszenne i żytnie + 0.10.

Ogólny obrót na giełdzie warszawskiej w tygodniu sprawozdawczym wyniósł 10 847 t, w tem 1710 t żyta (dla okresu ubiegłego odpowiednie liczby wynosiły: 11 175 i 1 889).

Warszawa. — Ceny hurtowe według ceduły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w \mathcal{Z} za 100 kg parytet wagon Warszawa ładunek wagon (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica jara czerwona szklista 775 g/l 19.50 ÷ 20.00, — jednolita 742 g/l stara i nowa 18.50 ÷ 19.00, — zbierana 731 g/l stara i nowa 17.50 ÷ 18.00, żyto I standart 13.25 ÷ 13.75, — II stand. 13.00 ÷ 13.50, jęczmień browarowy 689 g/l 19.50 ÷ 21.00, — o wadze 678/673 g/l 17.00 ÷ 17.50 (16.75 ÷ 17.25), — o wadze 649 g/l 15.50 ÷ 16.00 (15.25 ÷ 15.75), — o wadze 620.5 g/l 15.25 ÷ 15.50 (15.00 ÷ 15.50), owies I stand. (niezadecyzowany) 14.25 ÷ 14.75 (15.00 ÷ 15.50), — II stand. (lekko zadecyzowany) 13.25 ÷ 14.25 (14.00 ÷ 15.00), — III stand. (zadecyzowany) 12.75 ÷ 13.25 (13.25 ÷ 13.75), mąka pszenna I B 0 ÷ 45% 31.00 ÷ 33.00, — I C 0 ÷ 55% 29.00 ÷ 31.00, — I D 0 ÷ 60% 27.00 ÷ 29.00, — I E 0 ÷ 65% 25.00 ÷ 27.00, — II B 20 ÷ 65% 23.00 ÷ 25.00, — II D 45 ÷ 55% 22.00 ÷ 23.00, — II F 55 ÷ 65% 21.00 ÷ 22.00, — II G 60 ÷ 65% 20.00 ÷ 21.00, — III A 65 ÷ 70% 15.00 ÷ 16.00, mąka żytnia I gat. 0 ÷ 55% 22.50 ÷ 24.00, — I gat. 0 ÷ 65% 21.50 ÷ 22.50, — II gat. 16.00 ÷ 17.00, razowa 16.00 ÷ 17.00, — „poślednia” 14.00 ÷ 14.50, otręby pszenne grube z przemiału standartowego 11.00 ÷ 11.50, — średnie z przemiału standartowego 10.00 ÷ 10.50, — mialkie z przemiału standartowego 10.00 ÷ 10.50, otręby żytnie z przemiału standartowego 8.50 ÷ 9.00.

Poznań. — Ceny hurtowe według ceduły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w \mathcal{Z} za 100 kg parytet Poznań dostawa bieżąca (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica stara i nowa, zdatna do przemiału, 16.25 ÷ 16.75 (15.50 ÷ 16.00), żyto stare i nowe, zdatne do przemiału, 13.75 ÷ 13.00, jęczmień 710 ÷ 725 g 18.25 ÷ 18.75, — 680 ÷ 690 g 16.75 ÷ 17.25, — browarowy 20.00 ÷ 20.50 (20.50 ÷ 21.00), owies 15.00 ÷ 15.25 (14.75 ÷ 15.00), mąka wraz z workiem; pszenna I gat. A 20% 28.50 ÷ 31.00 (27.00 ÷ 29.50), — I gat. B 45% 28.00 ÷ 28.50 (26.50 ÷ 27.00), — I gat. C 55% 27.00 ÷ 27.50 (25.50 ÷ 26.00), —

¹⁾ Na podstawie danych Min. Przemysłu i Handlu oraz Min. Rolnictwa i Ref. Roln., sprawozdań organizacji gospodarczych, własnych korespondentów, depesz P. A. T. i t. d.

I gat. D 60% 26'00 ÷ 26'50 (24'50 ÷ 25'00), — I gat. E 65% 25'00 ÷ 25'50 (23'50 ÷ 24'00), — II gat. A 20 ÷ 55% 24'00 ÷ 24'50 (22'50 ÷ 23'00), — II gat. B 20 ÷ 65% 23'50 ÷ 24'00 (22'00 ÷ 22'50), — II gat. D 45 ÷ 65% 20'50 ÷ 21'00 (19'00 ÷ 19'50), — II gat. F 55 ÷ 65% 17'50 ÷ 18'00 (16'00 ÷ 16'50), — III gat. A 65 ÷ 70% 16'50 ÷ 17'00 (15'00 ÷ 15'50), — III gat. B 70 ÷ 75% 13'50 ÷ 14'00 (12'00 ÷ 12'50), mąka żytnia I gat. 0 ÷ 55% 20'50 ÷ 21'50 (20'25 ÷ 21'25), — I gat. 0 ÷ 65% 18'50 ÷ 20'50 (18'25 ÷ 20'25), — II gat. 55 ÷ 70% 14'00 ÷ 15'00 (13'75 ÷ 14'75), — „poślednia” ponad 70% 12'00 ÷ 13'00 (11'75 ÷ 12'75), — razowa 0 ÷ 95% 16'00 ÷ 17'00 (15'75 ÷ 16'75), otręby pszenne średnie z przemiału standardowego 9'75 ÷ 10'25, — grube z przemiału standardowego 10'50 ÷ 11'00, otręby żytnie z przemiału standardowego 10'00 ÷ 10'50 (10'00 ÷ 10'75), otręby jęczmienne 10'50 ÷ 12'00 (11'00 ÷ 12'50).

Gdańsk. — Ceny hurtowe według ceduły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w guld. za 100 kg (w nawiasach podane są notowania z drugiej dekady listopada, o ile różnią się od obecnych): pszenica eksportowa o wadze 128 funt. hol. bez notowań, — konsumpcyjna o wadze 128 funt. hol. 10'60 (bez notowań), żyto eksportowe o wadze 120 funt. hol. bez notowań, — konsumpcyjne o wadze 120 funt. hol. 8'95 (8'90 ÷ 9'00), jęczmień wyborowy na eksport 11'50 ÷ 12'50 (12'20 ÷ 12'75), — średni 10'75 ÷ 11'60 (11'00 ÷ 11'60), — o wadze 114 ÷ 115 funt. hol. eksportowy 10'70 (11'50), — o wadze 110 ÷ 111 funt. hol. 10'15 (10'25), — o wadze 105 ÷ 106 funt. hol. 9'80 (9'70), — konsumpcyjny bez notowań, owies eksportowy 8'35 ÷ 9'00 (8'00 ÷ 9'80), — konsumpcyjny 9'00 ÷ 9'75 (9'80 ÷ 10'40), otręby żytnie 6'70 ÷ 6'80 (6'60 ÷ 6'80), otręby pszenne grube 6'90 ÷ 7'10 (6'80 ÷ 7'00), otręby pszenne szale 7'35 (7'25).

BYDŁO I MIĘSO

— W listopadzie na rynku krajowym bydła i trzody chlewnej panowała tendencja niejednolita — przy dość wyraźnej niżkowej tendencji ogólnej. W związku z sezonowym spadkiem dostaw — polepszyła się tendencja dla cieląt. Słabiej kształtowały się ceny bydła rogatego, owiec i trzody chlewnej. Nieregularna i przeważnie słaba tendencja na obcych rynkach odbiorczych powodowała nierentowny i słaby rozwój eksportu trzody chlewnej.

W zakresie zbytu trzody bekonowej — daje się zauważyć pewną nadprodukcja surowca, co przy znacznej rozbieżności cen, płaconych przez krajowy przemysł bekonowy za trzodę zakontraktowaną i nadkontyngentową — powoduje zmniejszoną opłacalność tej produkcji.

W zakresie eksportu bydła — nieznaczne ilości wywożone były do Grecji na podstawie kompensaty oraz do Austrii i Włoch, jednakże w rozmiarach zbyt szczupłych by wywóz ten mógł wywrzeć poważniejszy wpływ na sytuację rynku krajowego.

Na uwagę zasługuje również eksport dziczyzny na rynek angielski, zwłaszcza w zakresie kuropat. Niestety dotychczasowe wyniki są nieszczerze spowodu zbyt drobnego towaru i częstych wypadków nieświeżości na skutek opóźnionych wysyłek. Ujemny wynik tych prób wskazuje na ciągłe niedomagania organizacyjne handlu w tym dziale.

Warszawa. — Notowania urzędowe Giełdy Mięsnej z dn. 26/XI — w \mathcal{Z} za 100 kg żywej wagi loco targowica: woly młode mięsne 65 ÷ 70, starsze tłuste 55 ÷ 60, karmne 45 ÷ 55, bukaty karmne 40, jałowice karmne 45 ÷ 55, krowy oddojone wszelkiego wieku 55 ÷ 57, mięsne 45 ÷ 50, cielęta mięsne 55 ÷ 60, młode odżywione 65 ÷ 70, owce skopy i maciorki młode 40, świnie słoninowe od 150 kg wzwyż 68 ÷ 74, — o wadze 130 ÷ 150 kg 62 ÷ 68, — mięsne o wadze 110 kg 57 ÷ 62. Tendencja spokojna.

Poznań. — Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen z dn. 26/XI — w \mathcal{Z} za 100 kg żywej wagi loco targowica: woly pełnom. wytucz. nieoprzeż. 60 ÷ 64, mięsiste tucz. do lat 3 52 ÷ 65, — starsze 42 ÷ 46, miernie odżyw. 34 ÷ 36, buhaje wytucz. pełnom. 52 ÷ 56, tucz. mięsiste 44 ÷ 48, nietucz. dobrze odzyw. 34 ÷ 36, miernie odzyw. 30 ÷ 32, krowy wytucz. pełnom. 58 ÷ 60, tucz. mięsiste 42 ÷ 50, nietucz. dobrze odzyw. 26 ÷ 30, miernie odzyw. 20 ÷ 22, jałowice wytucz. pełnom. 60 ÷ 64, tucz. mięsiste 52 ÷ 56, nietucz. dobrze odzyw. 42 ÷ 46, miernie odzyw. 34 ÷ 36, młodzież dobrze odzyw. 34 ÷ 36, miernie odzyw. 30 ÷ 32, cielęta najprzedn. wytucz. 58 ÷ 66, tucz. 50 ÷ 56, dobrze odzyw. 44 ÷ 48, miernie odzyw. 36 ÷ 42, tucz. starsze skopy i maciorki 50 ÷ 56, dobrze odzyw. 40 ÷ 42, świnie pełnom. 120 ÷ 150 kg żywej wagi 62 ÷ 64, — 100 ÷ 120 kg 56 ÷ 58, — 80 ÷ 100 kg 52 ÷ 54, mięsiste świnie ponad 80 kg 46 ÷ 50, maciorki i późne kastraty 46 ÷ 56. Tendencja bardzo spokojna.

MASŁO

— Tendencja na rynku masła w listopadzie była niejednolita i chaotyczna; naogół jednak do połowy miesiąca przeważała tendencja zwyżkowa, od połowy zaś miesiąca — przy niewyjaśnionych i zmiennych tendencjach — ceny utrzymywały się na niezmiennym poziomie. Głównymi przyczynami powyższego stanu rynku były, zwłaszcza w II połowie miesiąca — niesprecyzowane i utrudnione warunki eksportu masła na rynki zagraniczne.

Stosunkowo pomyślnie zapoczątkowany eksport do Niemiec doznał zahamowania w połowie miesiąca na skutek trudności wywozowych, powstawaniu których nie zdołało zapobiec porozumienie polsko-niemieckie z dn. 11/X r. b. Sfery gospodarcze poczyniły poważne wysiłki w kierunku uporządkowania wywozu masła do Niemiec — tembardziej, że obecna sytuacja rynkowa w Niemczech stwarza korzystne widoki eksportowe.

Wywóz masła polskiego do Anglii również nie wykazywał większych możliwości. Dość znaczne zapasy masła w chłodniach spełniały rolę niwelatora cen rynkowych w początku okresu sprawozdawczego; potem wywóz został do pewnego stopnia unormowany i rozkładał się mniej więcej równomiernie na każdy tydzień.

Warszawa. — Notowania hurtowe masła w/g Komisji Notowań Cen Nabiału z dn. 14/XI do końca miesiąca — w \mathcal{Z} za 1 kg: wyborowe I gat. w opakowaniu firmowym 2'90, wyborowe I gat. 2'80, mleczarskie deserowe II gat. 2'50, mleczarskie solone 2'50, oseekowe wiejskie 2'10. Tendencja utrzymana.

Katowice. — Hurtowe notowania masła w/g Komisji Notowań Cen z dn. 27/XI — w \mathcal{Z} za 1 kg: wyborowe I gat. 2'60 ÷ 2'70, deserowe II gat. 2'40 ÷ 2'50, kuchenne 2'20 ÷ 2'30. Tendencja utrzymana.

Lwów. — Hurtowe notowania masła w/g Izby Przemysłowo-Handlowej w okresie 12 ÷ 19/XI — w \mathcal{Z} za 1 kg: deserowe 2'30, stołowe 2'10, kuchenne 1'50. Tendencja spokojna.

JAJA

— Zapoczątkowana w ubiegłym okresie sprawozdawczym zwyżkowa tendencja na rynku jajczarskim pod wpływem dalszego spadku produkcji doznała w listopadzie wzmocnienia. Jak zwykle o tej porze roku, wzrósł wybitnie obrót jajami wapnowanymi, które osiągały stosunkowo dość wysokie ceny. W dalszym ciągu na rynku znajdowała się znaczna ilość jaj przetrzymanych nieświeżych, co powodowało uzyskiwanie przez towar gwarantowany dawno nienotowanego poziomu cen.

Eksport w nieznacznych rozmiarach, wyłączenie zresztą jaj świeżych, kierowany był na rynki: włoski i austriacki.

Warszawa. — Notowania hurtowe jaj w/g Zw. Spółdz. Mleczar. i Jajczar. z końca listopada — w \mathcal{Z} za skrzynię à 1440 szt. loco skład odbiorcy: świeże sortowane 100 ÷ 120, z wapna 73 ÷ 75. Tendencja utrzymana.

Lwów. — Notowania jaj z połowy listopada — w \mathcal{Z} za skrzynię à 1440 szt.: drobniejsze 96 ÷ 100 franco granica, większe 112 ÷ 115. Tendencja zwyżkowa.

Poznań. — Notowania hurtowe jaj z dn. 26/XI — w \mathcal{Z} za skrzynię à 1440 szt. franco Poznań: świeże prześwietlane i większe 140. Tendencja zwyżkowa.

NAWOZY SZTUCZNE

Katowice. — Cennik nawozów Zjednoczonych Fabryk Związków Azotowych w Mościcach i w Chorzowie na sezon wiosenny 1934/35 r. został ustalony, jak następuje:

1) w zależności od wysokości zamówienia — ceny kalkulowane są następująco: a) przy zamówieniach conajmniej 10 t nawozów — franco każda stacja odbiorcza kolei normalnotorowych na terenie całego Państwa i W. M. Gdańska, b) przy zamówieniach 6 ÷ 10 t — franco stacja odbiorcza kolei normalnotorowych z tem. ze tytułem zwrotu części ponoszonych przez Zjednocz. Fabryki kosztów transportu doliczać się będzie 3% fakturowanej wartości towaru, c) przy zamówieniach poniżej 6 t — franco wagon fabryka wysyłająca (Mościce, względnie Chorzów);

2) przy zapłacie gotówkowej udziela się od wartości zamówionego nawozu skonto kasowe w wysokości: w listopadzie r. b. 5%, w grudniu r. b. — 4%, w okresie styczeń ÷ czerwiec 1935 r. — 3%;

3) przy zapłacie wekslowej dolicza się oprocentowanie kredytu według stopy Banku Polskiego;

4) do każdego pełnego wagonu azotniaku dodaje się bezpłatnie: a) 1 ubranie, b) 1 parę okularów ochronnych, c) 200 g zaprawy do ziarna „Ziarnik” produkcji fabryki „Azot” w Jaworznie.

Ceny nawozów zasadniczych — w zł: azotniak wyskokopcentowy, mielony i granulowany za 1 kg azotu w opakowaniu 100 kg brutto (mielony — w workach, granulowany — w bębniach): listopad 1'28, grudzień 1'31, styczeń 1935 r. 1'34, luty 1'37, marzec ÷ czerwiec 1'40; azotniak mielony 15'5% N — za worek nawozu 100 kg brutto: listopad 20'20, grudzień 20'60, styczeń 1935 r. 21'10, luty 21'00, marzec ÷ czerwiec 22'00; siarczan amonu mielony 20'6% N za 100 kg nawozu luzem: listopad 24'10, grudzień 24'60, styczeń 1935 r. 25'20, luty 25'80, marzec ÷ czerwiec 26'40; siarczan amonu kryst. 21% N za 100 kg nawozu luzem: listopad 24'80, grudzień 25'30, styczeń 1935 r. 25'90, luty 26'50, marzec ÷ czerwiec 27'10; saletrzak 15'5% N za worek nawozu 100 kg brutto: listopad 23'00, grudzień 23'40, styczeń 1935 r. 23'90, luty 24'50, marzec ÷ czerwiec 25'00; saletra wapniowa 15'5% N za worek nawozu 100 kg brutto: listopad 26'70, grudzień 27'20, styczeń 1935 r. 27'70, luty 28'20, marzec ÷ czerwiec 28'70; supertomasyna azotniakowa — nawóz fosforowo-azotowy — wiosenna 10% azotu, 12% kwasu fosf. za worek nawozu 100 kg brutto: listopad i grudzień 21'75, styczeń ÷ luty 1935 r. 22'00, marzec ÷ czerwiec 22'25. Zmieniona została zawartość tak azotu, jak i kwasu fosforowego w supertomasynie azotniakowej.

Poza nawozami zasadniczymi Zjednoczone Fabryki dostarczają na tych samych warunkach: wapnamon 15'5% N za 100 kg nawozu luzem: listopad 18'70, grudzień 19'00, styczeń 1935 r. 19'50, luty 20'00, marzec ÷ czerwiec 20'40; nitrofos 15'5% za worek nawozu 100 kg brutto: listopad 23'50, grudzień 23'90, styczeń 1935 r. 24'40, luty 25'00, marzec ÷ czerwiec 25'50; saletra sodowa 15'5% N za worek nawozu 100 kg brutto: listopad 28'10, grudzień 28'60, styczeń 1935 r. 29'10, luty 29'60, marzec ÷ czerwiec 30'20; azotniak mielony wyskokopcentowy o zawartości 21% azotu za 100 kg towaru brutto/netto: listopad 26'90, grudzień 27'50, styczeń 1935 r. 28'20, luty 28'80, marzec ÷ czerwiec 29'40, supertomasynę wysokowartościową, zawierającą ok. 30% kwasu fosforowego, rozpuszczalnego w 2% owym kwasie cytrynowym, i ok. 42% wapna, oraz niskopcentową, zawierającą ok. 16% takiegoż kwasu fosforowego i ok. 30% wapna — za 1 kg kwasu fosforowego w supertomasynie, rozpuszczonego w 2% owym kwasie cytrynowym, 0'59.

RYNEK AKCYJNY

za okres od 26 listopada do 1 grudnia 1934 r.

— Okres sprawozdawczy na rynku akcyjnym potwierdził przypuszczenie o dokonanej już likwidacji zamętu na giełdach

krajowych po ostatnim załamaniu się kursów. Wszystkie — za wyjątkiem jednego — papiery zwykowały, i były w stałym poszukiwaniu. Akcje Banku Polskiego zamknęły okres sprawozdawczy zyskiem zł 0'50; akcje L. Spiess, któremi zresztą uskutecznione drobne tylko transakcje, wykazują najpoważniejszy zysk tygodniowy — bo zł 2'00. Lilpop nieznacznie zwykował w ciągu tygodnia, ale okres ukończył mimo to przy niezmiennym kursie. Akcje Starachowice podniosły się o zł 0'80, Haberbuscha natomiast zniżkowały o zł 0'50.

Na giełdzie krakowskiej akcje Banku Polskiego odnotowały zysk zł 0'50, na poznańskiej — spadek o ok. zł 1'00. Giełda lwowska — jak zwykle — bez notowań.

GIEŁDA WARSZAWSKA

	Wartość nominalna (wzłuta)	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu
Bank Polski	zł 100	94'50	93'25	94'50
L. Spiess i Syn	zł 100	.	.	32'00
Warsz. T-wo Kopalń				
Węgla	zł 100	14'00	12'75	13'00
Lilpop	zł 25	10'40	10'10	10'10
Modrzejów	zł 50	3'90	3'70	3'80
				-3'90
Starachowice	zł 50	13'25	12'40	13'10
				-12'90
Haberbusch	zł 100	35'75	3'25	35'75

GIEŁDA KRAKOWSKA

Akcje — w zł (maksimum i minimum; w nawiasach — notowania z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): Bank Polski 94'50 — 93'75 (94'00 — 92'00), Chodorów 108'00.

GIEŁDA LWOWSKA

Akcje w okresie sprawozdawczym nie były notowane.

GIEŁDA POZNAŃSKA

Akcje — w zł (maksimum i minimum; w nawiasach — notowania z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): Bank Polski 92'50 — 92'00 (93'00 — 90'00).

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

POD REDAKCJA MINISTERSTWA KOMUNIKACJI

ROLA PRZEWOZÓW WĘGLA NA P. K. P. — W artykule p. t. „Węgiel kamienny w przewozach P. K. P.”¹⁾ rozpatrzyliśmy szczegółowo rozmiary przewozu węgla — innymi słowy, ustaliliśmy rozmiar usług przewozowych, nabywanych od P. K. P. na rzecz przewozu węgla, zadaniem zaś niniejszego artykułu będzie zbadanie, ile P.K.P. za te usługi otrzymują, i jakie znaczenie ma dochód z przewozu węgla dla budżetu przed-

siębiorstwa P. K. P. W tym celu naprzód musimy przynajmniej pobieżnie omówić źródła dochodów P. K. P.

Z istoty przedsiębiorstwa przewozowego, jakim są P. K. P., wynika, że dochody P. K. P. opierają się na wpływach z usług przewozowych, oddanych na rzecz obrotu handlowego, t. j. wykonanych za opłatą, mającą stanowić ekwiwalent usług z nadwyżką zysku. Poniższa tablica podaje roczne sumy wpływów P. K. P. z poszczególnych przewozów dla lat 1926 ÷ 1933:

Wpływy roczne P. K. P. z przewozów handlowych

Rok	Ogółem		Przewozy towarów		Przewozy osób		Przewozy bagażu i przesyłek ekspres.		Przewozy poczty	
	tysiące zł	% sumy ogólnej	tysiące zł	% sumy ogólnej	tysiące zł	% sumy ogólnej	tysiące zł	% sumy ogólnej	tysiące zł	% sumy ogólnej
1926	982 950		687 600	70	268 230	27	14 007	1'6	13 113	1'4
1927	1 232 246		890 179	72	313 254	25	17 629	1'5	11 184	1'5
1928	1 369 017		969 956	71	366 751	27	20 307	1'8	12 003	0'2
1929	1 456 469		1 034 619	71	388 156	27	20 599	1'4	13 095	0'6
1930	1 327 958		936 950	71	357 165	27	17 795	1'3	16 047	0'7
1931	1 176 503		840 994	71	303 952	26	14 421	1'2	17 136	1'8
1932	912 326		640 803	70	242 992	27	11 892	1'3	16 639	1'7
1933	785 703		552 825	70	210 740	27	8 944	1'3	13 194	1'7

Jak wynika z tej tablicy, wpływ z przewozu towarów stanowi 70 ÷ 72% całego rocznego wpływu z przewozów. Przewozy

osób dawały 25 ÷ 27% całego wpływu. Wpływy z przewozu bagażu, przesyłek ekspresowych i poczty nie przekraczały razem 3%.

Jeszcze wyraźniej występuje istotne znaczenie przewozu towa-

¹⁾ P. „Polska Gospodarcza” zes. 48/1934, str. 1487.

rów dla dochodów P. K. P., gdy przejdziemy do zbadania, jakie przewozy przyniosły nadwyżki nad kosztami własnymi P. K. P., t. j., jakie przewozy przyniosły zyski, a jakie były deficytowe. Otóż, według obliczeń, podanych przez P. Inż. A. Krzyżanowskiego w dziele p. t. „Obrachunek kosztów własnych przewozów na kolejach żelaznych” (wyd. 1931 r.) oraz według obliczeń, podanych przez Komisję Badania Kosztów Eksploatacji P. K. P. w wydawnictwie p. t. „Obrachunek kosztów własnych przewozów na P. K. P.” (wyd. 1934 r.), przewozy bagażu w okresie 1924 ÷ 1932 były stale deficytowe, przewozy poczty w tym okresie dały niewielki zysk jedynie w 1926 r., przewozy osób dały również deficyt w 1925 r. i następnie w latach 1930/31 oraz 1931/32. W pozostałych latach tego okresu przewozy osób dały nadwyżki, jednak niedochodzące do 10% zysku z przewozu towarów. Zasadniczo więc nadwyżek dochodowych dostarczyły przedsiębiorstwu P. K. P. przewozy towarów, przyczem w pewnych latach (1925, 1930/31, 1931/32) nadwyżek tych dostarczyły tylko one, umożliwiając w pierwszym rzędzie pokrycie deficytu pozostałych przewozów.

W tym stanie rzeczy przewozy węgla, stanowiące przeszło 50% przewozów towarowych, nabierają właściwego znaczenia. Skoro bowiem kolej pobiera opłaty z reguły od ilości wykonanych przy przewozie tonnokilometrów, a przewozy węgla stanowią przeszło połowę całego tonnokilometrażu, to ustalenie opłat za przewozy węgla ma znaczenie decydujące dla wpływów P. K. P. z przewozu towarów wogóle. O ile opłata jednostkowa za tonnokilometr dla węgla ustalona zostanie dla wszystkich przewozów węgla powyżej kosztu własnego kolei, P. K. P. uzyskuje nadwyżki dochodowe z 50% przewozów towarowych. Ustalenie tej opłaty, z jakichkolwiek bądź względów, poniżej kosztu własnego kolei prowadziłoby do deficytu z 50% przewozów towarowych, a w konsekwencji musiałyby silnie oddziaływać na równowagę budżetu P. K. P.

Pomijając te wypadki krańcowe, możemy wyciągnąć wniosek, w praktyce mający szczególnie ważne znaczenie, że wszelka ogólna obniżka taryf dla przewozu węgla na P. K. P. musi

oznaczać tak poważny ubytek dochodów P. K. P., iż nie można go porównać z efektem finansowym obniżki taryf dla reszty towarów.

Jak widzimy, równowaga budżetu P. K. P., w przeciwstawieniu do sytuacji, jaka istnieje z reguły dla kolei zagranicznych, zależna jest ściśle od efektu przewozów jednego towaru — węgla kamiennego.

Ustaliliśmy to znaczenie przewozów węgla dla efektu finansowego eksploatacji P. K. P., przejdziemy obecnie do analizy danych, zamieszczonych w poniższej tablicy, dotyczących wpływów z przewozu węgla na P. K. P. w latach 1930 ÷ 1933. Zaznaczamy przytem, że podczas gdy sumy ogólne wpływów P. K. P. z przewozu osób, bagażu i przesyłek ekspresowych, towarów oraz poczty, podane w pierwszej tablicy, wyrażają rzeczywiste wpływy P. K. P., to wpływy z przewozu węgla mogły być określone jedynie drogą teoretycznych obliczeń i odpowiadają wpływom rzeczywistym tylko w przybliżeniu. Dla uzyskania większej dokładności ograniczyliśmy obliczenie tylko do okresu 1930 ÷ 1933, w którym obowiązywał dla przewozu węgla jednaki system taryf, opracowany przez Biuro Reformy Taryf P. K. P. w 1929 r. Poniższe obliczenie wpływów oparte jest na każdorazowo obowiązujących opłatach taryfowych każdej komunikacji. Dla przewozów wewnętrznych uwzględniono dwie główne taryfy E_1 i E_2 , taryfę dla miast węglowego, taryfę dla ziem wschodnich (obowiązuje od 8/XI 1933 r.) i wreszcie ulgi terytorjalne, o ile wywierały znaczny wpływ na efekt finansowy przewozów. Dla wywozu do portów uwzględniono wszystkie, zasze w badanym okresie, zmiany opłat za przewóz. W tranzycie uwzględniono opłaty, stosowane dla tranzytu do Prus Wschodnich i reszty Niemiec. W ten sposób obliczone wpływy, niewyrażające wpływów rzeczywistych, mogą posłużyć jednak do porównania z wpływami ogólnymi z przewozów i mogą pozwolić na określenie znaczenia, jakie posiadają wpływy z przewozów węgla dla dochodów P. K. P. Porównanie takie przeprowadzamy w drugiej z poniższych tablic:

Wpływy P. K. P. z przewozu węgla (w tys. zł)

Rok	Ogółem	Z przewozów wewnętrznych	Z w y w o z u			Z t a n z y t u	Z p r z y w o z u
			r a z e m	przez porty	przez granicę lądową		
1930	259 963	152 104	82 274	61 295	20 978	25 164	152
1931	263 914	143 846	96 056	77 460	18 596	23 920	92
1932	194 624	105 721	67 622	57 509	10 112	21 095	187
1933	183 038	114 001	46 011	38 412	7 599	22 925	102

Porównanie wpływu z przewozu węgla z wpływem ogólnym z przewozów handlowych P. K. P. oraz z wpływem z przewozu wszystkich towarów na P. K. P.

Rok	Wpływ z przewozu towarów, bagażu i pres. ekspres. oraz poczty		Wpływ z przewozu węgla		
	tysiące złotych	Wpływ z przewozu towarów	% wpływu ze wszystkich przewozów	% wpływu z przewozów towarów	
1930	1 327 958	936 950	259 963	19.5	27.7
1931	1 176 503	840 994	263 914	22.3	31.2
1932	912 326	640 803	194 624	21.3	30.3
1933	785 703	552 825	183 038	23.2	33.1

Jak widzimy, wpływy taryfowe z przewozów węgla stanowiły 19 ÷ 23% wpływów ze wszystkich przewozów handlowych P. K. P. (towarów, osób, bagażu i przesyłek ekspresowych oraz poczty).

Wpływy z przewozów węgla stanowiły 27 ÷ 33% wpływu P. K. P. z przewozu towarów.

Ponieważ, jak stwierdziliśmy na wstępie, przewozy towarów stanowią główne, fundamentalne źródło dochodów P. K. P. i decydują prawie wyłącznie o efekcie finansowym całości przewozów, dając w pewnych latach jedyne zyski wobec deficytu innych przewozów (poczty, bagażu, osób), to okazuje się, że wpływy z przewozu węgla, stanowiące ok 1/3 wpływu z przewozu towarów, muszą mieć dla efektu finansowego całej eksploatacji handlowej P. K. P. znaczenie decydujące. Decydujące

znaczenie wpływu z przewozu węgla dla równowagi budżetu przedsiębiorstwa P. K. P. — jak już zaznaczyliśmy — ściśle wiąże się przytem z faktem, że jest to wpływ z przeszło 50% całej ilości przewozu towarów. Węgiel nabywa przeszło połowę ilości handlowych przewozów towarowych P. K. P., płaci wzamian zaś tylko 1/3 wpływu z tych przewozów. Łączy się to z tem, że węgiel dostarcza przewozów masowych, z reguły nisko taryfowanych. Nadto taryfy dla węgla na P. K. P. z przyczyn ogólnogospodarczych, o których wyżej mówiliśmy, powinny być niskie tak dla przewozów wewnętrznych, jak i dla wywozu, a więc dla przeszło 90% całego przewozu węgla na P. K. P. Porównanie rozmiaru usług P. K. P. z otrzymywanym przez kolej równoważnikiem z opłat przewozowych wskazywałoby, że postulaty te są uwzględnione. Jednak po zbadaniu bliższemu stanu faktycznego okaże się, że postulaty te uwzględnione były nierównomiernie w stosunku do obu rodzajów przewozu. Fakt ten ilustruje i jednocześnie tłumaczy następująca tablica, podająca wpływ z przewozu węgla w poszczególnych komunikacjach w odsetkach sumy wpływu ze wszystkich komunikacji:

Wpływ P. K. P. z przewozu węgla w poszczególnych komunikacjach

Rok	W y w ó z :					
	Przewozy wewnętrzne	ogółem	przez porty	przez granicę lądową	Tranzyt Przewóz	
	wpływ z przewozu węgla we wszystkich komunikacjach w każdym roku = 100					
1930	58	32	24	8	10	0.0
1931	55	36	29	7	9	0.0
1932	54	35	30	5	11	0.0
1933	62	25	21	4	13	0.0

Jak widzimy, najwięcej wpływów, bo $54 \div 62\%$ wpływu z wszystkich przewozów węgla, dostarczały przewozy wewnętrzne. Wpływy z wywozu węgla zajmują dopiero drugie miejsce ($25 \div 36\%$). Wpływy z tranzytu stanowiły $8 \div 12\%$ całego wpływu P. K. P. z przewozów węgla. Przywóz nie odgrywał żadnej roli ($0 \div 0\%$ wpływu).

Porównajmy udział poszczególnych komunikacji w ogólnym dochodzie z przewozów węgla z ilością przewozów węgla w tych komunikacjach:

Wpływy P. K. P. z przewozów węgla i ilości wykonanych przewozów w poszczególnych Komunikacjach

	K o m u n i k a c j e :					
	wewnętrzna		wywóz		tranzyt	
	ilość	wpływy	ilość	wpływy	ilość	wpływy
	w odsetkach sum ogólnych tonnokilometrażu i wpływu z wszystkich przewozów węgla					
1930	32	58	62	32	5	10 $\frac{3}{4}$
1931	27	55	68	36	5	9
1932	29	54	66	35	5	11
1933	30	62	64	25	6	13

Z powyższego porównania wynika, że przewozy wewnętrzne i wywóz węgla miały dla P. K. P. w latach 1930 \div 1933 znaczenie wprost przeciwnie. Przewozy wewnętrzne w 1933 r., nabywając 30% usług przewozowych P. K. P. na rzecz węgla, dawały przeszło 62% wpływu z przewozów węgla. Wywóz dawał w 1933 r. 25% wpływu z przewozów węgla w zamian za 6% ilości przewozów. W liczbach bezwzględnych wyraził się ten fakt w ten sposób, że w 1933 r. P. K. P. otrzymały za 2 275 miljn. tonnokilometrów obrotu wewnętrznego z 114 miljn., natomiast za 4 813 miljn. t-km, wykonanych w wywozie węgla zagranicę — z 46 miljn.

Dysproporcja ta — między ilością przewozów a wpływami obrotu wewnętrznego i wywozu — jest usprawiedliwiona względami polityki gospodarczej, zgodnie z którą wywóz węgla jest koniecznością, a może być dokonany tylko przy taryfowym wyrównaniu tego upośledzenia polskiego zagłębia węglowego w stosunku do zagłębia zagranicznych, jakie istnieje spowodu wielkiej odległości polskiego zagłębia od portów morskich, otwierających dostęp na rynki zagraniczne. Dysproporcja ta została usankcjonowana w obecnie istniejącym systemie taryf węglowych, który ustalił dla wywozu węgla przez porty taryfy znacznie niższe niż dla przewozów wewnętrznych. Znajduje ona uzasadnienie także w fakcie, że podczas gdy w obrocie wewnętrznym przewóz koleją oznacza z reguły dowóz do miejsca zużycia, to dowóz węgla do portów jest tylko jednym z etapów przewozu, a mianowicie dowiezieniem do miejsca dalszego transportu morskiego. Inną jest rzeczą określenie racjonalnych granic tej dysproporcji, tem jednak obecnie zajmować się nie będziemy. Natomiast omówimy konsekwencje istniejącej obecnie dysproporcji dla P. K. P. Dla uzyskania jaśniejszego obrazu podajemy poniżej opłaty przewozowe za tonnę węgla, przewiezionego na P. K. P. z polskiego zagłębia węglowego na odległość 615 km (średnia odległość przewozu do portów) w obrocie wewnętrznym oraz w wywozie do portów:

Opłata przewozowa za przewóz węgla na odległość 615 km do portów oraz w obrocie wewnętrznym (w z)¹⁾

	Przewóz do portów		Przewóz wewnątrz kraju:			
	za 1 t i 615 km	za 1 t-km	taryfa E_1 za 1 t i 615 km	taryfa E_2 za 1 t-km	taryfa E_1 za 1 t i 615 km	taryfa E_2 za 1 t-km
1930	7:20	0:0117	19:00	0:0308	17:40	0:028
1933	4:20	0:0060	19:00	0:0308	17:40	0:028

Jak widać, przy przewozie do portów kolej pobierała za 1 t-km w 1930 r. z 1:17, w 1933 r. z 0:60. Ponieważ według obliczeń, podanych w wydawnictwie Komisji Badań Kosztów Eksploatacji P. K. P. p. t. „Obračunek kosztów własnych prze-

wozów na P. K. P." (wydanie 1934 r.) najmniejszy normalny koszt własny kolei tonnokilometraż netto wyniósł przy przewozie węgla do portów (kierunek przez Herby — Ostrów — Bydgoszcz, przesyłki 20-tonnowe) w 1929/30 r. z 1:80, a w 1931/32 r. z 1:71, to okazuje się, że przewóz węgla do portów w 1930 r., a zwłaszcza w 1933 r., przy opłacie poniżej z 1 za 1 t-km nie pokrywał kosztów własnych P. K. P.

Rozpatrzmy się teraz w ogólnej sytuacji co do efektu finansowego przewozów towarowych P. K. P. Przewozy te, jak to już kilkakrotnie zaznaczyliśmy, dostarczają niekiedy wyłącznie nadwyżek dochodowych z eksploatacji kolei. Przeszło 30% tych przewozów (w 1933 r. 35%) stanowią przewozy węgla do portów; są one dla P. K. P. obecnie deficytowe. Nadwyżek więc dochodowych muszą dostarczać pozostałe 70% przewozów towarowych, wśród których jednak są również przewozy nierentowne. Wśród tych pozostałych 70% przewozy wewnętrzne węgla stanowią 20%. One to przede wszystkim muszą być zyskowne, i to w stopniu takim, aby dać nadwyżki dla pokrycia deficytu 30% przewozów węgla do portów oraz nadwyżki dla pokrycia niedoborów innych przewozów, dla których ustala się opłaty niższe od kosztów własnych z motywów ogólnogospodarczych. Dlatego taryfy dla przewozów wewnętrznych węgla musiały być ustalone na dość wysokim poziomie, jak to widać z powyższego zestawienia stawek taryfowych. Znaczenie wpływów z przewozów wewnętrznych węgla dla budżetu P. K. P. rosło w miarę postępu kryzysu, gdy zaszła konieczność obniżenia przewoźnego dla wywozu do portów. Ilustruje to następująca tablica:

Spadek tonnokilometrażu i wpływów w przewozie węgla na P. K. P.

	Komunikacja wewnętrzna		Przewóz do portów		T r a n z y t	
	tonnoki-lometraż	wpływy	tonnoki-lometraż	wpływy	tonnoki-lometraż	wpływy
	1 9 3 0 r. = 1 0 0					
1930	100	100	100	100	100	100
1931	91	95	121	117	97	95
1932	76	69	93	82	89	88
1933	77	75	90	56	96	91

Jak widać, przewozy do portów w 1933 r. spadły w stosunku do 1930 r. tylko o 10%. Wpływy w tym czasie z tego przewozu spadły o 44%. Zostało to spowodowane obniżeniem dla przewozu do portów stawki o z 3 na tonnie, mianowicie z z 7:20 na z 4:20 od 1 t za całą odległość przewozu. W tym samym czasie przewozy wewnętrzne węgla spadły o 23%, a równomiernie prawie z tem spadły wpływy o 25% (te 2% różnicy powstało głównie spowodu obniżek terytorjalnych, a w niewielkim tylko stopniu spowodu obniżenia w końcu 1933 r. taryfy dla ziem wschodnich). Wpływy z tranzytu spadły stosunkowo najmniej (o 9%), jak również i przewóz w tranzycie (o 4%).

Po zbadaniu szczegółowym efektu finansowego z przewozów węgla dla P. K. P. dochodzimy do wniosku, że o efekcie finansowym przewozów węgla decydują obecnie przewozy wewnętrzne węgla. One decydują o nadwyżkach zysku z całego przewozu węgla, a więc z przeszło połowy przewozów towarowych P. K. P. One więc wywierają zasadniczy wpływ na równowagę budżetu przedsiębiorstwa P. K. P.

W tym stanie rzeczy staje się jasnym, dlaczego P. K. P. tak długo broniły się przed obniżeniem taryfy wewnętrznej dla przewozów węgla. W tem oświetleniu też dopiero należyce można ocenić wagę przeprowadzonej ostatnio niższej taryfy wewnętrznej dla węgla (E_1) średnio o 20%. Przez tę obniżkę P. K. P. zaryzykowały utratę wpływu przeszło z 20 miljn. z przewozów wewnętrznych węgla, oraz przeszło z 4 miljn. z tranzytu, utratę więc ok. z 25 miljn., dla której rekompensaty częściowej mogą P. K. P. szukać w zasadzie tylko w pozostałych poza węglem 50% przewozu towarowego.

Przeprowadzona obniżka taryfy wewnętrznej dla węgla zmniejszyła dysproporcję między opłatami, jakie płaci wywóz węgla, a opłatami, jakie płaci obrót wewnętrzny za przewóz węgla, realizując w pewnym stopniu postulat niskiej taryfy dla przewozu węgla wewnątrz kraju. Jednakże ustalenie, czy istniejąca jeszcze obecnie dysproporcja między temi rodzajami przewozu jest uzasadniona z punktu widzenia postulatu niskiej taryfy dla przewozów wewnętrznych — pozostaje nadal problemem, który należy rozważać w oparciu o sytuację finansową naszych kolei. Osiągnięcie przez politykę taryf węglowych trzech celów, t. j. ułatwienia eksportu na rynki zamorskie, taniego przewozu wewnętrznego i przytem utrzymania równowagi budżetu P. K. P. — jest problemem nadzwyczaj trudnym.

Stanisław Deptuła

¹⁾ Podana opłata do portów była wzgl. jest stosowana przy przewozie węgla z zagłębia węglowego do portów w Gdyni i w Gdańsku niezależnie od odległości przewozu, które wahają się w granicach średnich 606 \div 627 km (tylko liniami P. K. P. i j. z wyłączeniem linii francusko-polskiej); podana opłata w obrocie wewnętrznym była stosowana dla odległości 500 km i więcej. Dla obrotu wewnętrznego ma główne zastosowanie taryfa E_1 ; w g taryfy E_2 przewożono się tylko 4 \div 6% tonażu przewozów wewnętrznych.

ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE

RYNEK FRACHTOWY. — Na rynku La Platy zainteresowanie frachtujących dotyczyło głównie tonnażu pod ładunki w grudniu i styczniu; stawki miały tendencję mocną, na co wpłynęło zawarcie szeregu kontraktów na kukurydzę i owies do Stanów Zjedn., gdzie susza tegoroczna zniszczyła ok. 50% normalnych zbiorów. W związku z tem kontraktowano tonnaż z portów górnego biegu rzeki do rejonu Los Angeles — Vancouver po sh 17/6 pod kukurydzę na grudzień i styczeń, z Bahía Blanca pod owies do atlantyckich portów Stanów Zjedn. po sh 21/6. Notowane jest dalsze zapotrzebowanie tonnażu pod ładunki owsa i siemienia lnianego na okres grudzień r. b. — marzec 1935 r. W wywozie zboża do Europy płacono za średnie stawki sh 17/- do Anglii, Antwerpii lub Rotterdamu, a sh 17/6 za mniejsze stawki na grudzień i styczeń. Stawki z Santa Fe wynosiły sh 20/6 na grudzień do rejonu Le Havre — Amsterdam, a sh 19/3 na grudzień/styczeń, z Bahía Blanca zaś za większy tonnaż sh 14/3 do Antwerpii przy ładunku w okresie styczeń — marzec. Ogółem zakontraktowano na rynku tym 24 stawki o łącznym tonnażu 157 tys. t.

Na rynkach północno-amerykańskim i kanadyjskim panował zastój. Z tranzakcji dokonanych notowano kontrakt na ładunek do Bristol Channel po sh 1/7½ oraz do Ameryki po 6 cts, a z opcją na Hull sh 1/6. W wywozie złomu ze Stanów Zjedn. ruch był bardzo ograniczony. Zakontraktowano mały statek do Gefle po \$ 4 f. o. b., poszukiwany był jednak tonnaż pod ładunki złomu do Anglii, Gefle, Gdyni, zachodnich Włoch i Japonii na podstawie f. i. o. Wywóz cukru z Kuby był słaby,

stawki proponowane wynosiły jednak sh 13/6 do Anglii/Kontynentu na grudzień.

Pewne ożywienie panowało w wywozie nitratów z Chili po sh 19/6 do rejonu Bordeaux — Hamburg oraz rudy do atlantyckich portów Stanów Zjedn. na grudzień po \$ 385.

Na rynkach Dalekiego Wschodu ruch był bardzo ograniczony i podaż wolnego tonnażu jest coraz większa; stawka, proponowana pod ładunki soi z Mandzurji, wynosiła sh 22/6 z portu Dalny do Rotterdamu lub Hamburga, nie zawarto jednak żadnych tranzakcji w tej dziedzinie. Również w wywozie ryżu panował zastój, zakontraktowano jedynie 5 000-tonnowiec po sh 23/- z Sajgonu do Le Havre lub Dunkierki.

Kupecy australijscy zajmowali stanowisko wyczekujące, wobec czego stawki miały tendencję zniżkową i wynosiły sh 25/6 z portów południowych do morza Śródziemnego, Anglii i Kontynentu.

Z portów czarnomorskich Z. S. R. R. frachtowano tonnaż głównie brytyjski na Daleki Wschód po stawce sh 17/- — 17/6 na grudzień i notowane jest dalsze zapotrzebowanie tonnażu pod ładunki natychmiastowe w tym kierunku po sh 18/- f. i. o. Również w wywozie żelaza do Japonii zawarto szereg kontraktów po stawce sh 18/- i więcej. Eksport zboża był słaby po sh 10/- — 10/6 zależnie od flagi do rejonu Antwerpja — Hamburg, poszukiwany był tonnaż pod węgiel z Mikołajowa lub Teodorji do Stanów Zjedn. po sh 10/6 na styczeń. Na rynku dunajskim panował zastój.

POCZTA I TELEGRAF

POD REDAKCJĄ MINISTERSTWA POCZT I TELEGRAFÓW

STATYSTYKA RADJOABONENTÓW. — W poniższym zestawieniu podane zostały liczby, ilustrujące ruch radjoabonen-

tów na terytorjum całego Państwa (stan w pierwszym dniu każdego miesiąca):

	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934
Styczeń	117 236	189 481	202 589	245 900	310 214	296 255	311 287
Luty	130 605	196 206	208 153	262 828	317 806	300 948	322 968
Marzec	147 493	196 578	217 012	275 805	320 798	302 636	327 562
Kwiecień	159 805	197 466	226 217	290 034	320 709	299 022	328 860
Maj	168 545	197 529	230 609	299 124	313 281	292 856	322 668
Czerwiec	172 803	196 040	230 116	296 291	299 919	280 982	311 240
Lipiec	173 482	19 630	227 572	288 885	282 641	271 098	301 418
Sierpień	171 894	186 951	222 414	281 269	274 315	263 901	297 877
Wrzesień	172 111	186 343	221 493	280 445	271 488	261 724	299 459
Październik	174 518	193 051	223 574	284 547	274 326	266 021	308 690
Listopad	177 875	192 601	228 724	292 724	281 165	275 063	325 020
Grudzień	183 442	196 119	235 624	300 862	288 149	293 012	—

Z zestawienia tego wynika, że w okresie od początku 1928 r. do końca 1933 r. zmiany w ruchu abonentów w stosunku do stanu na dz. 1/I 1928 r. były następujące: w 1928 r. wzrost wyniósł 61,6%, w 1929 r. tempo wzrostu osłabło do 11,2%, w 1930 r. wzrost wyraził się 36,3%, w 1931 r. — 55,5%, w 1932 r. nastąpił spadek o 11,9%, wyrównany w 1933 r. wzrostem o 12,8%. Ogólnie biorąc, wzrost radjoabonentów w 6-leciu 1928 — 1934 wyniósł 165,5%.

Liczba zarejestrowanych radjoabonentów jest zależna od 5 czynników: 1) ceny abonamentu, 2) warunków odbioru (w szczególności mocy i liczby stacji), 3) ceny i jakości sprzętu radjowego, 4) doboru programów i 5) skuteczności akcji wykrywania nielegalnych stacji odbiorczych.

Zmiany powyższe zachodziły m. in. w związku z uruchomieniem nowych rozgłośni i zwiększaniem ich mocy. Tak np., w 1928 r. uruchomiono stację wileńską; w 1929 r. nie było poważniejszych zmian; w 1930 r. przez kilka miesięcy była czynna stacja Warszawa II o mocy 1,8 kW, we Lwowie i w Łodzi uruchomiono stacje każda o mocy 1,7 kW; w 1931 r. zwiększono moc tych stacji do 16 kW, w lutym 1931 r. zaczęła funkcjonować radiostacja rasyńska o mocy 120 kW; w latach 1932 i 1933 poważniejszych zmian nie było.

Prócz czynników strukturalnych i konjunkturalnych, których wpływ ujawnił się przedewszystkiem w 1932 r., odgrywają poważną rolę w ruchu radjoabonentów wpływy sezonowe, których wskaźniki (przyjmując przeciętną roczną za 100) przedstawiają się następująco:

Styczeń	94,5	Lipiec	99,6
Luty	98,3	Sierpień	97,2
Marzec	101,4	Wrzesień	96,7
Kwiecień	103,7	Październik	98,2
Maj	104,2	Listopad	100,5
Czerwiec	101,8	Grudzień	103,9

Przytoczone wskaźniki wykazują, że w okresie styczeń — maj następuje wzrost liczby radjoabonentów; w okresie maj — wrzesień — w związku z okresem letnim — następuje spadek, który ustępuje skolei wzrostowi, trwającemu do końca roku.

W dn. 1/XI r. b. było zarejestrowanych 325 020 radjoabonentów, przyczem w październiku ubyło 8 146 abonentów, przybyło — 24 476; wzrost więc w październiku wyniósł 16 330.

Z liczby tej — 3 637 nowych radjoabonentów korzysta z abonamentu ulgowego (z 1 miesięcznie) na podstawie rozporządzenia Ministra Poczty i Telegrafów z dn. 19/IX 1934 r. o obni-

zonych opłatach radiofonicznych dla mieszkańców gmin wiejskich, wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Z ogólnej liczby 325 020 radioabonentów — 22 583 radioabonentów korzysta z odbiornika detektorowego systemu „Detefon”, jednego z typów, produkowanych przez „Państwowe Zakłady Tele- i Radjotechniczne”.

W grupie 23 państw europejskich Polska zajmuje szesnaste miejsce, mając za sobą tylko: Włochy, Litwę, Rumunię, Jugosławię, Portugalję, Bułgarię i Grecję (która nie posiada własnych rozgłośni radiowych). W poniższym zestawieniu (według stanu na dz. 1/VI r. b.) podana jest liczba stacji radjoodbiorczych, przypadająca na 1 tys. mieszkańców:

Dania	150	Łotwa	27
Anglia	129	Islandja	15
Szwecja	115	Estonja	13
Holandja	82	Polska	10
Austria	77	Włochy	9
Niemcy	76	Litwa	9
Irlandja	74	Rumunia	6
Szwajcaria	73	Jugosławja	4
Belgia	58	Portugalja	2
Norwegia	49	Bułgaria	1
Węgry	38	Grecja	0·5
Finlandja	33		

P. B.

RUCH POCZTOWY, TELEGRAFICZNY I TELEFONICZNY W PAŹDZIERNIKU 1934 R. w ważniejszych miastach przedstawiał się w sposób następujący (w tys. jednostek, wzgl. zł):

Nazwa miejscowości	Listy zwykłe i polecone	Listy wartościowe	Paczki	Przesyłki za pobraniem	Zlecenia	Przekazy poczt. i telegr. (wplac. wzgl. wyplac. na kwotę)	Wpłaty wzgl. wypł. P. K. O. (na kwotę)	Czasopisma	Telegramy	Rozmowy telefoniczne międzym. i międzynar.
N a d a n o w u r z ę d a c h										
Warszawa	14 920·7	20·7	185·3	36·9	9·2	13 099·0	32 821·5	3 283·3	43·3	187·4
Łódź	2 489·9	2·6	46·0	10·1	42·5	2 490·2	22 523·2	323·4	12·2	57·7
Lwów	5 968·3	4·6	51·9	12·7	4·9	4 033·9	10 536·0	1 679·3	17·3	42·5
Poznań	8 907·8	1·8	44·4	15·0	1·2	2 605·6	10 034·5	1 828·8	11·6	32·6
Kraków	3 638·9	3·9	52·8	10·0	6·3	2 870·2	9 801·3	1 789·9	12·2	52·5
Wilno	1 291·7	2·3	14·0	6·7	2·3	1 484·7	3 977·6	566·1	7·7	10·3
Katowice	1 597·7	2·1	18·8	6·5	2·3	2 314·2	6 341·8	417·3	11·2	94·5
Bydgoszcz	1 010·8	0·8	13·8	3·3	1·2	1 278·0	5 133·7	303·2	5·4	17·0
Białystok	566·5	0·6	3·4	0·5	1·9	676·6	2 739·5	18·5	2·4	9·4
Gdynia	885·0	0·2	10·1	1·4	0·3	1 038·9	4 236·9	20·1	7·3	28·9
N a d e s z ł o d o u r z ę d ó w										
Warszawa	8 540·8	18·2	72·6	7·2	7·2	12 895·6	3 695·3	60·4	75·1	169·9
Łódź	2 556·7	2·7	20·7	4·1	4·2	5 706·9	1 174·7	497·3	15·2	39·0
Lwów	1 855·8	5·6	36·9	4·5	2·8	3 635·8	1 769·4	138·0	16·1	51·6
Poznań	2 655·9	0·7	28·7	4·9	0·9	2 848·0	1 108·4	133·8	9·7	42·3
Kraków	3 379·9	3·9	39·4	4·4	5·1	2 468·3	1 620·2	136·0	10·3	56·5
Wilno	1 108·9	4·3	13·8	3·2	1·3	2 095·4	783·4	84·4	7·6	13·4
Katowice	1 406·3	1·3	21·2	4·9	1·8	1 035·2	504·1	148·2	8·8	85·0
Bydgoszcz	1 653·4	1·3	14·3	3·3	1·2	1 142·7	809·8	213·1	6·5	17·5
Białystok	360·4	1·7	5·1	1·4	0·6	746·1	340·0	91·9	2·4	9·4
Gdynia	762·8	0·3	11·0	3·4	1·2	588·6	543·2	52·7	7·0	25·3

Rozmów telefonicznych miejscowych na sieciach Min. Poczty i Telegrafów oraz P. A. S. T. w październiku przeprowadzono: w Warszawie 26 428 993, w Łodzi 5 776 603, we Lwowie 4 599 236, w Wilnie 2 206 540, w Krakowie 1 915 982, w Sosnowcu 1 259 182, w Katowicach 983 994, w Poznaniu 964 086, w Bydgoszczy 769 544, w Białymstoku 741 400 i w Gdyni 392 873.

Weksli w październiku 1934 r. nadesłano do urzędów i agencji pocztowych do inkasa 143·4 tys. sztuk na ogólną kwotę zł 15 318·1 tys., z tego: zainkasowano 104·9 tys. sztuk na kwotę zł 12 160·1 tys., zaprotestowano 124 tys. sztuk na kwotę zł 1 638·1 tys., zwrócono bez protestów 141 tys. sztuk na kwotę zł 765·2 tys.

Wzrost o 31% liczby weksli, nadesłanych do inkasa w październiku r. b., w stosunku do liczby weksli we wrześniu r. b. — należy tłumaczyć wejściem w życie zarządzenia Ministra Poczty i Telegrafów z dn. 20/IX 1934 r. („Dz. Urz. Min. Poczty i Telegr.” Nr. 19/1934) — o upoważnieniu 299 urzędów i agencji pocztowych do sporządzania protestów weksli spowodu niezaplacenia kwoty, przewyższającej zł 2 tys.

Od dn. 1/XI 1934 r. — w myśl rozporządzenia Ministra Poczty i Telegrafów z dn. 1/X 1934 r. („Dz. Urz. Min. Poczty i Telegr.” Nr. 21/1934)—urzędy i agencje pocztowe w całym kraju mogą protestować weksle, płatne w siedzibie miejscowego urzędu (agencji) pocztowego.

WPŁYWY I ROZCHODY PRZEDSIĘBIORSTWA „POLSKA POCZTA, TELEGRAF I TELEFON” W PAŹDZIERNIKU 1934 R. przedstawiały się, jak następujące (w zł):

	Wpływy	Rozchody
Dyrekcje poczt i telegrafów	3 114·69	669 069·04
Urzędy pocztowe, telegraf. i telef.	13 155 124·18	16 290 091·71 ¹⁾
Radjotelegraf	509 400·23	130 753·19
Państwowy Instytut Telekom.	3 769·60	48 862·77
Główny Skład Materj. Pocz.	34·47	17 345·52
Główny Skład Materj. Teletechn.	128·74	17 114·25
Izba Kontroli Rachunkowej P.i.T.	132·25	98 903·30
Emerytury	10 649·19	1 429 261·79
Przelew z tytułu państw. podatku doch. oraz wpłata na rzecz Funduszu Pracy	—	105 416·00
Razem:	13 682 353·35	18 806 817·57

Nadwyżka rozchodów nad wpływami z Państwowego Przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon” w październiku 1934 r. wynosiła zł 5 124 464·22

Nieależnie od tego, dochody i wydatki Zarządu, wykonywanego przez Ministerstwo Poczty i Telegrafów, stanowiły: zł 396·99 w dochodach i zł 185 575·85 w wydatkach.

¹⁾ Wypłacono uposażenie za październik i listopad 1934 r.

KRONIKA BIEŻĄCA

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH

20 grudnia:

- Zakł. Przem. „Emil Eisert i B-cia Schweikert”, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w Łodzi, Gdańska 47.
- „Akcy. T-wo Kurlandzkiej Olejarni w Wilnie” — o g. 17 w lok. S-ki, Słowackiego 28 m. 3.
- „Kolej Lokalna Toruń—Czarnowo”, S. A. — o g. 15 w Ratuszu w Toruniu.

21 grudnia:

- Zakł. Chem. „LaoKoon”, S. A. — o g. 19 w lok. Izby Hand.-Przem. we Lwowie.

— Huta Szklana „Tłuszcz”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki, Orla 6.

22 grudnia:

- „Sukcesorowie Lebrechta Müllera”, S. A. w Rudzie Pabjanickiej — o g. 15 w lok. S-ki.
- „Syrena Rekord”, S. A. — o g. 10 w lok. S-ki w W-wie, Chmielna 66.

28 grudnia:

- Pol. T-wo Hand. i Przem. Futrzanego „Futro”, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w W-wie, Młocińska 3.
- „Młyny i Tartaki Wągrowieckie”, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w Wągrowcu.

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

PODATKI I OPŁATY

ULGOWE ŚWIADECTWA PRZEMYSŁOWE NA 1935 R.—Na podstawie art. 39 ustawy o państwowym podatku przemysłowym Ministerstwo Skarbu zarządziło okólnikiem z dn. 6/XII r. b. L. D. V 43 730/4/34 następujące ulgi przy nabywaniu świadectw przemysłowych na rok 1935:

I.—Z urzędu (bez podań płatników) Min. Skarbu zezwala prowadzić:

A.—Przedsiębiorstwa handlowe (cz. II lit. A taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy o podatku przemysłowym)—z wyłączeniem przedsiębiorstw, wymienionych niżej pod lit. B i C:

1) na podstawie półrocznego (zamiast całorocznego) świadectwa przemysłowego kat. I handlowej—przedsiębiorstwa, wymienione w rozdz. XVI kat. I (przedsiębiorstwa kinematograficzne), o ile wysokość ustalonych obrotów za 1933 r. nie przekracza w stosunku całorocznym kwoty zł 200 000;

2) na podstawie półrocznego (zamiast całorocznego) świadectwa przemysłowego kat. II handlowej — przedsiębiorstwa, wymienione w rozdz. XIV kat. II i rozdz. XVI kat. II (apteki i kinematografy), o ile wysokość ustalonych obrotów za 1933 r. nie przekracza w stosunku całorocznym kwoty zł 45 000;

3) na podstawie świadectwa przemysłowego kat. III (zamiast kat. II) handlowej:

a) przedsiębiorstwa, wymienione w rozdz. I kat. II i rozdz. XII kat. II (handel towarowy i księgarnie), o ile wysokość obrotów, ustalonych za 1933 r., nie przekracza w stosunku całorocznym kwoty zł 45 000;

b) przedsiębiorstwa przewozowe, utrzymujące najwyżej 2 samochody ciężarowe;

c) przedsiębiorstwa autobusów, utrzymujące najwyżej 2 autobusy;

4) na podstawie jednego świadectwa przemysłowego kat. III handlowej — przedsiębiorstwa wymienione w rozdz. XII (księgarnie) wraz z uboczną sprzedażą materiałów piśmiennych, o ile łączny obrót tych przedsiębiorstw za 1933 r. nie przekracza w stosunku całorocznym kwoty zł 45 000;

5) na podstawie świadectwa przemysłowego kat. IV (zamiast kat. III) handlowej:

przedsiębiorstwa wymienione w rozdz. I (handel towarowy), VIII (sale bilardowe), XI (pensjonaty), XII (księgarnie), XIII (zakłady lecznicze), XVI (kinematografy), XVII (przedsiębiorstwa teatralne i t. p.), XIX (wrotniska i ślizgawki) oraz XXI (wydawnictwa utworów drukowanych)—o ile wysokość obrotów, ustalonych za 1933 r., nie przekracza w stosunku całorocznym kwoty zł 15 000;

6) na podstawie półrocznego świadectwa przemysłowego kat. IV handlowej—przedsiębiorstwa, wymienione wyżej w p. 5, których wysokość obrotów, ustalonych za 1933 r., nie przekracza w stosunku całorocznym kwoty zł 4 000;

7) na podstawie półrocznego świadectwa przemysłowego kat. IV handlowej (z ważnością do 6 miesięcy od ich wydania) —

pensjonaty, utrzymywane przez właścicieli gospodarstw rolnych w swoich gospodarstwach, poza obrębem gmin miejskich oraz miejscowości klimatycznych i leczniczych, o ile ilość wynajmowanych pokoiów nie przekracza liczby 12; równocześnie zwalniane są pensjonaty te od obowiązku opłacania podatku przemysłowego od obrotu za 1935 r.;

8) bez obowiązku wykupywania oddzielnych świadectw przemysłowych na prowadzenie:

a) drobnej sprzedaży wyrobów tytoniowych w przedsiębiorstwach handlowych, o ile sprzedaż odbywa się w jednym i tym samym lokalu;

b) skupu butelek po wyrobach Państwowego Monopolu Spirytusowego przez zakłady detalicznej sprzedaży wyrobów spirytusowych;

c) ubocznej sprzedaży krajowych pism periodycznych przez przedsiębiorstwa, wymienione w rozdziałach I, VII i XII taryfy (handlu towarowego, przedsiębiorstwa gastronomiczne i księgarnie); równocześnie zwalniane są te przedsiębiorstwa od obowiązku opłacania podatku przemysłowego od obrotu, osiągniętego przez nie w 1935 r., ze sprzedaży krajowych pism periodycznych.

B.—Zakłady gastronomiczne (cz. II lit. A rozdz. VII taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy o podatku przemysłowym):

1) na podstawie półrocznego (zamiast całorocznego) świadectwa przemysłowego kat. I handlowej, o ile wysokość ustalonych obrotów za 1935 r. nie przekracza w stosunku całorocznym kwoty zł 200 000;

2) na podstawie świadectwa przemysłowego kat. III (zamiast kat. II) handlowej:

a) wymienione w rozdz. VII kat. II, o ile wysokość obrotów, ustalonych za 1933 r., nie przekracza w stosunku całorocznym kwoty zł 25 000;

b) wymienione w rozdz. VII, ze sprzedażą następujących trunków pochodzenia krajowego: piwa, miodu, moszczu i wina owocowego, o ile przedsiębiorstwa te zatrudniają 4 ÷ 10 osób, licząc w tem właściciela i członków jego rodziny, w tych zakładach pracujących;

3) na podstawie świadectwa kat. IV handlowej:

a) wymienione w rozdz. VII kat. II, o ile wysokość obrotów, ustalonych za 1933 r., nie przekracza w stosunku całorocznym kwoty zł 3 600;

b) wymienione w rozdz. VII, ze sprzedażą następujących trunków pochodzenia krajowego: piwa, miodu, moszczu i wina owocowego, o ile liczba zatrudnionych w tych przedsiębiorstwach pracowników nie przekracza 3 osób, licząc w tem właściciela i członków jego rodziny, w tych zakładach pracujących.

C.—Hurtownie, ich filje i t. p. przedsiębiorstwa, sprzedające wyroby monopolu tytoniowego, spirytusowego i solnego:

1) na podstawie świadectwa przemysłowego kat. II handlowej — hurtownie wyrobów monopolu tytoniowego, spirytusowego i solnego, zarówno utrzymujące oddziały (filje), jak i nie-utrzymujące oddziałów (filii);

2) na podstawie świadectwa przemysłowego kat. III handlowej — oddziały (filje) hurtowni wyrobów monopolu tytoniowego, spirytusowego i solnego, uruchamiane przez hurtowników, działających na mocy umów z dyrekcjami właściwych monopolów, o ile oddziały (filje) te będą uruchomione w obrębie rejonu, należącego w myśl umowy do hurtownika, i prowadzone na koszt hurtownika we własnej jego administracji;

3) na podstawie świadectwa przemysłowego kat. IV handlowej — przedsiębiorstwa z wyłączną drobną sprzedażą (tylko konsumumentom) wyrobów monopolu tytoniowego, powstające w ciągu 1935 r. w gminach wiejskich, w których dotychczas nie było żadnego punktu sprzedaży tych wyrobów.

Do korzystania z wymienionej pod powyższym p. 3 ulgi nie stoi na przeszkodzie fakt prowadzenia przez przedsiębiorstwa handlu wyrobami monopolu tytoniowego jednocześnie ze sprzedażą tych wyrobów również drobnej sprzedaży artykułów, niezbędnych do palenia (bibutek, gilsz i t. p.), względnie ubocznej sprzedaży znaczków stemplowych i pocztowych, blankietów, losów loterii państwowej, kart do gry oraz przyborów do palenia i zapalania.

Równocześnie Min. Skarbu zezwoliło na prowadzenie przedsiębiorstw handlu towarowego, wprowadzających w ciągu 1935 r. sprzedaż wyrobów monopolu spirytusowego bez wyszynku, wyłączając konsumumentom, oraz — nowopowstałych w ciągu 1935 r., które między innymi prowadzić będą również sprzedaż wyrobów monopolu spirytusowego bez wyszynku wyłącznie konsumumentom — na podstawie świadectwa przemysłowego kat. III wzgl. IV przedsiębiorstw handlowych, o ile przedsiębiorstwa te odpowiadają warunkom, określonym w części II lit. A rozdz. I kat. III lub IV taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy, względnie w obecnym okólniku, a jedynie fakt prowadzenia sprzedaży wyrobów monopolu spirytusowego bez wyszynku stanowiłby o zaliczeniu danego przedsiębiorstwa do kat. II przedsiębiorstw handlowych (rozdz. I, kat. II, p. 2 lit. k taryfy).

D. — Przedsiębiorstwa przemysłowe (wymienione w cz. II lit. C rozdz. XVIII i XIX taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy):

1) na podstawie świadectwa przemysłowego kat. VII przemysłowej, o ile przedsiębiorstwo zatrudnia najwyżej:

a) przy fabrykacji ręcznej — 12 robotników;
b) przy stosowaniu silników mechanicznych — 10 robotników;
2) na podstawie świadectwa przemysłowego kat. VI przemysłowej, o ile przedsiębiorstwo zatrudnia najwyżej:

a) przy fabrykacji ręcznej — 25 robotników;
b) przy stosowaniu silników mechanicznych — 15 robotników;
3) na podstawie świadectwa przemysłowego kat. V przemysłowej, o ile przedsiębiorstwo zatrudnia najwyżej:
a) przy fabrykacji ręcznej — 70 robotników;
b) przy stosowaniu silników mechanicznych — 35 robotników.

II. — Na skutek indywidualnych podań płatników — Min. Skarbu upoważniło izby skarbowe do:

1) udzielania ulg, o których mowa wyżej w dziale I, przedsiębiorstwom nowopowstałym, t. j. uruchomionym w latach: 1934 lub 1935, o ile obroty, osiągnięte w 1934 r. wzgl. spodziewane w 1935 r., nie przekraczają norm, przewidzianych wyżej w dziale I;

2) zwalniania od obowiązku nabywania świadectw przemysłowych, względnie zezwalania na nabywanie półrocznych (zamiast całorocznych) świadectw przemysłowych — przedsiębiorstwom handlu rozwożnego (kat. V a) oraz handlu obnośnego (kat. V b).

Podania winny być wnoszone do właściwych urzędów skarbowych, decyzje zaś izb skarbowych mają być wydane i doręczone płatnikom w terminie do 30 dni od dnia złożenia podania.

III. — Na skutek indywidualnych podań płatników, bądź też z urzędu — przy sposobności lustracji przedsiębiorstwa — Min. Skarbu upoważniło urzędy skarbowe do zezwalania na prowadzenie przedsiębiorstw przemysłowych, zajęć rzemieślniczych i rękodzielniczych, dorozkarkstwa i furmaństwa (wymienionych w cz. II lit. C rozdz. XIX taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy o podatku przemysłowym) bez świadectwa przemysłowego, o ile przedsiębiorstwo prowadzone jest przez samego właściciela.

Zauważyć należy, że:

1) za obrót, stanowiący podstawę do korzystania z ulgi przy nabywaniu świadectwa przemysłowego, uważa się:

a) w przedsiębiorstwach, opłacających podatek przemysłowy od obrotu w formie ryczałtu (rozp. Ministra Skarbu z dn. 30/1 1934 r.) — przeciętną kwotę rocznego obrotu, przyjętą za podstawę wymiaru ryczałtu na rok 1934;

b) w innych przedsiębiorstwach, o ile przedmiotem ich handlu są artykuły, podlegające podatkowi scalonemu — ogólny przychód brutto za 1933 r., osiągnięty ze sprzedaży artyku-

łów, podlegających, jak również i niepodlegających podatkowi scalonemu; w przedsiębiorstwach, prowadzących sprzedaż wyrobów państwowego monopolu tytoniowego i spirytusowego, jako obrót, osiągnięty ze sprzedaży tych wyrobów, przyjmuje się sumą, stanowiącą różnicę między ceną, pobieraną przez państwowy monopol, a wyznaczoną przez tenże monopol ceną sprzedażną;

2) w przedsiębiorstwach nowopowstałych (lata 1934 i 1935), jak również i w poprzednio istniejących przedsiębiorstwach handlowych, wysokość obrotu, podlegającego podatkowi scalonemu, w wypadku nieposiadania przez władzę skarbowe odpowiedniego materiału, winna być ustalona bądź na podstawie ksiąg handlowych, o ile one są w przedsiębiorstwie prowadzone, bądź na podstawie oceny urzędów skarbowych, ewentualnie, przy współudziale osób, obznajmionych z faktycznymi stosunkami przedsiębiorstwa;

3) celem uniknięcia nieporozumień, czy przedsiębiorstwo powstało w II półroczu 1935 r., czy też prowadzone jest na podstawie półrocznego ulgowego świadectwa przemysłowego, na deklaracjach i świadectwach przemysłowych należy umieścić odpowiednią adnotację.

Równocześnie z wydaniem okólnika z dn. 6/XII r. b. straciły moc obowiązującą okólniki, wydane dotychczas w sprawie nabywania ulgowych świadectw przemysłowych.

OPODATKOWANIE KOMORNIKÓW. — Min. Skarbu okólnikiem z dn. 14/XI r. b. L.D.V 39445,2/34 wyjaśniło, że dochody, osiągnięte przez komorników w charakterze urzędników państwowych, a pobierane w formie tak uposażenia zasadniczego, jak i 40% udziału w opłatach, pobieranych za spełnianie czynności, wreszcie w formie należności za wydatki gotówkowe, jakoto: opłaty pocztowe, opłaty za doręczenie, należności biegłych, koszty ogłoszeń, oraz taksy za czynności komornikowe — nie podlegają nadzwyczajnemu podatkowi od niektórych zajęć zawodowych. W związku z powyższym komornicy nie są obowiązani do prowadzenia specjalnej księgi przychodów względnie rozchodów dla celów tego podatku. Uposażenie zasadnicze, pobierane przez komorników w charakterze urzędników państwowych, nie podlega od dn. 1/11 1934 r. państwowemu podatkowi dochodowemu od uposażeń. Wynagrodzenie komorników, pobierane w formie 40% udziału w opłatach za spełnianie czynności oraz w formie należności za wydatki gotówkowe, nie podlega państwowemu podatkowi dochodowemu jako część uposażenia, przeznaczona na pokrycie kosztów służbowych. Powyższe stosuje się również do potrąceń na rzecz Funduszu Pracy.

RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH

GIEŁDA WARSZAWSKA

za okres od 26 listopada do 1 grudnia 1934 r.

— Obroty na rynku dewizowym w okresie sprawozdawczym — jak zwykle na ultimo miesiąca — uległy poważniejszemu zmniejszeniu; zapotrzebowanie niemal w całości pokrywał Bank Polski. Ogólnie tendencję należy określić jako znikomą, z tem jednak, że frank szwajcarski, który w ostatnich czasach wykazywał spadek notowań — w końcowych dniach okresu sprawozdawczego zwykował, zamykając okres saldem dodatniem dość poważnem, bo zł 0'28 na 100 fr. Poza dewizą szwajcarską zwykowały jeszcze: belgi — o zł 0'08 na 100 belg., guldery gdańskie — o zł 0'04 na 100 guld. oraz korony norweskie — o zł 0'10 na 100 kor. Pozostałe dewizy straciły (w zł na 100 jednostek walutowych): franki francuskie 0'01, marki niemieckie 0'30, korony czeskosłowackie 0'01, liry włoskie 0'04, floreny holenderskie 0'25, korony szwedzkie 0'40 oraz dolary telegr. zł 0'00½ na \$ 1 i funty szterlingi zł 0'09 na £ 1.

W ostatnim dniu okresu sprawozdawczego płacono za banknoty dolarowe w obrotach pozagiełdowych po zł 5'29, a wianę tyleż samo co w okresie, poprzedzającym sprawozdawczy.

	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodn.
Dolary St. Zjedn.	\$ 1	—	—
" " " telegr.	\$ 1	5'30½	5'29⅞
Funty szterlingi	£ 1	26'43	26'38
Franki francuskie	100 fr.	34'93½	34'92½
Franki szwajcarskie	100 fr.	172'03	171'60
Belgi	100 belg.	123'75	123'65
Marki niemieckie	100 RM	213'30	212'90
Korony czeskosłowack.	100 kor.	22'13	22'11

Liry włoskie	100 lir.	45'26	45'23	45'23
Floreny holenderskie.	100 fl.	358'35	357'95	358'15
Guldeny gdańskie . .	100 guld.	172'79	172'75	172'79
Korony szwedzkie . .	100 kor.	136'45	136'05	136'05
Korony duńskie . . .	100 kor.	.	.	117'90
Korony norweskie . .	100 kor.	132'90	132'85	132'90

Rynek papierów lokacyjnych państwowych cechowała przewidywalnie mocna, a dla niektórych papierów nawet bardzo mocna, tendencja zwyczajowa oraz zmniejszone obroty. W grupie pożyczek premiowych najpoważniejszą zwłękę osiągnęła 4% Poż. Inwestycyjna (zł 1'50), następnie 3% Poż. Budowlana (zł 1'00), dalej 4% Poż. Dolarowa (zł 0'75) i wreszcie serje 4% Poż. Inwestycyjnej (zł 0'13). Wśród pozostałych pożyczek najmocniej zwyczajowała 7% Poż. Stabilizacyjna, bo o 3'25% nom., następnie 5% Poż. Konwersyjna — o 2'90% nom., następnie 6% Poż. Dolarowa — o 2'00% nom. oraz 5% Poż. Konwers. Kolejowa — o 1'50% nom.

Poprawę sytuacji dało się również odczuć i na rynku papierów lokacyjnych prywatnych, gdzie odnotowany został brak materiału na skutek licznych propozycji transakcji. 8% L. Z. Tow. Kred. Przem. Polskiego, emitowane w walucie angielskiej, zwyczajowały o 1% nom.; z listów zastawnych Tow. Kred. Ziemskiego — najwięcej zyskały listy 7%-owe (w dolarach złotych) — 4'50% nom., oraz 4½%-owe — 1'12% nom. Największym popytem wśród listów zastawnych m. Warszawy cieszyły się listy skonwertowane, które wykazały zysk 1'00% nom., oraz te same 5%-owe ale nieskonwertowane, które zamknęły okres sprawozdawczy na zero. Liczne, choć drobne, transakcje zawierano listami prowincjonalnymi po kursach zwyczajowych.

Listy zastawne i obligacje towarzystw kredytowych

8% L. Z. T-wa Kred. Przem. m. Warszawy (Polskiego ⁴)	£	.	.	79'00
				-79'25
4% L. Z. Tow. Kred. Ziemsk.	zł	52'50	50'00	52'50
4½% " " " " "	zł	.	.	49'75
8% " " " " "	zł	.	.	49'75
7% " " " " "	\$ w zł.	50'00	47'00	50'00
4½% " " " " m. Warszawy	zł	66'25	65'50	66'25
5% " " " " " "	zł	70'00	69'00	69'25
				-69'00
5% " " " " " z 1933 r.	zł	59'75	58'25	59'38
				-50'50
5% " " " " " Częstochowy 1933 r.	.	.	.	48'00
5% " " " " " Kalisza	zł	.	.	55'00
5% " " " " " z 1933 r.	zł	.	.	47'00
5% " " " " " Kielce z 1933 r.	zł	.	.	47'00
5% " " " " " Lublina z 1933 r.	zł	45'25	43'00	42'25
5% " " " " " Łodzi z 1933 r.	zł	51'75	51'00	51'50
				-51'75
5% " " " " " Piotrkowa z 1933 r.	zł	.	.	51'00
				-50'50
5% " " " " " Siedlec z 1933 r.	zł	40'00	38'75	40'00

Obligacje miast

V 4½% Poż. Konwers. m. Warszawy	zł	.	.	46'50
VI 6% Poż. Konwers. m. Warszawy	zł	.	.	58'75
VIII i IX 6% Poż. Konwers. m. Warszawy	zł	60'00	58'75	60'00

ZŁOTY ZAGRANICĄ

	New York ⁵⁾	Londyn ⁵⁾	Paryż ⁵⁾	
26/XI	18'90	26'37	—	
27/ "	"	"	—	
28/ "	18'89½	"	286'50	
29/ "	— ⁷⁾	"	"	
30/ "	18'89½	26'31	"	
1/XII	"	"	—	
	Zurych ⁵⁾	Berlin ⁵⁾	Praga ⁵⁾	
26/XI	58'25	46'91 ÷ 47'01	452'50	
27/ "	58'20	"	452'25	
28/ "	"	"	452'50	
29/ "	"	"	"	
30/ "	"	46'93 ÷ 47'03	452'00	
1/XII	"	46'95 ÷ 47'05	452'50	
	Kopenhaga ⁵⁾	Sztokholm ⁵⁾	Oslo ⁵⁾	Gdańsk ⁵⁾
26/XI	85'20	—	76'50	57'84 ÷ 57'95
27/ "	85'15	—	"	57'83 ÷ 57'94
28/ "	—	—	—	"
29/ "	85'55	74'25	76'50	"
30/ "	"	"	"	57'84 ÷ 57'95
1/XII	"	"	"	"

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs naj-wyższy	Kurs naj-niższy	Ostatni kurs w tygodniu
Papiery państwowe				
3% Pożyczka Budowlana	zł w zł. 50	45'75	45'00	45'75
4% " Dolarowa	\$ ¹⁾	53'50	53'00	53'25
				-53'50
4% " Inwestycyjna	zł w zł. 100	115'50	114'00	115'50
4% " " serje	zł w zł. 100	118'25	118'00	118'13
				w % % nominalu
5% " Konwersyjna	zł	66'00	63'75	65'90
5% " Konwers. Kol.	zł	62'00	60'00	60'00
6% " Dolarowa	\$	72'75	71'00	72'50
				-72'75
7% " Stabilizacyjna ²⁾	\$ ³⁾	69'38	66'88	69'25
				-68'75
Listy zastawne i obligacje banków				
7% L. Z. Państ. Banku Roln.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
8% " " " " "	zł w zł. 1927	94'00	94'00	94'00
7% " Banku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
8% " " " " "	zł w zł. 1924	94'00	94'00	94'00
7% Obl. Kom. B-ku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
8% " " " " "	zł w zł. 1924	94'00	94'00	94'00
8% " Bud. " " " "	zł w zł. 1927	93'00	93'00	93'00

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

KRONIKA ZAGRANICZNA

M. IN. NA PODSTAWIE RAPORTÓW I DONIESIEN POLSKICH PLACÓWEK ZAGRANICZNYCH

OGOLNE

FRANCUSKO - SOWIECKIE STOSUNKI GOSPODARCZE. — Zapowiedź wizyty francuskiego Ministra Handlu, P. Marchandeau, w M. skwie, któremu towarzyszyć ma P. Bonnefont-Craponne. Dyrektor Departamentu Umów Handlowych

w Ministerstwie Handlu, jest w europejskiej polityce handlowej zdarzeniem dość dużej wagi — i to zdarzeniem, interesującym w znacznej mierze i Polskę.

Cechą charakterystyczną francusko-sowieckiej wymiany towarowej jest bardzo wydatne saldo ujemne, jakie stale wynosiła z wymiany tej Francja. W 1930 r., mianowicie, przywóz z Z.S.R.R. (880 miljn. fr.) w stosunku do wywozu francuskiego na ten rynek (169 miljn. fr.) dawał saldo ujemne ok. 711 miljn. fr. Począwszy od

1931 r., obroty się znacznie skurczyły po obu stronach, ale stosunek przywozu do wywozu jeszcze się dla Francji pogorszył. W 1931 r., mianowicie, przywóz wynosił 495 miljn. fr., a wywóz 59 miljn. fr., w 1932 r. zaś — odpowiednio 519 miljn.

⁴⁾ Gwarantowane przez Skarb Państwa.

⁵⁾ Za zł 100.

⁶⁾ Za £ 1.

⁷⁾ Spowodu święta giełda nieczynna.

¹⁾ \$ 5 = zł 44'57.

²⁾ Z wyłączeniem transzy francuskiej.

³⁾ \$ 1 = 5'183 fr. szwajc. = Hfl. 2'488.

i 47 miljn. fr., w 1933 r. wreszcie — 506 miljn. i 44 miljn. fr.

W tych warunkach jest rzeczą zrozumiałą, że ze strony francuskiej czynione były oddawna poważne usiłowania, aby ten katastrofalny stosunek obrotów jakoś poprawić. Niemniej jednak atmosfera ogólna nie sprzyjała powodzeniu jakiegokolwiek rewizji zasadniczej. Rokowania o zawarcie jakiegoś układu handlowego z Z. S. R. R. napotykały na różne przeszkody — bądź po stronie francuskiej (stawianie sprawy carskich długów wojennych, nad którą strona sowiecka unikała dyskusji), bądź po stronie sowieckiej, zbyt silnie związanej jeszcze przed kilku laty na terenie gospodarczym z Niemcami. Tym ogólnym przyczynom należy przypisać np. niepowodzenie rozpoczętych w 1931 r. rokowań pomiędzy obu krajami — rokowań, które zostały przerwane bez rezultatu.

Dopiero zasadnicze zmiany w europejskiej sytuacji politycznej, dojście do władzy Hitlera w Niemczech, ochłodzenie się stosunków pomiędzy Z. S. R. R. i zeszłą, a jednocześnie rozpoczęcie przez Francję czynnej polityki w kierunku zbliżenia się z Sowietami (pakt o nieagresji z jesieni 1933 r.) — umożliwiły dojście do porozumienia gospodarczego, którego wyrazem jest układ z dn. 11/I 1934 r., zawarty do końca r. b.

Układ, jak widać, miał charakter próbnny. Zgodnie z jego postanowieniami Z. S. R. R. zobowiązał się do zakupienia we Francji w ciągu 1934 r. towarów za ogólną sumę 250 miljn. fr., dając jako gwarancję płatności sumy, uzyskiwane przez Sowiety z tytułu ich wywozu naftowego do Francji. W zamian za to Z. S. R. R. uzyskał we Francji szereg ustępstw polityczno-handlowych, a mianowicie taryfę minimalną na niektóre produkty sowieckie przy ich przywozie do Francji (do tego czasu przywóz z Z. S. R. R. odbywał się całkowicie według wysokich celi francuskiej taryfy generalnej), dalej — dla niektórych innych produktów taryfę pośrednią pomiędzy generalną i minimalną (t. zw. tarif intermediaire) oraz kontyngenty na pewne artykuły, których przywóz do Francji był skontyngentowany (ryby słodkowodne i morskie, jarzyny suszone, 13,9% globalnego kontyngentu na drzewo, 0,66% globalnego kontyngentu na węgiel i t. d.).

Wyniki tego układu okazały się inne dla Francji, a inne dla Z. S. R. R. Wywóz francuski do Z. S. R. R. niewątpliwie wzrósł. Gdyby opierać się na wynikach obrotów w ciągu pierwszych 9 miesięcy r. b., wartość jego za cały 1934 r. wynieśćby powinna 113,5 miljn. fr. — wobec 43,9 miljn. fr. w r. ub., co daje efektywnego zysku prawie 70 miljn. fr. (przeszło 150%). Według statystyk bardziej szczegółowych za pierwsze 8 miesięcy r. b. Francja ulokowała w Z. S. R. R. aluminium za sumę 26,3 miljn. fr. (w r. ub. wywóz ten wogóle nie istniał), wyrobów metalowych za 21,4 miljn. (w analogicznym okresie r. ub. — za niecałe 0,4 miljn.), produktów chemicznych za 4,8 miljn. (0,8 miljn.), skór wyprawionych za 3,4 miljn. (5 tys.), farb za 3,2 miljn. (wywóz taki nie istniał), samolotów i ich części za 2,07 miljn. (1,08 miljn.). Spadły natomiast liczby francuskiego wywozu w dziedzinie maszyn oraz części maszyn, stali i żelaza, olejów roślinnych i t. d.

Natomiast dla wywozu sowieckiego do Francji układ styczniowy miał wyniki wprost przeciwne. Znow na podstawie

statystyk za 9 miesięcy r. b. obliczyć można, iż wynosić powinien on w r. b. ok. 472 miljn. fr. — wobec 506,3 miljn. fr. w r. ub. Oznacza to, iż wszystkie nowe ustępstwa, jakie Z. S. R. R. uzyskał w układzie styczniowym, nie potrafiły zrekomensować tych strat, jakie wywóz sowiecki poniósł w r. b. we Francji z uwagi na autonomiczną politykę francuską, a przede wszystkim na rozpoczęcie zaopatrywania się przez Francję w ropę naftową z Mossulu przez „pipe-line”, przeprowadzony pustynią do Syrii. W ciągu 8 miesięcy r. b., mianowicie, Francja przywoziła sowieckich produktów naftowych za 55,2 miljn. fr., gdy w tymże okresie r. ub. za 122,1 miljn. fr. Również silny spadek wykazują takie pozycje wywozu sowieckiego do Francji, jak len (z 75,5 na 43 miljn. fr.), futra wyprawione (z 52,3 na 25 miljn. fr.), oleje ciężkie i odpadki naftowe (z 46,7 na 38,2 miljn. fr.) i in. Wobec tych strat fakt podwyższenia wywozu np. drzewa z 24 na 36,6 miljn. fr., węgla — z 6,8 na 12,8 miljn. fr., zbóż i siodu — z 0,3 na niemal 4 miljn. fr. i innych drobnych pozycji nie mógł przeszkodzić spadkowi ogólnej wartości wywozu.

Jeśli jednak obecny układ wymiany francusko-sowieckiej wykazuje jednoczesny wzrost wywozu francuskiego do Z. S. R. R. i spadek wywozu sowieckiego do Francji, to bynajmniej nie idzie za tem, aby Francja była zadowolona z osiągniętych rezultatów. Podróż Ministra Marchandea, przeprowadzana zresztą na zaproszenie skierowane do jego poprzednika, P. Lamoureaux, ma na celu osiągnięcie nowych korzyści dla francuskiego wywozu do Z. S. R. R. Krytyka obecnego stanu rzeczy po stronie francuskiej najbardziej wystąpiła ostatnio w referacie budżetowym Ministerstwa Handlu, wygłoszonym przez Deputowanego Jullien Duranda. Jakkolwiek bowiem — mówi sprawozdawca — deficyt bilansowy Francji w obrotach z Z. S. R. R. spadł w ciągu 8 miesięcy r. b. w stosunku do tegoż okresu r. ub. z 401,9 miljn. fr. na 248,8 miljn. fr., to jednak należy ze strony Francji dokonać dalszych wysiłków w kierunku forsowania wywozu do Z. S. R. R. a przedewszystkiem stać się to ma w okresie rozmów nad odnowieniem układu styczniowego na rok 1935 (dla których to właśnie rozmów udaje się do Moskwy P. Marchandea).

Niewątpliwie, główną przyczyną tak stosunkowo niewielkiego wzrostu wywozu francuskiego do Z. S. R. R. jest kwestja ostrożności, z jaką banki francuskie traktują weksle i gwarancje sowieckie. To spowodowało, iż z zamówień sowieckich, stypulowanych w układzie styczniowym na sumę 250 miljn. fr., wykorzystano dotychczas tylko nieco więcej niż 180 miljn. fr. Gwarancja udzielona przez Sowiety na należnościach za produkty naftowe, nie wystarcza, gdyż, jak stwierdziliśmy już powyżej, Francja produktów tych przywozi obecnie znacznie mniej, a będzie ich przywoziła jeszcze mniej niż obecnie. Tutaj jednak należy zauważyć, iż niesposób brać jako miernik wzrostu wywozu francuskiego do Z. S. R. R. liczb statystyki handlu zagranicznego, gdyż w szeregu zamówień sowieckich (wchodzących w skład owoych wykorzystanych 180 miljn. fr.) gra rolę jeszcze czas wykonania zamówienia — tak, iż uwydatnia się one w wywozie francuskim dopiero zapewne w roku przyszłym.

Kwestja gwarancji odgrywa niemniej przeto w całokształcie stosunków hand-

lowych sowiecko-francuskich rolę decydującą. W dyskusji nad sprawozdaniem Dep. Duranda proponowano stworzenie gwarancji rządowej dla eksporterów do Z. S. R. R. (na wzór znanych gwarancji eksportowych, udzielanych swego czasu przemysłowi niemieckiemu). Proponowano m. in., aby eksporterom francuskim w ramach odpowiednich związków przemysłowych stworzyć zabezpieczenie kredytów, udzielanych Z. S. R. R. przez poszczególne firmy, i to w wysokości 70 ÷ 75% wywozu do maksymalnej granicy 400 ÷ 500 miljn. fr. Niewątpliwie, o ile tego rodzaju decyzja byłaby przyjęta, ułatwiłoby to znacznie penetrację wywozu francuskiego do Z. S. R. R., jakkolwiek — jak również podniesiono w dyskusji — kartele międzynarodowe, do których należy przemysł francuski, w wielu wypadkach uniemożliwiają rozwinięcie przez poszczególne gałęzie przemysłu tego istotnie szerokiego wywozu do Z. S. R. R.

Niewiadomo, rzecz prosta, jakie będą wyniki obrad moskiewskich. Należy w każdym razie spodziewać się przedłużenia umowy styczniowej i — ewentualnie — zawarcia jeszcze jakiejś umowy dodatkowej. Informacje niemieckie twierdzą, iż stronie francuskiej zależy na wciągnięciu do wywozu na rynek sowiecki tych przemysłów francuskich, które dotychczas udziału w wywozie tym nie brały, a więc m. in. przemysłu włókienniczego. Powtarzają przytem fałszywe zgruntu pogłoski o rzekomej wycofaniu sowieckich zamówień z Łodzi i oddaniu ich przemysłowi północno-francuskiemu i alzackiemu. Pogłoska ta jest już choćby z tego względu fałszywa, iż wywóz francuski do Z. S. R. R. w r. b. pozycji wyrobów włókienniczych nie zawiera wogóle, nasz wywóz zaś wyrobów tych do Z. S. R. R. wzrósł w ciągu 9 miesięcy r. b. w porównaniu z tymże okresem r. ub. z 598 tys. do 937 tys.

Niemniej jednak nawet pobieżny rzut oka na rozwój stosunków handlowych Z. S. R. R. i Francji pozwala stwierdzić, iż zarówno Sowiety w wywozie swym na rynek francuski, jak i Francja w próbach swej ekspansji na rynek sowiecki w pewnej mierze zahaczają o nasze interesy wywozowe na obu rynkach. Nie znając dokładnej specyfikacji obrotów, niejednokrotnie jednak trudno wyrobić sobie zdanie, czy i o ile zachodzi tu konkurencja właściwa, czy też poprostu ma się do czynienia z wywozem równoległym. Tak np. zbyt powierzchowne byłoby twierdzenie, iż wzrostowi metalurgicznego przywozu sowieckiego z Francji odpowiada spadek wywozu polskiego w tym dziale do Z. S. R. R. Możemy wprowadzić zanotować spadek naszego wywozu w tym dziale do Z. S. R. R. w ciągu 9 miesięcy z 38,6 miljn. w r. ub. do 22,8 miljn. w r. b., ale wiemy, iż znaczna część naszego wywozu w tej dziedzinie przypada na żelazo i stal, których Francja w r. b. przywoziła do Z. S. R. R. również mniej niż w r. ub. (z 7 miljn. fr. spadł wywóz ten w ciągu 8 miesięcy do 3,3 miljn. fr.).

Tak czy inaczej, zdajemy sobie sprawę, iż wynik rozmów moskiewskich jest dla nas niewątpliwie interesujący — tak jak interesujące są dla nas dalsze losy obrotów francusko-sowieckich, w których — uznać trzeba — zachodzą bardzo poważne przesunięcia, a zająć mogą jeszcze poważniejsze.

ŚWIATOWA WYTWÓRCZOŚĆ PRZEMYSŁOWA W III KWARTALE 1934 R. — Podczas gdy w II kwartale r. b. wytwórczość światowa wzrosła już słabiej aniżeli w I kwartale — to w III kwartale nastąpił nawet dosyć poważny jej spadek. W rezultacie ogólna wytwórczość przemysłowa świata wróciła do poziomu sprzed roku.

W głównych ośrodkach przemysłowych świata obserwujemy w okresie sprawozdawczym bądź spadek wytwórczości przemysłowej, bądź zahamowanie wzrostu. Warto przytem zaznaczyć, że sytuacja gospodarcza poszczególnych krajów kształtowała się w dużym stopniu niezależnie od siebie, brakło bowiem bodźców, które mogłyby promieniować na cały świat, jak np. dewaluacja dolara w r. ub. Przy polityce autarkicznej obecnej doby wzajemne oddziaływanie koniunktur gospodarczych jest słabe. Najsilniejsze było w III kwartale r. b. obniżenie rozmiarów wytwórczości w Stanach Zjedn. i ono — wobec dużej ich wagi w produkcji światowej — uwarunkowało właśnie spadek tej ostatniej. Poza tem dosyć znaczny był spadek wytwórczości we Francji, podobnie jak i w innych krajach bloku złotego, z wyjątkiem Włoch. Natomiast w Niemczech i w W. Brytanii, w których w okresie lat 1933÷1934 wytwórczość przemysłowa ciągle rosła, ustała dalsza jej ekspansja. W dalszym ciągu korzystnie kształtowała się wytwórczość w Norwegii i Szwecji. W krajach rolniczych — w związku z podniesieniem cen artykułów rolnych na skutek złego urodzaju światowego i ograniczeń w produkcji — nastąpiła poprawa ich sytuacji gospodarczej. Ułatwi im to zapewne dalszą rozbudowę własnych przemysłów, które rozwijały się silnie w okresie depresji. Rozmiary wytwórczości przemysłowej są obecnie niemal we wszystkich tych krajach wyższe niż w 1929 r.

Ogólna wytwórczość przemysłowa w 4 najważniejszych krajach przemysłowych świata (Stanach Zjedn., W. Brytanii, Francji i Niemczech) przedstawiała się w świetle liczb wskaźnikowych (1928 r. = 100) w III kwartale r. b., jak następuje:

	Stany Zjedn.	Niemcy	Francja	W. Brytanja	Produkcja światowa
1930	87	90	110	97	96
1931	73	74	98	89	87
1932	57	61	76	88	74
1933					
I kwart.	57	64	81	90	74
II "	70	68	86	92	83
III "	83	71	88	92	90
IV "	67	73	84	99	86
1934					
I kwart.	73	82	83	103	91
II "	76	88	79	104	94
III "	66	88	76	.	89
Lipiec	68	90	77	.	.
Sierpień	66	88	76	.	.
Wrzesień	64	86	75	.	.

W Stanach Zjednoczonych poziom produkcji przemysłowej od czerwca ciągle się obniżał. Wskaźnik wytwórczości za III kwartał spadł w porównaniu z kwartałem poprzednim blisko o 15%. W rezultacie zrównał się on prawie z odpowiednim wskaźnikiem za IV kwartał r. ub., kiedy to wytwórczość amerykańska gwałtownie się załamała po ustaniu popytu spekulacyjnego.

Ten stan rzeczy uwarunkowany był głównie faktem, że decydująca dla obecnego przebiegu konjunktury w Stanach Zjedn. akcja interwencyjna Rządu (inflacyjna finansowanie robót publicznych i t. p.) już od II kwartału r. b. uległa znacznemu osłabieniu. Niekorzystny wpływ tego na życie gospodarcze wystąpił z pewnym opóźnieniem — przedostanie się bowiem pieniędzy od instytucji państwowych do odpowiednich przemysłów i rąk robotniczych, kiedy zaczyna się dopiero ujawniać dodatni wynik posunięć rządowych dla życia gospodarczego, wymaga pewnego czasu. Toteż zahamowaniu akcji „nakręcania” w II kwartale r. b. nie towarzyszył od razu spadek wytwórczości, który ujawnił się dopiero w następnych miesiącach. Warto tu przytem zaznaczyć, że ograniczenie wydatków państwowych na zwalczanie kryzysu nie było związane z brakiem odpowiednich sum, Rząd Stanów rozporządzał bowiem na ten cel dostatecznymi rezerwami. Trudności następczo to znalezienie takich obiektów dla inwestycji, których realizacja nie pozostawałaby w kolizji z interesami wpływowych towarzystw prywatnych lub samorządów.

Drugi moment, jaki zaciążył na kształtowaniu się sytuacji gospodarczej w III kwartale r. b. — to pewne przeciążenie składów w miesiącach poprzednich. Trzecim zaś momentem, związanym ściśle z dwoma poprzednimi, jest osłabienie prywatnej działalności inwestycyjnej, która zresztą przez cały rok bieżący — wykazując co prawda podniesienie w porównaniu z rokiem ubiegłym — pozostała jednak na dosyć niskim poziomie.

Hutuictwo żelazne, które przodowało poprzednio w działalności przemysłowej Stanów Zjedn., wykazało w okresie sprawozdawczym niezmiernie gwałtowny spadek. Złożyło się na to właśnie zahamowanie robót publicznych, spadek inwestycji prywatnych, obniżenie wytwórczości przemysłu samochodowego oraz uprzednie przeładowanie składów.

Na odcinku przemysłów konsumpcyjnych silnemu załamaniu uległa wytwórczość w przemyśle samochodowym oraz we włókienniczym. Aczkolwiek wynikało to w pewnym stopniu z redukcji dochodów konsumentów w związku ze spadkiem zatrudnienia, to główne znaczenie miała tu prawdopodobnie likwidacja składów.

Duża płynność rynku pieniężnego, przeprowadzona likwidacja zapasów w handlu oraz planowane wzmoczenie akcji interwencyjnej Rządu wpłynę, niewątpliwie, w bliskiej przyszłości na odwrócenie tendencji niżkowej w życiu gospodarczym Stanów Zjedn.

W W. Brytanii notowany od roku ciągle wzrost wytwórczości, który w poprzednim kwartale uległ zwolnieniu, ustąpił miejsca w okresie sprawozdawczym pewnemu spadkowi. Budownictwo mieszkaniowe, jedna z najważniejszych sfer przemysłu angielskiego ożywienia, nie wykazuje dalszego wzrostu. Nadal korzystnie kształtowała się wytwórczość w przemyśle maszynowym i budowy okrętów. Natomiast we wszystkich gałęziach przemysłu włókienniczego i w przemyśle węglowym utrzymał się ruch niżkowy, który w tych dziedzinach zaznaczył się już w II kwartale. Jeżeli chodzi o przemysł węglowy, to tu niekorzystna sytuacja tłumaczy się nagromadzeniem znacznych zapasów jeszcze z czasów ubiegłej cieplejszej niż zazwyczaj zimy. Spadek zaś wytwórczo-

ści w przemyśle włókienniczym związany był z zakończeniem uzupełniania składów w kraju i zagranicą.

Utrudnienia w wywozie do Niemiec na tle wprowadzonych nowych zaostreżeń importu nie odbiły się na rozmiarach eksportu brytyjskiego dzięki żywej wymianie towarowej z krajami bloku szterlingowego (dominują kraje skandynawskie), gdzie sytuacja gospodarcza przedstawiała się nader korzystnie.

We Francji niżkowe tendencje, które wystąpiły tam w połowie r. ub. po krótkotrwałym ożywieniu, utrzymywały się w dalszym ciągu. W rezultacie wytwórczość w III kwartale wróciła tam niemal do punktu najniższego, przez jaki przeszła w 1932 r. W związku z przeprowadzeniem zrównoważenia budżetu II kwartale r. b. skurczyły się wydatki Państwa, co pociągnęło za sobą spadek ogólnej wytwórczości. Na skutek tego pogarszania się konjunktury zmniejszyły się wpływy skarbowe i równowaga budżetu znowu została zachwiana, co paraliżowało — obok pogłosek dewaluacyjnych — rynek kapitałowy. Wszelkie próby wzmoczenia konkurencyjności towarów francuskich drogą obniżenia ogólnego poziomu cen okazały się dotychczas przy daleko posuniętym protekcjonizmie roląm również mało skuteczne. Roboty publiczne według planu Marqueta są już w stadium realizacji.

W Niemczech wytwórczość w zestawieniu z kwartałem poprzednim pozostała na poziomie niezmiennym. Dopiero przy miesięcznej analizie rozmiarów produkcji ujawnia się słaba zresztą tendencja niżkowa. Znaczny dosyć spadek wytwórczości zaznaczył się w III kwartale w przemyśle: włókienniczym oraz przetwarzającym metale kolorowe, gdzie wprowadzono przymusową redukcję godzin zatrudnienia. Narastające trudności w przywozie surowców z zagranicy nie dały się zresztą w okresie sprawozdawczym jeszcze w całej pełni odczuć wobec istnienia dużych zapasów w handlu i przemyśle. Poza tem łągąc do sytuacji gospodarczą oddziaływało intensywne wytwarzanie i przerób artykułów namiastkowych, jak np. sztucznego jedwabiu i aluminium.

Ruch inwestycyjny kształtował się korzystnie. W szczególności dokonywane były już inwestycje w przemyśle, mających produkować artykuły zastępcze dla surowców, sprowadzanych dotychczas z zagranicy.

Wzrost konsumpcji, który wystąpił, jest pozorny. Wynika on bowiem z zakupywania na zapas towarów, produkowanych z „prawdziwych” surowców (Angstkäufe). Natomiast siła nabywcza bieżących dochodów mas konsumentów obniżyła się na skutek wzrostu kosztów utrzymania. Na ten wzrost drożyzny obok autarkii rolniczej wpływał właśnie wzmocniony popyt, w związku z robieniem zapasów.

A. St.

NIEMCY

NOWE TORY POLITYKI KOMUNIKACYJNEJ. — Monopolowe stanowisko kolei jako środka komunikacyjnego zostało zachwiane po wielkiej wojnie wskutek zjawienia się samochodu, który uczynił zadość nowoczesnym wymaganiom zindywidualizowania przejazdów i przewozów, oraz uniezależnienia się od masowych transportów, związanych z niezmi-

nemi rozkładami jazdy, z obowiązkowymi postojami na stacjach pośrednich i t. d. Szybki rozwój tego ruchu, któremu w pierwszym okresie sprzyjało nadto zupełne zwolnienie od reglamentacji i od ciężarów fiskalnych, zaciążył poważnie na sytuacji kolei, od których poczęły uciekać przewozy zarówno osób, jak i towarów. To też koleje wszystkich krajów zmuszone zostały do wyjścia z dotychczasowego kwietyzmu i wystąpienia do walki o przewozy z nowym współzawodnikiem zarówno w drodze modernizacji urządzeń kolejowych w myśl nowych wymagań, stawianych transportowi, jak rewizji dotychczasowej polityki taryfowej, jak wreszcie i w drodze porozumienia z ruchem samochodowym o współpracy. W działalności tej koleje były popierane przez rządy krajów, którym nie mógł być obojętny los olbrzymich funduszy narodowych, ulokowanych w przedsiębiorstwach kolejowych.

Niemieckie koleje Rzeszy rozpoczęły akcję w kierunku przystosowania się do nowych warunków pracy szczególnie intensywnie z chwilą, gdy wskutek wprowadzenia w życie planu Dawesa właśnie na koleje przełożono główny ciężar spłat reparacyjnych.

Obok racjonalizacji pracy — przez zastosowanie metod naukowej organizacji służb administracyjnych i technicznych — zwrócono uwagę na unowocześnienie aparatu kolejowego i zbliżenie warunków przewozu kolejaj do nowych wymagań klientów w kierunku przyspieszenia dostawy, zwiększenia częstotliwości transportów, dokonywania przewozu bezpośrednio od nadawcy do odbiorcy. Dla osiągnięcia tych zamierzeń zrobiono bardzo dużo, zwiększając szybkość pociągów osobowych i towarowych, wprowadzając zastępczy obrót wagonów motorowych o ruchu częstym i szybkim, organizując specjalne lekkie a szybkie pociągi dla przewozu drobnicy, wprowadzając przewóz towarów w specjalnych skrzyniach zbiorowych, oszczędzających wydatki na opakowanie, wreszcie nabywając na własność kosztów RM 30 milion. duży tabor samochodów ciężarowych dla obsługi t. zw. ruchu „od drzwi do drzwi”, zwalniającego nadawcę i odbiorcę od kłopotów, związanych z dostawą i odbiorem przesyłki z kolei.

W tym ostatnim jednak zakresie poczynają koleje niemieckie zachodzi obecnie bardzo poważne zmiany. Minister Komunikacji Rzeszy, von Eltz-Rübenach, w programowym przemówieniu, wygłoszonym w dn. 24/XI r. ub., zapowiedział nowy kierunek polityki komunikacyjnej w Niemczech, przystosowany do założeń państwa narodo-socialistycznego. Podstawą tego kierunku jest zasada, iż komunikacje nie mogą się kierować założeniami gospodarki prywatnej i powinny pamiętać, iż służą zbiorowemu życiu narodu, jego potrzebom gospodarczym i duchowym, a w konsekwencji głównym celem polityki komunikacyjnej będzie nietylko skoordynowanie pracy wszelkich rodzajów transportu, ale osiągnięcie wręcz jedności środków komunikacyjnych. Specjalną uwagę zwróci przytem Rząd Rzeszy na sprawę komunikacji motorowej na drogach kołowych, uważając ten rodzaj transportu za najbardziej odpowiadający współczesnym wymaganiom.

Zapowiedź nowego kursu zyskała rychłe urzeczywistnienie. Nie kto inny, jak właśnie niemieckie koleje państwowe zostały zobowiązane do stworzenia osob-

nego przedsiębiorstwa, które pod nazwą „Reichsautobahnen” ma zająć się budowaniem i eksploatacją sieci dróg, przeznaczonych wyłącznie do ruchu samochodowego użytku publicznego. Narazie środków, potrzebnych na rozpoczęcie budowy dróg, dostarczyć ma w kwocie RM 50 miljon. Tow. Kolei Niemieckich, w następstwie udziału w finansowaniu przedsiębiorstwa mogą wziąć zainteresowane odpowiednio grupy finansowe. Za użytkowanie dróg przedsiębiorstwo będzie pobierało opłaty, które zatwierdzać będzie Minister Komunikacji.

Trasę projektowanych dróg oraz plany konstrukcyjne zatwierdza osobny Inspektor Generalny Sieci Drogowej Niemieckiej, mianowany przez Kanclerza Rzeszy w porozumieniu z władzami poszczególnych krajów. Tow. Niemieckich Kolei Państwowych bierze udział w ustalaniu planu dróg przez specjalnie delegowanych do składu przedsiębiorstwa „Reichsautobahnen” radców, korzystających z głosu doradczego, ponadto Dyrektor Naczelny Tow. Kolei Niemieckich jest z urzędu prezesem Dyrekcji „Reichsautobahnen”. Przedsiębiorstwu temu przysługuje prawo przymusowego wywłaszczenia nieruchomości, potrzebnych do budowy dróg, na tych samych zasadach, które stosuje się przy budowie kolei.

Plan sieci dróg samochodowych Rzeszy, dotąd zatwierdzony, obejmuje 5 tys. km i składa się z 6 magistrali: 2 — z północy na południe, mianowicie: z Lubeki przez Hannover do Bazylei i z Saarbrücken przez Karlsruhe do Monachjum, 3 — z zachodu na wschód: z Akwizgranu przez Berlin do Prus Wschodnich, z Saarbrücken przez Lipsk do Bytomia i z Hamburga przez Berlin do Wrocławia, 1 — z północnego wschodu na południowy zachód: ze Szczecina przez Lipsk do Monachjum.

Prace nad budową tak zaprojektowanej sieci dróg samochodowych rozpoczęto w kwietniu r. b., co ma dać zatrudnienie 300 tys. ludzi na okres 5 ÷ 10 lat.

Równocześnie ustawowo zlecono Tow. Kolei Niemieckich dostarczenie zatrudnienia przedsiębiorstwu transportu kołowego, z którymi kolej wejdzie w stosunki umowne z zastrzeżeniem podporządkowania ich bezpośrednio kierownictwu Towarzystwa. Ma to na celu zapobieżenie pogorszeniu pozycji prywatnych przedsiębiorstw samochodowych, coraz bardziej zagrożonych w swej egzystencji przez działalność własnych samochodów kolei.

Dla skoordynowania pracy wszystkich środków komunikacyjnych powołana będzie do życia Rada Komunikacyjna Rzeszy, mająca być głównym organem doradczym Ministra Komunikacji. W skład Rady wejdą przedstawiciele kolei państwowych, prywatnych i dojazdowych, poczty, żegluga morskiej i śródlądowej, ruchu samochodowego, ruchu konnego, lotnictwa i organizacji ekspedycyjskich.

J. G.

WŁOCHY

NOWA EMISJA BONÓW SKARBO- WYCH. — Sprawozdanie skarbowe za miesiąc październik wykazuje po stronie wpływów skarbowych sumę 1 467 miljon. lir., po stronie wydatków — 1 650 miljon. lir., a więc deficyt wyniesie 183 miljon. lir., gdy w październiku 1933 r. — 408 miljon. lir. Pocięciem wobec rosnącego deficytu, który przy dotychczasowym tempie wy- nieśby musiał na koniec roku budżeto-

wego minimalnie 2 miljon. lir., jest fakt, że deficyt zeszlroczny był 2-krotnie wyższy (I kwartał budżetowy r. ub. przyniósł deficytu 1 527 miljon.).

Dlatego nie była dla nikogo niespodzianką uchwalona ostatnio nowa emisja 9-letnich bonów skarbowych na kwotę 2 miljard. lirów, a więc na kwotę w stosunku do potrzeb dość niską. Widocznie oświadczenie Szefa Rządu o jego stanowczej intencji zerwania z systemem dotychczasowym — łatania niedoborów skarbowych przez zaciąganie nowych pożyczek — realizowane jest połowicznie. Co prawda, ostatnia emisja bonów skarbowych, dokonana niespełna przed rokiem, oraz późniejsza emisja konwersyjna, przy okazji konwersji długu skonsolidowanego, powinny być dostarczyć środków dla pokrycia większości niedoboru z lat ubiegłych — pożyczka zatem obecna pójdzie najprawdopodobniej na potrzeby bieżące.

Nowe bonony skarbowe, podobnie jak bonony ze stycznia 1934 r., są 4%owe, przy- czym odsetki płatne są w 2 ratach: 15/VI i 15/XII każdego roku. W ciągu 3 pierwszych lat tędy one miały charakter pożyczki premijowej (w tym celu ustanawia się premja na kwotę 5 miljon. lir. rocznie). Pożyczka subskrybowana była po cenie nominalnej.

CZECHOSŁOWACJA

UKŁAD ROZRACHUNKOWY Z NIEMCAMI. — Rokowania, prowadzone z Niemcami w Berlinie, zakończyły się ugodą, dającą teoretyczne możliwości likwidacji czechosłowackich wierzytelności, zamrożonych w Niemczech, kosztem znacznego obniżenia wywozu do Niemiec, zwłaszcza w stosunku do ostatnich miesięcy i możliwości, jakie się na rynku niemieckim otwierały.

Wywóz do Niemiec został skontyngentowany, biorąc za podstawę średnią miesięczną Kcz. 77'5 miljon., gdy przywóz z Niemiec oblicza się na Kcz. 100 miljon. Gdyby te proporcje zostały zachowane, likwidacja salda czechosłowackiego (ok. Kcz. 260 miljon.) nastąpiłaby w okresie 10 ÷ 11 miesięcy. Zmniejszenie wywozu do Niemiec w stosunku do wyników ostatnich miesięcy jest bardzo znaczne (w sierpniu wywóz wyniósł Kcz. 151 miljon., we wrześniu — Kcz. 200 miljon.), powodując ustanie zaopatrywania Niemiec w surowce za pośrednictwem firm czechosłowackich. Biorąc pod uwagę normalny wywóz do Niemiec (w 1933 r. — Kcz. 1 045 miljon.) ustalenie powyższego kontyngentu zmniejszy wywóz w stosunku rocznym o Kcz. 100 ÷ 200 miljon., gdy jednocześnie wywóz niemiecki utrzyma się na dawnym poziomie.

Obrót płatniczy będzie reulowany na zasadzie dotychczasowej (clearing), t. z. że za nowe kontyngenty nastąpi wypłata nie natychmiast, lecz w porządku chronologicznym po zaspokojeniu dawniejszych pretensyj, t. j. z opóźnieniem ok. 2 miesięcy. Termin ten będzie się stale skracał w miarę napływania nowego salda ok. Kcz. 25 miljon. miesięcznie w myśl obecnej umowy. Saldo to będzie faktycznie wyższe, ponieważ do clearingu włączone też będą koszty handlowe (np. spedycja), w których Czechosłowacja była zawsze pasywna. Ryzyko spadku kursu marki zostało omi- nięte postanowieniem, że wolno fakturo- wać w koronach, przy czym niemiecki odbiorca może się zobowiązać ewentualną różnicę kursową pokryć w chwili wypłaty

z clearing. Zresztą clearing prowadzony jest nadal w markach.

Duże trudności sprawiło ustalenie kontyngentów, ponieważ Niemcy zwracali największą uwagę na przywóz z Czechosłowacji surowców i półfabrykatów; dla uniknięcia więc przekraczania kontyngentów wywozowych będzie musiała Czechosłowacja zaprowadzić kontrolę wywozu. W razie zwiększenia niemieckiego wywozu do Czechosłowacji ponad kontyngenty zużyje się nadwyżkę na zwiększenie czechosłowackiego wywozu do Niemiec, a nie na pokrycie zamrożonego salda.

Uгода weszła w życie w dn. 1/XII z 14-dniowym wypowiedzeniem.

Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH ARTYKUŁY SPOŻYWCZE I KOLONJALNE

ZE ŚWIATOWYCH RYNKÓW ZBOŻOWYCH. — Ceny w okresie 17/XI÷1/XII r. b. kształtowały się następująco (w walucie danego kraju, w Buenos Aires i Liverpoolu — w \$, w Hamburgu — w Hfl. — za 100 kg):

	17+24/XI	25/XI÷1/XII	Wzrost (+) lub spadek (-)
Pszennica:			
Berlin . . .	20'40	20'40	—
Praga . . .	169'30	169'30	—
Chicago . . .	4'00	4'00	—
Buenos Aires	1'93	1'96	+ 1'5
Liverpool . .	2'79	2'80	+ 0'3
Wiedeń . . .	35'56	35'56	—
Hamburg . . .	5'34	5'43	+ 1'6
Żyto:			
Berlin . . .	16'40	16'40	—
Praga . . .	132'65	132'65	—
Chicago . . .	2'84	2'81	- 1'1
Wiedeń . . .	25'28	25'28	—
Hamburg . . .	3'36	3'42	+ 1'7
Owies:			
Berlin . . .	—	—	—
Praga . . .	118'10	118'10	—
Chicago . . .	3'93	3'93	—
Buenos Aires	1'71½	1'68½	- 1'8
Liverpool . .	3'38	3'43½	+ 1'4
Wiedeń . . .	23'62½	23'62½	—
Hamburg . . .	3'26	3'25	- 0'4
Jęczmień browarowy:			
Berlin . . .	21'65	21'65	—
Praga . . .	141'00	141'00	—
Chicago . . .	4'52	4'56	+ 0'8
Wiedeń . . .	30'00	30'00	—
Hamburg . . .	4'90	4'92	+ 0'4
Jęczmień zwykły:			
Berlin . . .	—	—	—

METALE

ŻELAZO. — Nadchodzący sezon zimowy zmniejszył napływ zamówień w I połowie listopada, a szczególnie poważniejszych. Jeśli chodzi o sytuację obecną — to w Indjach zdaje się że bezkonkurencyjnie umocniła się Anglia — tak, że zapytania stamtąd stają się coraz rzadsze. Z Anglii zamówienia są dużo

mniej w obliczu niepewności co do wysokości nowych cel. Rynki Ameryki Poł. wykazują stabilizację, jedynie jeszcze z Brazylii nadchodzą poważniejsze zamówienia. Kraje Bliskiego Wschodu, nadbałtyckie i skandynawskie również zmniejszają swoje zapotrzebowanie. Konkurencja polska uwydatnia się coraz silniej — tak, że w kołach zainteresowanych coraz częściej odzywają się głosy albo o konieczności przeciwdziałania albo o przyciągnięciu hut polskich do międzynarodowego kartelu. Narazie jednak żadnych konkretnych poczynań jeszcze nie ma.

Na rynkach wewnętrznych w poszczególnych krajach położenie przedstawiało się następująco:

W Niemczech utrzymywało się nadal dobre położenie dzięki zatrudnieniu przemysłu przetwórczego. Zamówienia ze strony przemysłu i handlu napływają dobrze, choć może w nieco wolniejszym tempie niż dotychczas. Największym popytem, jak zwykle, cieszyło się żelazo sztabowe i kształtowe moiejszych profili, gdyż na budowlane zapotrzebowanie jest znacznie słabsze. Duże zapotrzebowanie różnych gatunków notowane jest ze strony stoczni w związku z obrotunkiem 4 statków - cystern o pojemności każdej 14 500 t. Zadowolające jest również zapotrzebowanie na blachy, szczególnie na najcieńsze, których produkcja z 1 310 t we wrześniu 1933 r. podniosła się do 4 604 t we wrześniu r. b. Zatrudnienie w działo szyn było dobre, do czego w znacznym stopniu przyczynił się wywóz w ilości 72 936 t w ciągu 9 miesięcy wobec 51 520 t w tymże okresie r. ub. Dużą część tego wywozu wykonano w drodze transakcji kompensacyjnych. Położenie finansowe hut niemieckich znacznie się poprawiło. Dochód 31 towarzystw hutniczych w 1933/34 r. wyniósł RM 62 871 100 wobec RM 9 834 510 w 1932/33 r.

We Francji wydarzenia polityczne bardzo ujemnie odbiły się na stanie hut, podrywając i wstrzymując w znacznym stopniu ich zbyt, a w jeszcze silniejszym stopniu wpłynęły na płatność klienteli, która w zupełności wyrażny sposób powstrzymywała się od płacenia, żądając przedłużenia terminów i wygórowanego przytem skonta. Z drugiej znów strony wydarzenia polityczno-wojskowe przed plebiscytem w Sarsze również nie wpływały uspokajająco na bieg interesów. Rezultat naogół był taki, że napływ obrotunków zmalał do tego stopnia, że zaczęło to już niektórym hutom grozić poważnymi konsekwencjami. W dziale surówki położenie się nie zmieniło; zapotrzebowanie było stosunkowo niezłe, co przypisywane jest porozumieniem już istniejącym i jeszcze projektowanym. W dziale walcowni dodatnią rolę odegrało wznowienie robót obrony narodowej i najważniejsze obrotunki dla artylerji, floty i wojsk inżynierskich. Poza przewidziane są zamówienia na tabor kolejowy. Zamówienia na szyny i ciężkie profile były niezłe. W dziale blach zatrudnienie było słabe, pomimo że w październiku był pewien postęp w stosunku do września.

W Belgji zasadniczych zmian nie było. Stan zamówień w butach utrzymywał się na niezłym poziomie, pomimo że napływ nowych zmalał w okresie sprawozdawczym, i to zarówno krajowych, jak i zagranicznych. Zapotrzebowanie na żelazo sztabowe było mniejsze, natomiast w żelazie kształtowanym ożywienie było nieco większe. Dział blachy grubej i średniej pozostawał w zupełnej stagnacji, natomiast dobre było zapotrzebowanie na blachę cieniłą; walcow-

nie tej blachy są dobrze zaopatrzone w zamówienia. Z zagranicy nadeszły większe zamówienia; z Argentyny przeważnie na żelazo kształtowane, poatem jest mowa o większych zamówieniach Z. S. R. R. na blachę cieniłą. Z Anglią doszło do skutku parę niewielkich transakcji na półwytwór, jednak po cenach bardzo niskich.

W Anglii położenie utrzymywało się dobre przy dostatecznym napływie zamówień. Projektowane podniesienie cła do 50% ad valorem nie okazuje widocznego wpływu na bieg interesów i ożywienie wewnętrzne rynku. W dziale surówki zbyt był dobry i nawet wykazywał tendencję ku zwiększaniu się, dzięki wzrostowi zatrudnienia w przemyśle przetwórczym. Zapotrzebowanie na półwytwór było dobre, choć odczuwana była konkurencja kontynentu. W dziale wytworów gotowych buty zaopatrzone są dobrze w zamówienia do końca roku. Przeważająca ilość transakcji przypada na rynek krajowy, choć i eksport zaczyna się ożywiać. Fabryki białej blachy otrzymały z Kanady zamówienie na 1 250 tys. skrzynek białej blachy. W Darlington projektowana jest budowa wielkiej walcowni stali na zimno głównie blachy do karoseryj.

Ceny wywozowe żelaza większych wytwórców europejskich: Anglii, Belgii wraz z Luksemburgiem i Francji — w £ złot. fob port — notowane były w dn. 16 listopada 1934 r., jak następuje:

	Wielka Brytania	Belgia i Luksemburg	Francja
	£ 100 kg	£ 100 kg	£ 100 kg
Surówka:			
odlewn. Nr. III (2'5-3'0% Si)	—	1.19.0	1.19.0
tomasowska	—	1.18.0	—
hematytowa	—	—	—
ferromangan	—	—	—
Półwytwór:			
kęsy	—	2. 7.6	2. 7.0
platinv	—	2. 8.6	2. 8.0
Wytwory gotowe:			
żelazo sztabowe	—	3. 2.6	3. 2.6
belki	—	3. 0.6	3. 0.6
kątowniki	—	3. 1.6	3. 1.0
blacha okrętowa, rezerwoarowa i t. p.	—	—	—
szyny stalowe	—	5.17.6	5.17.6
bednarka	—	4. 0.0	4. 0.0
drut-walcówka	—	4.10.0	4.10.0
blacha tomasowska	—	4. 5.6	4. 5.6
blacha czarna (24 gage)	—	—	—
drut ocynk.	—	6. 7.6	6. 7.6
gwoździe druc.	—	5.15.0	5.15.0

METALE NIEZALEŻNE. — Położenie rynkowe w I połowie listopada nie wykazywało ani poważniejszych zmian, ani wyraźniejszych tendencji. Giełdy w New-Yorku i Londynie trwały w oczekiwaniu rezultatów wyborów amerykańskich do rad komunalnych, których wynik mógł wpłynąć decydująco na politykę gospodarczą Prezydenta Roosevelta. Ale i wynik wyborów, korzystny dla obecnego stanu rzeczy, narazie przynajmniej nie zmienił usposobienia, które do końca okresu sprawozdawczego było ospałe. Takie niekorzystne usposobienie można przypisać jeszcze innej przyczynie, znaczniej głębszej niż pierwsza, mianowicie: w ciągu bieżącego roku niskie ceny metali wywoływały dążenie przedsiębiorstw do obniżenia kosztów własnych drogą może najmniej wskazaną, bo przez zwięks-

szanie produkcji bez zwrócenia uwagi na niewspółmierność jej ze spożyciem. Rezultatem tego jest wzrost zapasów wszystkich metali, które oddziaływają, oczywiście, deprymująco na cały rynek.

Położenie na rynkach poszczególnych metali przedstawiało się, jak następuje:

Na rynku miedzi usposobienie było nierównomierne z jednej strony pod wpływem rozgrywających się wydarzeń natury gospodarczo-politycznej, z drugiej — na skutek zmiennych pogłosek o dochodzeniu lub nie do skutku ogólnej konferencji wytwórców miedzi, jak również o zamierzeniach największych producentów amerykańskich, dotyczących zmniejszenia ich produkcji o 20%. Zapasy miedzi od dłuższego czasu stale wzrastały, dopiero październik przyniósł pewne polepszenie, gdyż zapasy amerykańskich rafineryj zmniejszyły się o 6 750 t do 490 tys. t, choć z drugiej strony pozaamerykańskie zapasy wzrosły o 4 750 t. Zapotrzebowanie metali w okresie sprawozdawczym było słabe, widoczne jest powstrzymywanie się konsumentów od zakupów, to też ceny miały tendencję zniżkową — miedź pozakodeksowa wykazała lekką zniżkę z 6'57 cts. za lb do 6'52.

Na rynku cyny mimo prawie zupełnego braku zapotrzebowania ze strony konsumentów ceny nadal utrzymywały się na wysokim poziomie, nieodpowiadającym zupełnie obecnym warunkom. Częściowo przyczyniała się do tego spekulacja, której działalność uwidoczniła się w okresie sprawozdawczym, główną przyczyną tego jednak były zakupy poolu buforowego, który ciągle jeszcze uzupełnia przewidziane 8 200 t. Położenie statystyczne wykazuje w październiku wzrost zapasów kartelowych o 988 t — do 16 200 t.

Rynek cynkowy miał przebieg spokojny przy dosyć znacznej depresji i zniżkowej tendencji cen. Zapotrzebowanie było bardzo ograniczone, natomiast podaż stosunkowo duża. Najpoważniejszym zagrożeniem jest obecnie dalszy los kartelu;

jedni uważają, że istnienie jego może dać korzyści, a zatem jest potrzebne, inni zaś są zdania, że wobec izolowania się Niemiec i dużych rozbieżności między innymi członkami kartelu, istnienie jego w dotychczasowej formie jest niecelowe.

Rynek ołowiu u utrzymywał się stosunkowo dosyć mocno, pomimo że statystyczne położenie tego metalu jest niekorzystne i duże zapasy ciążyą nad rynkiem. Według ogólnego mniemania, podobnie jak i w cynku, cło angielskie jest jedną z poważniejszych przeszkód w dojściu do ogólnego porozumienia. Zapotrzebowanie było małe, cena jednak utrzymywała się bez wielkich zmian.

Ruch cen poszczególnych metali przedstawiał się następująco (pierwsza liczba oznacza transakcje gotówkowe, druga — terminowe): miedź standard pozostawała bez zmiany przy sprzedaży gotówkowej, przy terminowej zaś straciła £ $\frac{1}{16}$, miedź elektrolityczna zamknęła swój bilans na zero, rafinowana zaś straciła £ $\frac{1}{4}$, cyna straciła £ $\frac{3}{16}$ przy gotówkowej sprzedaży, pozostała zaś bez zmiany przy sprzedaży terminowej, ołów również stracił £ $\frac{1}{8}$ przy kasowych transakcjach, na termin zaś zmiany nie wykazał, cynk stracił £ $\frac{5}{8}$ wzgl. $\frac{3}{8}$, srebro zyskało d $1\frac{3}{8}$, wzgl. straciło d $1\frac{7}{16}$ na uncji, złoto straciło 4 d na uncję. Inne metale oraz blacha biała zmian nie wykazywały.

W poniższym zestawieniu podane są ceny wymienionych metali — w £ za 1016 kg z wyjątkiem blachy białej, która notowana jest w sh za skrzynkę o 112 arkuszach o wym. 20" × 14" × 0'24 mm, platyna — w £ za uncję, złota — w sh za uncję i srebro — w d za uncję:

Metal	Poprzed. Okres sprawozdawczy:			
	okres ultimo	maksymum	minimum	ultimo
Miedź:				
standard:				
kasa	27 $\frac{15}{16}$ -28	28	26 $\frac{15}{16}$	27 $\frac{7}{8}$ -28
term.	28 $\frac{3}{4}$ - $\frac{3}{15}$	28 $\frac{1}{4}$	27 $\frac{1}{4}$	28 $\frac{3}{16}$ - $\frac{1}{4}$

elektrol.	30 $\frac{1}{2}$ -31 $\frac{1}{2}$	31 $\frac{1}{2}$	29 $\frac{1}{2}$	30 $\frac{1}{2}$ -31 $\frac{1}{2}$
rafinow.	30 $\frac{1}{2}$ -31 $\frac{1}{2}$	31 $\frac{1}{2}$	29 $\frac{1}{2}$	30-31 $\frac{1}{2}$

Cyna:				
kasa	229 $\frac{1}{2}$ - $\frac{3}{8}$	229 $\frac{1}{2}$	228 $\frac{3}{8}$	228 $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{8}$
term.	228 $\frac{1}{2}$ - $\frac{5}{8}$	229 $\frac{3}{8}$	228 $\frac{1}{2}$	228 $\frac{1}{2}$ - $\frac{5}{8}$

Ołów:				
kasa	10 $\frac{11}{16}$	10 $\frac{1}{2}$	10 $\frac{3}{16}$	10 $\frac{7}{16}$
term.	10 $\frac{11}{16}$	10 $\frac{3}{4}$	10 $\frac{7}{16}$	10 $\frac{11}{16}$

Cynk:				
kasa	12 $\frac{11}{16}$	12 $\frac{9}{16}$	11 $\frac{7}{8}$	12 $\frac{1}{16}$
term.	12 $\frac{11}{16}$	12 $\frac{13}{16}$	12 $\frac{3}{16}$	12 $\frac{5}{16}$

Glin:				
dla kraju	100	100	100	100
„ za gr.	—	—	—	—

Nikiel:				
dla kraju	200-205	205	200	200-205
„ za gr.	200-205	205	200	200-205

Blacha biała.	18 $\frac{1}{4}$	18 $\frac{1}{4}$	18 $\frac{1}{4}$	18 $\frac{1}{4}$
---------------	------------------	------------------	------------------	------------------

Platyna „Spong”	7 $\frac{3}{4}$	7 $\frac{3}{4}$	7 $\frac{3}{4}$	7 $\frac{3}{4}$
-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------

Srebro:				
kasa	23 $\frac{3}{8}$	25 $\frac{1}{4}$	23 $\frac{7}{16}$	24 $\frac{3}{4}$
term.	23 $\frac{7}{16}$	25 $\frac{3}{8}$	23 $\frac{3}{16}$	24 $\frac{7}{8}$
Złoto.	139.7	139.10	139.0 $\frac{1}{2}$	139.3

— Na rynku starych metali nie było ożywienia, ceny jednak we Francji utrzymywały się bez zmiany. W Niemczech zostały ogłoszone ceny, obowiązujące od dn. 8/XI, niższe od poprzednich i bardziej już zbliżone do światowych; zapotrzebowanie było dosyć dobre. Notowano następujące ceny: w Niemczech loco Berlin — w RM za 100 kg (w nawiasach ceny z dn. 16/X): miedź 32 — 34 (34'50 — 36'50), brąz 38'50 — 40'50 (39 — 41), mosiądz 22'50 — 24'50 (23 — 25), cynk 7'75 — 8'75 (8'25 — 9'25), ołów 10'50 — 11'50 (11'00 — 12'00). Analogiczne ceny we Francji loco Paryż — we fr. fr. za 100 kg w dn. 9/XI (i 26/X) wynosiły: 165 (165), 185 (185), 105 (105), 55 (55) i 65 (65).

PRZEDRUK DOZWOLONY, LEOZ Z PODANIEM ŹRÓDŁA

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:

ELEKTORALNA 2 (parter)

Telefony: 5 12 66 (Red.), 5 12 73 i 5 35 35 (Adm.), 11 92 68 (Druk.).

Biura czynne od godziny 9 do 3 po południu.

KONTO CZEKOWE P. K. O. 701

PRENUMERATA W KRAJU: kwartalnie — zł 15, półrocznie — zł 30, rocznie — zł 60; ZAGRANICĄ: kwartalnie — zł 25, półrocznie — zł 50, rocznie — zł 100.

CENY OGŁOSZEŃ HANDLOWYCH (przed tekstem) w zeszytach zwykłych: IV str. okładki — zł 1.200; II i III str. okł. — zł 900; $\frac{1}{2}$ str. okł. — zł 500; str. zwyczaj.: 1 str. — zł 600, $\frac{1}{2}$ str. — 350, $\frac{1}{4}$ str. — zł 200, $\frac{1}{8}$ str. — zł 110. Przy ogłoszeniach kombinacyjnych, petitowych oraz tabelarycznych do cen powyższych dolicza się 30%.

CENY OBWIESZCZEŃ SPÓLEK AKCYJNYCH (za tekstem): 1 str. — zł 200, $\frac{1}{2}$ str. — zł 110, $\frac{1}{3}$ str. — zł 80, $\frac{1}{4}$ str. — zł 70, $\frac{1}{6}$ str. — zł 55, $\frac{1}{8}$ str. — zł 40, $\frac{1}{16}$ str. — zł 20. Za ogłoszenia liczbowe, tabelaryczne, bilanse i t. p do cen powyższych dolicza się 50%.

Redaktor naczelny: CZESŁAW PECHE

Redaktor: WACŁAW SZURIG

Redaktor działu finansowo-skarbowego
JERZY LUBOWICKI

Redaktor działu rolniczego:
LEONARD KRAWULSKI

Redaktor działu komunikacyjnego:
BOLESŁAW KACZMARKIEWICZ

Wydawca: Sp. Wyd. z ogr. odp. „PRZEMYSŁ I HANDEL”

OBWIESZCZENIA SPÓŁEK AKCYJNYCH

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Handlowego „Żelazo”, Sp. Akc. w Pabjanicach

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w dn. 20 grudnia 1934 r., o godz. 18, w lokalu Banku Ludowego w Pabjanicach.

Porządek dzienny:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Odczytanie i zatwierdzenie protokołu ostatniego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów;
- 3) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej, bilansu, rachunku zysków i strat za 1933/34 r. operacyjny, i pokwitowanie Zarządu z działalności;
- 4) Zatwierdzenie budżetu wydatków na 1934/35 r.;
- 5) Wybór 2 członków Zarządu i 5 członków Komisji Rewizyjnej oraz sprawa wynagrodzenia władz Spółki;
- 6) Ewentualne wnioski Akcjonariuszów, zgodnie z prawem złożone.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Firmy Angielsko - Polski Przemysł Gumowy „Gentleman” SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia niniejszem PP. Akcjonariuszów, że w dn. 20 grudnia 1934 r. o godz. 6 popoł. odbędzie się w lokalu siedziby Spółki w Łodzi przy ul. Bol. Limanowskiego 156

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za 1933/34 rok operacyjny;
- 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1933/34 rok operacyjny, uchwała w przedmiocie wyniku z rachunku strat i zysków oraz udzielenie Zarządowi absolutorjum;
- 4) Budżet i plan działania na 1934/35 r.;
- 5) Wybory członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej i
- 6) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć i brać udział w głosowaniu na Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje lub dowody depozytowe i zastawowe instytucji kredytowych najpóźniej na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem w lokalu Spółki, Łódź, ul. Bol. Limanowskiego 156.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Akcyjnego Towarzystwa Kurlandzkiej Olejarni w Wilnie SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 20 grudnia 1934 r. o godz. 5 po poł. w lokalu Zarządu przy ul. Słowackiego 28 m. 3 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu za 1933/34 r.;
- 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 4) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1933/34 r.;
- 5) Zmiana p. 4 Statutu;
- 6) Wybory członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 7) Wolne wnioski.

§ 4 brzmi: „Akcje są imienne. Przeniesienie akcji odbywa się przez odnośny napis na samej akcji oraz zgłoszenie przy odnośnej deklaracji Zarządowi Spółki do poczynienia odpowiedniej adnotacji w księgach Spółki”. Według wniosku Zarządu brzmić będzie: „Akcje są na okaziciela”.

II OGŁOSZENIE

W wykonaniu uchwały Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów

Stowarzyszenia Kupców Wino i Towarów Kolonialnych „Stowinkol” SPÓŁKA AKCYJNA

z dn. 25 lipca 1934 r., oraz na podstawie art. 442 Kodeksu Handlowego, Zarząd wymienionej Spółki

wzywa wszystkich akcjonariuszów do przedstawienia akcji do dn. 15 stycznia 1935 r., w celu przestemplowania.

Przestemplowaniu ulegają akcje wszystkich emisji, w ten sposób, że za dwie dawne po 100, względnie 20 akcji po 100 wydaje się jedną akcją I zamiennej emisji na 100.

Równocześnie, stosownie do powołanej uchwały i art. 436 tegoż Kodeksu, Zarząd zawiadamia, że Spółka przystąpiła do wypuszczenia pierwszej transzy II emisji uzupełniającej w ilości 500 akcji na okaziciela wartości nominalnej każda po 100 na sumę 100 000 po cenie emisyjnej 102.

Akcjom nowej emisji przysługują te same uprawnienia, jakie posiadają akcje przestemplowane, z prawem do dywidendy za II półrocze 1934 r.

Prawo poboru akcji nowej emisji przyznaje się przedewszystkiem dotychczasowym akcjonariuszom w stosunku na jedną przestemplowaną akcję jedną nową. Należność za nowe akcje ma być wpłacana w dwóch ratach: 50% należności do dn. 1 lutego 1935 r. i 50% do 1 maja tegoż roku w Kasie Kupiectwa Detalicznego Spółdzielni Kredytowej z ogr. odp., przy ul. Ordynackiej Nr. 9, oraz w siedzibie Spółki, Pl. 3 Krzyży 8, we wszystkie dni powszednie w godz. 9 — 1 po poł. W razie niewykonania poboru do 10 lutego 1935 r., lub niewpłacenia I raty w tymże terminie, akcjonariusz traci prawo poboru, a wpłacone sumy przechodzą na własność Spółki.

Na wypadek niezgłoszenia nowej emisji do rejestru do dn. 15 maja 1935 r., akcjonariusz może wycofać wpłatę.

II OGŁOSZENIE

WALNE ZEBRANIE AKCJONARJUSZÓW

Młynów i Tartaków Wągrowieckich, Spółki Akc. w Wągrowcu

odbędzie się w piątek dn. 28 grudnia 1934 r. o godz. 16 w lokalach naszych w Wągrowcu.

Porządek obrad:

- 1) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej oraz przedłożenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1933/34 r.;
- 2) Potwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1933/34 r. oraz podział zysków względnie strat i udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
- 3) Wybory do Rady Nadzorczej;
- 4) Wolne głosy.

Akcjonariusze, którzy chcą brać udział w Walnym Zebraniu, winni najpóźniej 3 dni przed Walnym Zebraniem złożyć akcje swoje i numery tychże: 1) u polskiego notariusza, 2) w jakimkolwiek Banku w Polsce, 3) w Młynach i Tartakach Wągrowieckich.

Młyny i Tartaki Wągrowieckie, Sp. Akc.

Rada Nadzorcza: *Kazimierz Grabowski*, prezes

Wągrowiec, dnia 23 listopada 1934 r.

II OGŁOSZENIE

Niniejszem zawiadamiamy PP. Akcjonariuszów, że w dn. 22 grudnia r. b. o godz. 15 w lokalu naszej Spółki odbędzie się

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Porządek dzienny: Zapisanie kaucji hipotecznej.

Zarząd firmy

„Sukcesorowie Lebrechta Müllera”, Sp. Akc.
w Rudzie Pabjanickiej

II OGŁOSZENIE

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW Zakładów Chemicznych „Lankoon”, Sp. Akc. we Lwowie

odbędzie się w dn. 21 grudnia 1934 r. o godz. 7 wiecz. w sali Izby Handlowej i Przemysłowej we Lwowie z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i sprawozdania Zarządu za 1933 r.;

2) Powzięcie uchwały w sprawie użycia czystego zysku;

3) Pokwitowanie władz Spółki z wykonania obowiązków;

4) Wybór władz Spółki.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Zgromadzeniu, powinni złożyć akcje lub dowody depozytowe w biurze Zarządu we Lwowie, ul. Kąpielna 6, najpóźniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia.

II OGŁOSZENIE

Likwidatorzy Spółki Akcyjnej

„Rujawskie Zakłady Rolniczo-Przemysłowe w Wagańcu” Spółka Akcyjna w likwidacji

zawiadamiają

o otwarciu likwidacji Spółki

i wzywają wierzycieli do zgłoszenia ich wierzytelności w siedzibie Spółki w Wagańcu, pow. Nieszawskiego w ciągu sześciu miesięcy od daty II ogłoszenia.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Warszawskie Koleje Dojazdowe”

zawiadamia P. P. Akcjonariuszów, że odbędzie się w dn. 20 grudnia 1934 r. o godz. 12 w poł. w lokalu Spółki, Marszałkowska 9

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zatwierdzenie budżetu na 1935 rok operacyjny; 2) Losowanie akcji I i II emisji.

Uwagi. I. Termin składania akcji stosownie do art. 59 Prawa o Spółkach Akcyjnych wyznacza się do dnia 12 grudnia włącznie.

II. W myśl art. 61 wspomnianego Prawa Walne Zgromadzenie, zgodne z przepisami, jest ważne bez względu na ilość reprezentowanych na niem akcji.

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Syndykat Plantatorów Chmieln

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszom, że — wobec nieodbycia do skutku Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia, wyznaczono na dz. 29 listopada 1934 r.

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w drugim terminie w dn. 8 stycznia 1935 r. o godz. 6 po poł. w biurze Zarządu Spółki w Warszawie, przy ul. Czerniakowskiej Nr. 217, z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie obrad i wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1933/34; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu wraz z rachunkiem strat i zysków za rok operacyjny 1933/34, udzielenie pokwitowania Radzie Nadzorczej i Zarządowi oraz uchwalenie zużycia zysku; 4) Budżet na rok operacyjny 1934/35; 5) Wybór pięciu członków Komisji Rewizyjnej; 6) Określenie wynagrodzenia dla Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej; 7) Upoważnienia dla Zarządu; 8) Wnioski PP. Akcjonariuszów, złożone ustawowo, t. j. przynajmniej na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia; 9) Wolne wnioski.

Właściciele akcji na okaziciela, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni przynajmniej na 7 dni przed terminem Zebrania złożyć w biurze Spółki swe akcje lub zastępujące je świadectwa. Zebranie to będzie prawomocne i zdolne do powzięcia uchwał bez względu na wysokość reprezentowanego na niem kapitału zakładowego Spółki.

I OGŁOSZENIE

Spółka Akcyjna Grodzkiej Manufaktury w likwidacji
mająca siedzibę w Warszawie przy ul. Srebrnej Nr. 10
zawiadamia wierzycieli

o otwarciu likwidacji Spółki z dn. 17/I 1933 r.

i wzywa wierzycieli do zgłoszenia swych wierzytelności w ciągu 6 miesięcy od daty 3 i ostatniego ogłoszenia.

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Węgierska Górka” Górnicza i Hutnicza Spółka Akcyjna w Krakowie

w wykonaniu uchwały Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Spółki z dn. 30 listopada 1934 r. o podwyższeniu kapitału akcyjnego Spółki z dotychczasowych zł 1 500 000-00 o kwotę zł 2 500 000-00 do kwoty zł 4 000 000-00 w drodze emisji 25 000 sztuk akcji zawiadamia

o otwarciu z dniem 10 grudnia 1934 r. subskrypcji na 25 000 sztuk akcji nowej emisji, opiewających na okaziciela, wartości nominalnej każda po zł 100-00 po cenie emisyjnej zł 100-00 (zł sto).

Akcjom nowej emisji przysługują uprawnienia, jakie posiadają akcje dotychczasowych emisji, i z prawem do dywidendy za czas od 1 stycznia 1935 r. Prawo poboru akcji nowej emisji służy wyłącznie dotychczasowym akcjonariuszom w stosunku 5 akcji nowych na 3 akcje dotychczasowe. Ułamków akcji nie uwzględnia się.

Zgłoszenia subskrypcyjne przyjmuje w terminie do dn. 15 stycznia 1935 r. włącznie biuro Zarządu Spółki w Węgierskiej Górze pow. Żywiec, pełną zaś należność za nowe akcje należy uiszczyć gotówką najdalej w ciągu ośmiu dni po dokonaniu zgłoszenia subskrypcyjnego w kasie Spółki w Węgierskiej Górze lub też na jej rachunki bankowe: w Śląskim Zakładzie Kredytowym w Bielsku, w Banku Gospodarstwa Krajowego, Oddział w Białej, w Banku Polskim, Oddział w Bielsku, w P. K. O. Kraków Nr. 406032, w P. K. O. Warszawa Nr. 190116.

W razie niewykonania prawa poboru do dn. 15 stycznia 1935 r. lub niewpłacenia pełnej należności w określonym terminie ośmiodniowym, akcjonariusz traci prawo poboru, a wpłacone ewent. sumy częściowe (zaliczki) przechodzą na własność Spółki.

Na wypadek niezgłoszenia nowej emisji do rejestru handlowego do dn. 31 marca 1935 r., akcjonariusz może wycofać uiszczoną wpłatę.

Sąd Okręgowy w Samborze Wydział II

dn. 6 lipca 1934 r.

Firm. 178/34 B. I 120

Zmiany i dodatki, odnoszące się do spółek akcyjnych, wpisanych do rejestru.

Brzmienie Firmy:

„POLROPA” NAFTOWA SPÓŁKA AKCYJNA W BORYSŁAWIU

Do rejestru należy wpisać: Na podstawie pisemnego oświadczenia Dra Izydora Kreisberga z daty Drohobycz 6 czerwca 1934, uwierzytelnionego przez notariusza Józefa Dukietę, do Rep. Nr. 282/1934 wykreśla się Dra Izydora Kreisberga z rejestru spowodowanego przez ustąpienie z Zarządu. Data wpisu: 6 lipca 1934 r.

s. s. o. Stafiński w. r.

Sąd Okręgowy w Samborze Wydział I

dn. 7 lipca 1934 r.

Firm. 180/34 B. I 124

Wpis zmian i dodatków, odnoszących się do spółek akcyjnych, wpisanych do rejestru.

Brzmienie Firmy:

„BITUMEN” NAFTOWA SPÓŁKA AKCYJNA W BORYSŁAWIU

Do rejestru wpisać należy: na podstawie pisemnego oświadczenia Dra Izydora Kreisberga z daty Drohobycz 6 czerwca 1934, uwierzytelnionego przez notariusza Józefa Dukietę, do Rep. Nr. 283/1934 wykreśla się Dra Izydora Kreisberga z rejestru spowodowanego przez ustąpienie z Zarządu.

Data wpisu: 6 lipca 1934.

I OGŁOSZENIE

Dyrekcja Banku Nattowego, Spółka Akc. we Lwowie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dniu 29 grudnia 1934 r. o godz. 17 odbędzie się w lokalu Banku we Lwowie przy ul. Leona Sapiehy 3

**NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Dyrekcji ze stanu interesów Banku;
- 2) Odwołanie Rady Nadzorczej;
- 3) Wybór nowej Rady Nadzorczej.

Akcjonariusze, zamierzający brać udział w Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje najpóźniej do dn. 21 grudnia 1934 r. w Kasie Banku. W razie niemożności osobistego przybycia, można udzielić pełnomocnictwa do zastąpienia, na którym wystarcza podpis bez legalizacji notarialnej.

PP. Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej $\frac{1}{10}$ część kapitału akcyjnego, mogą — z zachowaniem przepisów art. 54 prawa o spółkach akcyjnych — zgłosić na porządek dzienny sprawy, które mogą być zamieszczone w ostatnim ogłoszeniu.

WALNE ZEBRANIE

Akcjonariuszów Spółki Akcyjnej R. Barcikowski w Poznaniu

odbędzie się w dn. 29 grudnia r. b., o godz. 12, w lokalu firmy, przy ul. Składowej 13/18.

Porządek obrad:

- 1) Zagajenie; 2) Przedłożenie bilansu i rachunku zysków i strat oraz sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za rok obrachunkowy 1933/34; 3) Zatwierdzenie bilansu, rachunku zysków i strat za rok obrachunkowy 1933/34, oraz udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 4) Podział zysków; 5) Uzupełniający wybór Rady Nadzorczej; 6) Wolne głosy.

Akcjonariusze, chcący w Zebraniu wziąć udział, winni złożyć akcje względnie kwity bankowe, przynajmniej na 3 dni przed terminem Zebrania, w biurze firmy, przy ul. Składowej 13/18.

Prezes Rady Nadzorczej: (—) *J. Czepczyński*

I OGŁOSZENIE

WALNE ZEBRANIE

Spółki Akcyjnej Lubońska Fabryka Drożdży dawniej G. Sinner

w LUBONIU pow. poznański

odbędzie się w dn. 14 stycznia 1935 r., o godz. 16 na sali Banku Kwilecki, Potocki i S-ka w Poznaniu, Al. Marcinkowskiego Nr. 11.

Porządek obrad:

- 1) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za rok gospodarczy 1933/34, przedłożenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1933/34 r.; 2) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1933/34 r., podział zysku i udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 3) Wybór uzupełniający członków Rady Nadzorczej; 4) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, którzy zamierzają wnieść dodatkowe sprawy na porządek dzienny, zechcą nadesłać piśmiennie umotywowane wnioski na ręce Zarządu najpóźniej do dn. 29 grudnia 1934 r.

W Walnem Zebraniu uczestniczyć mogą wszyscy akcjonariusze, którzy przedłożą akcje lub zaświadczenia wydane na dowód zdeponowania akcji u notariusza, w Banku Kwilecki, Potocki i S-ka w Poznaniu i oddziałach, w Banku Cukrownictwa w Poznaniu i oddziałach, oraz w Reichs-Kredit-Gesellschaft w Berlinie. Akcje i zaświadczenia składać można w biurze Zarządu Spółki, najpóźniej do dn. 9 stycznia 1935 r., jak również przy wejściu na salę zebrań, przed zamknięciem listy obecności.

Luboń, dn. 3 grudnia 1934 r.

Zarząd: (—) *Dr. Wellmer*

Fabryka Odlewów Żeliwnych i Emajlowanych „Słowiano”

Spółka Akcyjna, Końskie

Bilans na dz. 30 czerwca 1934 r.

AKTYWA. — Majątek stały: 1) Grunty zł 32 730·00; 2) Budynki fabryczne zł 726 318·27; 3) Budynki mieszkalne zł 52 259·00; 4) Maszyny i piece zł 480 588·00; 5) Modele i skrzynie formierskie zł 330 525·98; 6) Bocznica kolejowa zł 36 830·52; 7) Tabor przewoźowy: a) inwentarz żywy zł 1 130·00, b) inwentarz martwy zł 28 520·00; 8) Ruchomości biurowe zł 55 434·86; Majątek płynny: 9) Kasa zł 1 126·52; 10) Banki zł 646·64; 11) Papiery procentowe zł 3 050·00; 12) Weksle w portfelu i inkasie zł 3 062·71; 13) Czeki i waluty obce zł 200·00; 14) Udziały zł 6 350·00; 15) Magazyn surowców i materiałów pomocniczych: a) surowce zł 4 428·78, b) materiały pomocnicze zł 64 527·21; 16) Magazyn wyrobów gotowych i półgotowych: a) półfabrykaty zł 15 924·61, b) gotowe zł 117 281·10; 17) Dłużnicy: Herzfeld & Victorius r-k weksli Grudziądz zł 539 400·00; 18) Odbiorcy: Odbiorcy zł 141 149·81; Należności wtpliwe zł 111 936·67; 19) Dostawcy zł 327·97; 20) Różni zł 138 714·27; 21) Ubezpieczenie od ognia od 1/VII 1934 r. do 30/VI 1935 r. zł 2 400·00; Inne aktywa: 22) Koszty organizacji Spółki Akcyjnej do zamortyzowania zł 31 007·98; Straty i zyski: 23) Strata za rok operacyjny 1932/33 zł 89 899·14; 24) Strata za rok operacyjny 1933/34 zł 7 620·91; Rachunki pozabilansowe: 25) Różni za kaucje i wpisy zł 2 130 906·56; 26) Weksle żyrowane w obiegu zł 328 817·84; 27) Depozyty zł 10 000·00; **Aktywa razem zł 5 493 115·35.**

PASYWA. — Kapitały własne: 1) Kapitał akcyjny zł 250 000·00; 2) Kapitał amortyzacyjny: Saldo z roku ubiegłego zł 204 817·40; Odpisano amortyz. sprzedanych maszyn zł 6 984·00; Zobowiązania: 3) Akcepty zł 548 499·38; 4) Banki zł 260·30; 5) Dostawcy zł 44 174·50; 6) Odbiorcy zł 3 456·51; 7) Różni zł 141 001·02; 8) Zaległe podatki zł 169 102·84; 9) Herzfeld & Victorius, Grudziądz zł 1 669 063·00; Rachunki pozabilansowe: 10) Kaucje i wpisy zł 2 130 906·56; 11) Zobowiązania z tytułu żyra weksli zł 328 817·84; 12) Różni za depozyty zł 10 000·00; **Pasywa razem zł 5 493 115·35.**

Rachunek strat i zysków

za czas od 1/VII 1933 do 30/VI 1934 r.

WINIEN. — 1) Różnica w remanencie towarów gotowych zł 9 089·14; 2) Zużyte do wytwórczości surowce i materiały zł 495 733·27; 3) Robocizna i wynagrodzenie personelu technicznego zł 220 497·85; 4) Świadczenia socjalne zł 21 727·40; 5) Utrzymanie taboru zł 2 154·28; 6) Ubezpieczenie od ognia zł 4 061·85; 7) Pensje Dyrekcji i personelu handlowego zł 46 325·33; 8) Prowizje przedstawicieli zł 27 509·29; 9) Bonifikaty i skonta odbiorców zł 52 078·86; 10) Podatki zł 30 061·02; 11) Koszty handlowe zł 32 440·20; 12) Renty i zapomogi zł 39·15; 13) Procenty zł 10 297·41; 14) Różnice kursowe zł 1 224·02; 15) Straty na dłużnikach zł 15 517·19; 16) Straty na sprzedaży maszyn i pieców zł 25 936·00; **Winien razem zł 994 692·26.**

MA. — 1) Wpływy ze sprzedaży zł 948 202·64; 2) Zysk z budynków mieszkalnych zł 1 160·00; 3) Odzyskane należności zł 1 465·90; 4) Podatki wyreklamowane zł 36 242·81; 5) Strata za rok operacyjny 1933/34 zł 7 620·91; **Ma razem zł 994 692·26.**

Spółka Akcyjna Browarów i Innych Przedsiębiorstw Przemysłowych „E. Lipski” w Wilnie

Bilans zamknięcia na dz. 30 IX 1933 r.

AKTYWA. — Kasa zł 5 098·79; Nieruchomość zł 273 443·24; Maszyny i aparaty zł 55 867·45; Majętność rekwirowana zł 1·00; Beczki i kadzie zł 605·00; Butelki zł 510·00; Lewin w zabezpieczeniu zł 20 000·00; D. B. N. Kleck i S. Lewin zł 2·80; Dłużnicy różni zł 46 000·00; Strata za czas ubiegły zł 18 082·58; Strata za 1932/33 r. zł 1 762·20; **Razem zł 421 373·06.**

PASYWA. — Kapitał zakładowy zł 280 000·00; Kapitał zasobowy zł 11 465·27; Wierzyciele zł 14 490·11; Pożyczka pod zastaw nieruchomości zł 50 294·40; Akcepty zł 26 904·90; Kaucje zł 2 270·38; Zarządowi za akcje zł 20 000·00; Pożyczka pod zastaw maszyn zł 15 498·00; **Razem zł 421 373·06.**

Rachunek strat i zysków na dz. 30 IX 1933 r.

WINIEN. — Koszta handlowe zł 4 148·86; Pensja zł 1 251·00; Odsetki zł 1 841·85; Amortyzacja nieruchomości zł 2 400·31; Remont zł 358·12; **Razem zł 10 000·14.**

MA. — Komorne za lokale zł 8 237·94; Strata zł 1 762·20; **Razem zł 10 000·14.**

Towarzystwo Cukrowi i Rafinerji „Klemensów“

SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans na dz. 30 czerwca 1934 r.

STAN CZYNNY

Majątek płynny:		
1) Kasa	30 140'06	
2) Papiery wartościowe	15 755'42	
3) Materiały pomocnicze i pędne	140 373'39	
4) Cukier i produkty poboczne	646 042'47	
5) Dłużnicy	860 674'95	
6) Rozrachunki z tytułu komisowej sprzedaży	483 334'26	
7) Pozostałość strat z 1931/32	60 144'17	
8) Sumy przechodnie	137 083'83	
	<u>2 373 548'55</u>	

Sumy pozabilansowe:

9) Udzielone gwarancje	10 000'00	
10) Różni za udzielone gwarancje	85 200'00	95 200'00
		<u>2 468 748'55</u>

STAN BIERNY

Kapitały własne:		
1) Kapitał akcyjny	487 500'00	
2) Kapitał zapasowy	9 715'58	497 215'58
Zobowiązanie:		
3) Wierzyciele	1 407 077'90	
4) Rozrachunki z tytułu komiso- wej sprzedaży	39 638'70	
5) Koszty II emisji akcji	1 166'00	
6) Rezerwa na wątpliwe należ- ności	46 484'31	
7) Sumy przechodnie	50 693'86	1 545 060'77
8) Zysk za okres sprawozdawczy	331 972'20	
	<u>2 373 548'55</u>	

Sumy pozabilansowe:

9) Różni za udzielone gwarancje	10 000'00	
10) Udzielone gwarancje	85 200'00	95 200'00
		<u>2 468 748'55</u>

Rachunek strat i zysków

STRATY

1) Koszty fabrykacji	2 037 145'21	
2) Inne koszty	403 209'42	
3) Zysk z okresu sprawozdawczego kampa- nii 1933/34 r.	331 272'20	
	<u>2 771 626'83</u>	

ZYSKI

1) Cukier biały	2 714 729'11	
2) Żółte mączki	11 970'00	
3) Melas	9 894'64	
4) Wysłodziny	33 881'09	
5) Wapno i odpadki	1 151'99	
	<u>2 771 626'83</u>	

Francuska Spółka Akcyjna

Towarzystwo Bezimienne Kopalń Węgla „Czeladź“

Société Anonyme des Mines de Czeladź

po myśli § 12 p. b. Rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 20 grudnia 1928 r. („Dz. U. R. P.“ Nr. 103, poz. 919) zawiadamia, że ustąpił z zajmowanego stanowiska i w dniu 6/X 1934 wykreślony został z Rejestru Handlowego P. Inż. Piotr Markiewicz, pełnomocnik nazwanej Spółki, ustanowiony zgodnie z § 6 Rozp. Rady Ministrów z dnia 20/XII 1928 r. („Dz. Ust. R. P.“ Nr. 103 poz. 919), a na jego miejsce takimiż

pełnomocnikiem ustanowiony został P. Stanisław Grychowski zamieszkały w siedzibie Towarzystwa „Czeladź“ w Polsce, w Czeladzi pod Sosnowcem.

Krajowe T-wo Meljoracyjne, Spółka Akcyjna

Bilans z dn. 31 grudnia 1932 r.

AKTYWA

Kasa	17 280'42	
Banki	3 529'18	
Dłużnicy	2 521 685'93	
Kaucje	167 406'00	
Weksle	1 589 243'36	
Ruchomości i nieruchomości	446 839'52	
Wartość niewykończonych robót	33 981'55	
Materiały techniczne	3 562'00	
Straty bilansowe 1930 i 1931 r.	1 058 829'59	
Strata bilansowa 1932 r.	626 144'04	
	<u>6 468 501'59</u>	

PASYWA

Kapitał zakładowy	2 000 000'00	
Kapitał amortyzacyjny	225 553'07	
Banki	1 499 758'00	
Wierzyciele (w tem banki za zaprotestowane weksle z 116 165'70)	519 160'34	
Akcepty i gwarancje wekslowe	209 748'20	
Redyskonto weksli	1 544 123'90	
Sumy przechodnie	36 857'39	
Rezerwa na pokrycie strat na r-ku dłużników	433 300'69	
	<u>6 468 501'59</u>	

Rachunek strat i zysków

Koszty handlowe	189 818'04	
Wypłacone procenty i prowizje	296 822'25	
Bonifikaty i odpisy z rachunku dłużników	55 932'74	
Amortyzacja ruchomości	41 134'70	
Strata na robotach	31 119'72	
Różne straty	26 588'54	
Przenosi się na straty z r-ku dłużn.	433 300'69	
	<u>1 074 716'68</u>	

Pobrane procenty i prowizje	363 158'15	
Różne zyski	29 431'52	
Przenosi się z r-ku rezerwy	55 982'97	
Strata za 1932 r.	626 144'04	
	<u>1 074 716'68</u>	

Zarząd Towarzystwa Akcyjnego Łódzkiej Fabryki Nici Spółka Akcyjna w Łodzi

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 28 grudnia 1934 r., w piątek, o godz. 11 przedpoł., w siedzibie Spółki w Łodzi, przy ul. Niciarnianej Nr. 2, z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór członka Zarządu; 2) Zatwierdzenie otrzymanego kredytu; 3) Sprawy bieżące.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu, winni — stosownie do § 13 statutu — najpóźniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć swoje akcje, bądź odnośne dowody posiadania akcji w Zarządzie Spółki.

Zarząd Spółki Akcyjnej „Warszawski Młyn Parowy“

podaje do wiadomości, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

odbędzie się w dn. 5 stycznia 1935 r., o godz. 12 w południe, w siedzibie Spółki w Warszawie, przy ul. Objazdowej 2, z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1933/34 r.;
- 4) Powzięcie uchwały o rozdziale zysków, względnie o pokrycie strat;
- 5) Upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytów, oraz zatwierdzenie już dokonanych w roku operacyjnym umów i zabezpieczeń;
- 6) Udzielenie absolutorjum Zarządowi;
- 7) Wybór członków Rady Nadzorczej;
- 8) Wolne wnioski.

Francusko-Polskie Towarzystwo Górnicze, Spółka Akc.

Rachunek bilansu z dn. 30 kwietnia 1934 r.

AKTYWA	zł	zł
Tereny, prawa dzierżawy i udziały brutto	11 685 815.74	
po potrąceniu amortyzacji	53 000.00	11 632 815.74
Szyby i inwentarz szybowy	11 960 849.80	
po potrąceniu amortyzacji	53 000.00	11 907 849.80
Budynki	570 131.55	
Rurociągi i zbiorniki	599 367.86	
Warsztaty i centrala elektr.	245 199.69	
Inwentarz	293 629.50	
Zapasy	889 590.03	
Gotówka	29 101.70	
Dłużnicy	13 485.12	
Papiery wartościowe	14 629.86	
Depozyty	374.20	
Strata z przeniesienia	367 977.47	
	<u>26 564 152.52</u>	
PASYWA		zł
Kapitał akcyjny	13 200 000.00	
Fundusze rezerwowe	18 821.58	
Wierzyciele	13 345 102.48	
Zysk z okresu sprawozdawczego	228.46	
	<u>26 564 152.52</u>	

Rachunek zysków i strat za czas od 1 maja 1933 r. do 30 kwietnia 1934 r.

STRATY	zł	zł
Koszty ruchu szybów	532 590.73	
Koszty podróży	5 539.64	
Odsetki	142 386.62	
Podatki	12 586.40	
Różnice kursowe	100.63	
Amortyzacja:		
Tereny, prawa dzierżawne i udziały brutto	zł 53 000.00	
Szyby i inwentarz szybowy	zł 53 000.00	106 000.00
Zysk z okresu sprawozdawczego	228.46	
	<u>799 432.48</u>	
ZYSKI		zł
Dochody z ropy	594 824.41	
Dochody z gazów	27 914.95	
Dochody z udziałów brutto i netto	175 369.70	
Dochody z gazoliny	1 323.42	
	<u>799 432.48</u>	

„Spółka Akcyjna Fabryki Cukru Choczeń”

Reasumacja bilansu i rachunku zysków i strat za 1932/33 na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów w dniu 29 listopada 1934 roku.

STAN CZYNNY. — Nieruchomości: grunt, budowle, urządzenia i kolejki zł 8 296 180.02; Ruchomości zł 178 908.58; Zapasy cukru, melasu i materiałów magazynowych na dz. 30/VI 1933 r. zł 693 114.83; Gotówka, papiery procentowe i akcje zł 161 681.73; Różni dłużnicy zł 2 424 803.20; Depozyty zł 159 000.00; Akcyza zł 350 051.00; Wydatki na okres 1934/34 r. zł 50 034.93; Niedobór za 1932/33 r. zł 12 676.12; Razem zł 12 326 450.41.

Sumy pozabilansowe zł 72 700.00.

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 2 400 000.00; Kapitał zapasowy zł 1 500 000.00; Fundusz renowacyjny zł 71 918.90; Kapitał amortyzacyjny zł 5 313 824.85; Różni wierzyciele zł 3 040 446.66; Dywidenda z lat poprzednich zł 260.00; Razem zł 12 326 450.41.

Sumy pozabilansowe zł 72 700.00.

Rachunek strat i zysków 1932/33

WINIEN. — Strata na fabrykacji zł 178 330.66; Strata na ruchomościach zł 39 956.27; Bonifikaty i ofary zł 675.83; Razem zł 218 962.76.

MA. — Wyreklamowane należności zł 1 449.78; Dywidenda od akcji zł 8 892.62; Różne należności zł 408.41; Różnice kursowe zł 57 103.04; Nadwyżka na oszacowaniu remanentu cukru 1930/31 r. zł 138 432.79; Niedobór za 1932/33 r. zł 12 676.12; Razem zł 218 962.76.

Bilans na dzień 30 czerwca 1934 r.

STAN CZYNNY. — Grunty zł 201 302.57; Budowle fabryczne, mieszkalne i gospodarcze zł 2 332 791.22; Maszyny i urządzenia fabryczne zł 5 819 471.93; Inwentarz żywy zł 2 644.39; Inwentarz martwy i ruchomości zł 148 871.04; Gotowizna zł 18 027.00; Papiery procentowe zł 48 066.94; Akcje zł 138 050.66; Udziały zł 5 500.00; Zapasy półfabrykatów zł 2 948.91; Materiały pomocnicze i pędne zł 68 145.71; Różni dłużnicy zł 1 416 376.18; Kaucje zł 7 855.17; Depozyty zł 16 000.00; Koszty przyszłego okresu zł 19 185.41; Niedobór za 1933/34 r. zł 293 379.07; Razem zł 10 538 606.20.

Sumy pozabilansowe zł 46 000.00.

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 2 400 000.00; Kapitał zapasowy zł 1 500 000.00; Fundusz renowacyjny zł 71 918.90; Kapitał amortyzacyjny na dz. 1/VII 1933 r. zł 5 313 824.85; Odpisano w ciągu roku zł 24 636.20; Dopisano w ciągu roku zł 482 150.83; Saldo zł 5 771 339.48; Akcepty zł 2 301.00; Banki zł 182 948.00; Dostawcy i różni wierzyciele zł 609 838.82; Niepodniesione dywidendy zł 260.00; Razem zł 10 538 606.20.

Sumy pozabilansowe zł 46 000.00.

Rachunek strat i zysków za 1933/34 r.

WINIEN. — Niedobór z 1932/33 r. zł 12 676.12; Koszty administracji ogólnej zł 151 604.77; Koszty sprzedaży cukru zł 33 136.34; Koszty kredytów zł 11 992.90; Podatki zł 117 307.82; Koszty utrzymania osady zł 116 154.79; Świadczenia socjalne zł 2 730.93; Ubezpieczenia zł 30 930.30; Remanenty towarów na 1.7.1933 r. zł 1 273 944.26; Amortyzacja zł 482 150.83; Różnica kursu zł 184 102.84; Różne straty zł 137 047.43; Razem zł 2 553 779.33.

MA. — Wpływ za cukier zł 1 588 356.69; Wpływ za melas zł 4 268.60; Wartość remanentu na dz. 30/VI 1934 r. cukru zł 963.60 i melasu zł 1 985.31; Wpływ za błoto defekacyjne zł 1 656.60; Wpływ za odstąpiony kontyngent cukru krajowego kampanii 1933/34 r. zł 647 970.00; Wpływ z realizacji kuponów zł 8 907.00; Różne wpływy zł 6 292.46; Niedobór za 1933/34 r. zł 293 379.07; Razem zł 2 553 779.33.

SPÓŁKA AKCYJNA

Przemysłu Elektrycznego „Czechowice” w Czechowicach, Śląsk Cieszy.

Bilans na dz. 30 czerwca 1934 r.

AKTYWA. — Grunty zł 107 027.00; Budynki fabryczne zł 248 829.27; Mieszkalne zł 174 282.73; Maszyny zł 248 708.35; Narzędzia zł 112 326.20; Inwentarz zł 74 430.52; Kasa zł 678.08; Banki zł 41 772.09; Papiery wartościowe zł 5 904.00; Weksle zł 50 321.44; Udziały zł 30 000.00; Porcelana zł 78 504.42; Metale zł 34 042.20; Różne materiały do fabr. zł 64 030.70; Materiały dla ruchu zł 17 440.71; Towary: półfabryk. zł 133 152.64, gotowe tow. zł 208 265.70; Dłużnicy: odbiorcy zł 176 483.43, różni zł 9 386.89, w postępow. rew. zł 5 588.05; „Elektroporcelana” zł 41 870.89; Strata zł 40 810.86; Ogółem zł 1 903 856.17.

PASYWA. — Kapitał akcyjny zł 280 000.00; Rezerwowy zł 26 584.37; Amortyzacyjny: pozostałość zł 61 983.22, dopisano zł 25 678.39; Wierzyciele krótkoterminowi: dostawcy zł 25 895.95, różni zł 257 066.17; Wierzyciele długotermin. zł 1 226 648.07; Ogółem zł 1 903 856.17.

Rachunek strat i zysków z dn. 30 czerwca 1934 r.

AKTYWA. — Odsetki zł 3 246.60; Podatki zł 40 730.24; Świadczenia socjalne zł 22 626.20; Asekuracja zł 4 140.47; Koszty handlowe zł 103 771.93; Wątpliwi zł 3 659.31; Amortyzacja zł 25 678.39; Koszty fabryczne zł 211 790.21; Ogółem zł 415 643.35.

PASYWA. — Zysk brutto na tow. zł 374 832.49; Strata zł 40 810.86; Ogółem zł 415 643.35.

Zgodność z księgami i inwentarzem potwierdzamy:

Komisja Rewizyjna: Jan Bartelmus, mp., Adolf Erben, mp., Artur Hauke, mp.

Czechowice, dn. 15 listopada 1934 r.

SPOŁKA AKCYJNA
„United States Lines Operations, Inc.” New York

Bilans za 1933 r. (w dolarach)

AKTYWA. — Inwentarz magazynów 162 534·46; Meble 33 665·70; Koncesje i gwarancje 73 061·66; Gotówka 323 224·67; Dłużnicy: Towarzystwa afiliowane 15 000·00; Towarzystwa ubezpieczeniowe 28 782·58; Różni 1 882·54; Najem zagranicznych biur 85 181·74; Najem przystani 267 569·37; Wydatki, dotyczące okrętów przyszłych, 17 327·85; Strata z lat ubiegłych 1 900 860·38; Strata za 1933 r. 53 804·99; **Razem 2 962 895·94.**

PASYWA. — Kapitał zakładowy 20 000·00; Fundusz rezerwowy na rachunki nieściągalne 23 032·47; Fundusz rezerwowy na nieprzewidziane wydatki 144 631·33; Wierzyciele: Towarzystwa afiliowane 2 696 124·85; Różni 45 088·12; Przedprzedaż biletów 34 019·17; **Razem 2 962 895·94.**

Rachunek strat i zysków

Koszty administracyjne 41 259·40; Koszty unieważnienia umów 59 919·59; Wynagrodzenia strat 26 896·61; Strata przy sprzedaży umeblowania 7 395·62; **Razem 135 471·22.**

Dochód eksploatacyjny 1 321·89; Zysk na kursie walut 798·30; Dochody nadzwyczajne i za okresy wcześniejsze 79 546·04; Strata 53 804·99; **Razem 135 471·22.**

Spółka Akcyjna Cukrowni „Dobre“

Bilans na dz. 30 czerwca 1934 r.

STAN CZYNNY. — I. Majątek stały: Grunty zł 30 495·60; Budynki: fabryczne zł 1 907 476·39, gospodarcze zł 302 450·17, mieszkalne zł 1 206 521·66; Maszyny, aparaty, urządzenia techniczne, linje kolejkowe, bocznicę, tabor i cementownia zł 7 143 204·00; Inwentarz zakładowy i biurowy: ruchomości zł 106 761·79; Inwentarz żywy zł 1 230·00; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 469 389·42; Papiery procentowe zł 221·00; Akcje i udziały w innych przedsiębiorstwach zł 754 675·98; Kaucje zł 96 282·00; Gotowe wyroby zł 989 821·05; Pomocnicze i pędne zł 231 845·06; Dłużnicy: akcjonariusze z tyt. kred. finans. zł 143 955·00; Odbiorcy zł 3 040·93; Doślawcy zł 50 436·23; Różni zł 123 106·05; Plantatorzy zł 808 588·62; Sumy przechodnie: wydatki, dotyczące przyszłego okresu zł 60 159·69; Inne zł 8 250·00; **Razem zł 14 437 910·64.**

Bank Cukrownictwa — Warszawa za akcyję zł 777 007·00.

STAN BIERNY. — I. Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 3 600 000·00; Kapitał zapasowy zł 1 913 204·73; Kapitał rezerwowy — rezerwa specjalna do dyspozycji Walnego Zgromadzenia zł 900 000·00; II. Kapitał amortyzacyjny: Saldo z roku ubiegłego zł 5 423 641·36, dopisano w roku sprawozdawczym zł 482 543·46, odpisano w roku sprawozdawczym zł 25 616·24; Saldo zł 5 880 568·58; III. Zobowiązania: Wierzyciele: Akcepty zł 247 647·59; Weksle plantatorskie zł 699 600·00; Różni zł 518 179·43; Banki: Bank Cukrownictwa — za przewozy zł 4 449·90; Bank Cukrownictwa — r-k Kotła Akcyzowego zł 199 214·44; Plantatorzy zł 40 847·93; Sumy przechodnie: Zobowiązania z okresu sprawozdawczego do regulacji w roku przyszłym zł 116 061·64; Inne zł 1 000·00; Niepodniesiona dywidenda zł 26 417·28; Gwarancje zł 32 000·00; Specjalny rachunek przejściowy różnic kursowych zł 53 943·30; Rezerwa na podatek dochodowy zł 24 775·82; Czysty zysk zł 180 000·00; **Razem zł 14 437 910·64.**

Skarb Państwa — za akcyję zł 777 007·00.

Rachunek strat i zysków za 1933/34 r.

STRATY. — Koszty administracji ogólnej zł 72 945·46; Koszty fabrykacji zł 2 294 089·00; Świadczenia socjalne zł 64 708·10; Wartość remanentu początkowego cukru zł 2 025 193·80; Koszty sprzedaży zł 265 622·94; Nabyte kontyngenty zł 205 316·27; Odsetki i prowizje zł 71 800·24; Podatki państwowe i komunalne zł 158 708·28; Strata na papierach procentowych i inwentarzu zł 120 236·24; Amortyzacja zł 482 543·46; Fundusz na budowę kaplicy przy cukrowni zł 11 000·00; Rezerwa na podatek dochodowy zł 45 769·12; Zysk zł 180 000·00; **Razem zł 5 997 932·91.**

ZYSKI. — Wpływ brutto za sprzedany cukier zł 4 876 052·70; Wartość remanentu cukru wewnętrznego i eksportowego na dz. 30/VI 1934 r. zł 955 358·80; Melas zł 17 277·60; Wytłoki zł 41 914·00; Różnica kursu na obcej walucie zł 72 645·03; Dywidenda od akcyj zł 20 906·00; Inne zł 1 599·42; Pozostałe zyski z 1932/33 r. zł 12 179·36; **Razem zł 5 997 932·91.**

Galicyjskie Towarzystwo Naftowe „Galicia“

SPOŁKA AKCYJNA

Bilans z dn. 30 kwietnia 1934 r.

AKTYWA	zł	zł	zł
Rafineria:			
Inwestycje	12 969 343·91		
po potrąceniu odpisów	400 000·00	12 569 343·91	
Domy mieszkalne poza obrębem rafinerji	472 000·00		
po potrąceniu odpisów	3 000·00	469 000·00	13 038 343·91
Inwestycje poza obrębem rafinerji		2 375 741·18	
po potrąceniu odpisów		60 000·00	2 315 741·18
Pozamięscowe nieruchomości		940 200·00	
po potrąceniu odpisów		4 000·00	936 200·00
Kopalnie:			
Szyby, tereny i prawa dzierżawy w Borysławiu, Tustanowicach, Mraźnicy, Schodnicy, Grabownicy i t. d.	14 142 498·45		
po potrąceniu odpisów	405 000·00	13 737 498·45	
Maszyny	2 409 742·92		
po potrąceniu odpisów	116 000·00	2 293 742·92	
Budynki	540 012·67		
po potrąceniu odpisów	5 000·00	535 012·67	
Zbiorniki	238 865·53		
po potrąceniu odpisów	7 000·00	231 865·53	
Rurociągi, Inwentarz i t. d.	4 132 894·61		
po potrąceniu odpisów	200 000·00	3 932 894·61	20 731 014·18
Zapasy			5 698 584·74
Stan gotówki			89 842·41
Rymesy i dewizy			193 143·93
Papiery wartościowe i udziały			7 566 202·16
Deponowane fundusze gotówkowe i papiery wartościowe			12 198·43
Rachunek dłużników			6 780 272·17
			57 361 543·11

PASYWA	zł	zł
Kapitał akcyjny:		
podzielony na 360 000 akcji wartości nominalnej po zł 100		36 000 000·00
Rezerwy:		
Zwyczajny kapitał zapasowy w/g § 45 stat.	2 631 990·20	
Nadzwyczajny fundusz rezerwowy	1 851 421·15	
Opodatkowany fundusz rezerwowy	5 107 307·46	9 590 718·81
Fundusz rezerwy podatku dochodowego		200 133·00
Rachunek wierzycieli		10 407 005·89
Rachunek strat		52 600·00
Przeniesienie zysku		1 109 273·25
Zysk 1933/1934		1 812·16
		57 361 543·11

Rachunek zysków i strat od 1 maja 1933 r. do 30 kwietnia 1934 r.

STRATY	zł
Koszty ruchu	14 488 125·53
Koszty utrzymania	253 657·01
Koszty sprzedaży	2 678 242·52
Zapłacone podatki	409 769·33
Nieściągalne pretensje	151 677·90
Odpisane inwestycje	1 200 000·00
Czysty zysk	1 812·16
	19 183 284·45
ZYSKI	
Przychód ze sprzedaży i inne wpływy	19 183 284·45
	19 183 284·45

„Krakus” Przemysł Spirytusowy i Chemiczny

Spółka Akcyjna w Krakowie

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 28 grudnia 1934 r. o godz. 12 w poł. odbędzie się w sali posiedzeń Banku Dyskontowego Warszawskiego S. A. Oddziału w Krakowie, Rynek Główny 25.

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Reasumpcja oraz powzięcie uchwał co do bilansu i rachunku strat i zysków za 1931 r., jakoteż reasumpcja uchwały Walnego Zgromadzenia z dn. 13/6 1932 r. co do obniżki kapitału akcyjnego;
 - 2) Sprawozdanie Rady za lata 1932 i 1933, oraz przedłożenie bilansu i rachunku strat i zysków za te lata;
 - 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
 - 4) Powzięcie uchwały co do zatwierdzenia bilansu oraz rachunku strat i zysków za lata 1932 i 1933, jakoteż udzielenie absolutorjum Zarządowi i Radzie za wspomniane lata;
 - 5) Obniżenie kapitału akcyjnego do kwoty zł 1 080 000,00 przez zniszczenie postawionych Spółce do dyspozycji 12 akcji po zł 100,00 im. wart., t. j. na łączną kwotę zł 1 200,00, następnie dalsza obniżka kapitału akcyjnego do kwoty zł 27 000,00 przez konwersję 40 akcji po zł 100,00 im. wart. na 1 nową akcję zł 100 im. wart., a wreszcie podwyższenie kapitału akcyjnego do kwoty zł 252 000,00 drogą nowej emisji przez przyznanie dotychczasowym akcjonariuszom prawa poboru w stosunku 25 akcji nowych po zł 100,00 im. wart. na każde 3 akcje skonwertowane 100-złotowe;
 - 6) Upoważnienie Rady do oznaczenia terminu, jakoteż i bliższych warunków nowej emisji;
 - 7) Zmiana § 1 ust. 2, jakoteż § 6 statutu, które będą opiewać: § 1 ust. 2 — Firmę podpisuje jeden członek Zarządu, o ile Zarząd jest jednoosobowy, w przeciwnym razie dwaj członkowie Zarządu łącznie; § 6. — Kapitał akcyjny wynosi zł 252 000,00 i podzielony jest na 2 520 sztuk akcji, opiewających na okaziciela, po zł 100,00 nominalnej wartości każda.
 - 8) Wybory władz Spółki;
 - 9) Wysokość wynagrodzenia Komisji Rewizyjnej;
 - 10) Upoważnienie Rady Nadzorczej do sprzedaży w całości lub w części nieruchomości przedsiębiorstwa, oraz do wydzierżawienia całego przedsiębiorstwa;
 - 11) Wnioski.
- Akcjonariusze mogą zgłaszać dodatkowe sprawy na porządek dzienny, nie później jak na 14 dni przed terminem Zgromadzenia.
- Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje w Banku Dyskontowym Warszawskim S. A. Oddział w Krakowie, Rynek Główny 25, przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia.

Towarzystwo Cukrowni „Brześć Kujawski”, Sp. Akc.

Bilans na dz. 30 czerwca 1934 r.

STAN CZYNNY. — Majątek stały: Grunty zł 136 256,00; Budynki: fabryczne zł 1 957 939,52, gospodarcze zł 1 064 945,52; mieszkalne zł 1 693 108,37; Maszyny, aparaty i urządzenia techniczne zł 8 914 308,38; Gospodarstwo rolne i cegielnia w Kuczynie zł 162 819,23; Inwentarz żywy zł 3 914,32; Inwentarz martwy (ruchomości) zł 173 793,96; Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 1 622 417,00; Państwowe papiery procentowe zł 137 536,05; Akcje i udziały w przedsiębiorstwach zł 4 117 853,85; Weksle w portfelu zł 4 000,00; Remanenty: Wyroby gotowe i półfabrykaty zł 2 113 159,46; Materjały pomocnicze zł 366 226,75; Dłużnicy: odbiorcy zł 64 292,25, dostawcy zł 3 753,72, różni zł 295 965,28; Plantatorzy zł 749 561,57; Specjalny r-ek przejściowy różnic kursowych zł 65 805,84; Sumy przechodnie — wydatki, dotyczące okresu przyszłego zł 172 850,22; Razem zł 23 820 507,29.

Sumy pozabilansowe zł 248 000,00.

STAN BIERNY. — Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 4 800 000,00; Kapitał zapasowy zł 3 386 457,08; Kapitał rezerwowy zł 1 600 000,00; Kapitał amortyzacyjny: Pozostałość z roku ubiegłego zł 6 855 616,41; Dopisano w roku sprawoz-

dawczym zł 894 857,44; Saldo zł 7 750 473,85; Zobowiązania: Akcepty zł 1 688 935,73; Rachunki w bankach zł 160 030,46; Bank Cukrownictwa: kocioł kredytu akcyjowego zł 704 608,00; Miejskowa sprzedaż cukru zł 21 131,40; Skarb Państwa za akcję zł 1 039 807,20; Nieopodniesione dywidendy zł 11 895,00; Wierzyciele zł 1 878 667,54; Plantatorzy zł 2 457,45; Inne rachunki: Specjalny rachunek przejściowy różnic kursowych zł 138 188,49; Sumy przechodnie—wydatki kampanji 1933/34 r. do pokrycia w 1934/35 r. zł 253 855,09; Zysk zł 384 000,00; Razem zł 23 820 507,29.

Sumy poza bilansowa zł 248 000,00;

Rachunek zysków i strat

WINIEN. — Koszty administracji ogólnej zł 85 176,01; Koszty fabrykacji zł 3 646 813,75; Koszty sprzedaży zł 495 143,00; Odsetki zł 71 077,57; Podatki zł 377 123,13; Świadczenia socjalne zł 84 304,73; Amortyzacja zł 908 539,11; Koszty nabycia kontyngentów i złotych maczek zł 746 928,20; Wartość remanentów z ubiegłej kampanji zł 2 655 104,98; Gospodarstwo rolne — nadwyżka kosztów zł 2 940,16; Różnice kursowe zł 48 962,96; Strata z przeszacowania ruchomości zł 15 849,42; Czysty zysk zł 429 486,13; Razem zł 9 567 449,15.

MA. — Wpływ za sprzedany cukier w okresie sprawozdawczym zł 7 252 917,78; Wartość remanentów cukru na dz. 30/VI 1934 r. zł 2 100 105,21; Melas zł 101 607,28; Wysłodki zł 88 657,88; Dywidendy i procenty od papierów wartościowych zł 24 161,00; Razem zł 9 567 449,15.

Towarzystwo Mijaczowskich Odlewni Stali i Zakładów Mechanicznych „Bracia Bauereritz”, Spółka Akcyjna, Mijaczów, poczta Myszków

Bilans za czas od 1 lipca 1933 r. do 30 czerwca 1934 r.

AKTYWA. — I) Majątek stały: Grunty zł 58 033,02; Budynki fabryczne i mieszkalne zł 595 850,88; Urządzenia techniczne zł 1 494 579,59; Dobra „Mijaczów” zł 249 567,76; II) Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 771 455,84; Papiery procentowe zł 50 627,52; Weksle zł 24 600,00; Akcje zł 519 016,71; Kaucje zł 23 472,27; Zaliczenia kolejowe i inne zł 4 389,98; Materjały: surowce i materjały zł 425 434,41; Wyroby surowe i niewykończone zł 78 518,32; Dłużnicy: Odbiorcy zł 300 013,04; Dostawcy zł 2,16; Różni zł 977 790,61; Sumy przechodnie zł 16 007,25; Strata zł 147 491,30; Ogółem zł 5 736 850,66.

Gwarancje zł 169 795,00.

PASYWA. — I) Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 2 000 000,00; Kapitał zapasowy zł 514 621,47; Specjalny fundusz rezerwowy zł 1 107 818,34; II) Kapitał amortyzacyjny: z lat ubiegłych zł 1 641 608,42, z roku sprawozdawczego zł 176 603,86; III) Wierzyciele: Różni zł 73 759,14; Odbiorcy zł 5 990,04; Dostawcy zł 117 764,41; Długi hipoteczne zł 28 000,00; Fundusz karny zł 7 420,51; Nieodebrana dywidenda zł 45 577,00; Sumy przechodnie zł 16 982,03; Sumy przechodnie kasowe zł 705,44; Ogółem zł 5 736 850,66.

Różni za gwarancje zł 169 795,00.

Rachunek zysków i strat na dz. 30 czerwca 1934 r.

WINIEN. — Koszty eksploatacyjne zł 548 462,15; Koszty handlowe zł 84 657,58; Koszty administracyjne zł 407 162,89; Podatki państwowe i komunalne zł 47 625,14; Świadczenia socjalne zł 43 345,80; Różnice kursowe zł 43 855,50; Inne straty zł 12 508,26; Amortyzacja zł 176 603,86; Ogółem zł 1 364 221,18.

MA. — Wpływy zł 1 216 729,88; Strata zł 147 491,30; Ogółem zł 1 364 221,18.



DECYDUJĄC SIĘ NA
PODRÓŻ, RZUCI OKIEM
NA INFORMACJE O KO-
MUNIKACJI LOTNICZEJ
SAMOLOTY KURSUJĄ CODZIENNIE

Cukrownia „Ciechanów“ Spółka Akcyjna

Bilans na dz. 30 czerwca 1934 r.

STAN CZYNNY. — I) Majątek stały: Grunty zł 209 142·60; Budowle gospodarstwa rolnego: gospodarcze zł 88 940·87; mieszkalne zł 22 308·97, razem: zł 111 249·84; Budowle Cukrowni: mieszkalne zł 555 401·55, fabryczne: zł 998 733·11; gospodarcze zł 49 258·59, razem zł 1 603 393·25; Maszyny i urządzenia zł 2 027 029·21; Nowe nakłady zł 5 724·13; Kolejka wąskotor. i bocznice zł 203 790·76; Tabor kolejki zł 110 926·70; Inwentarz i krescencja folwarku zł 33 627·00; Inwentarz fabryczny martwy zł 196 479·15; Inwentarz żywy zł 3 345·00;

II) Majątek płynny: Gotówka zł 10 999·49; Papiery procentowe zł 295 026·96; Udziały w innych Towarzystwach zł 40 487·50; Produkty fabrykacji zł 817 412·51; Materiały magazynowe pomocnicze zł 162 914·64; Dłużnicy zł 2 716 431·53; Sumy przechodnie zł 2 171·64; Wydatki spełnione na rok następną zł 35 876·12; Razem zł 8 584 028·03;

III) Depozyty i gwarancje zł 2 328 375·50; Razem zł 10 912 403·53.

STAN BIERNY. — I) Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 3 250 000·00; Kapitał zapasowy: saldo z roku ub. zł 210 193·10, dopisane w roku spraw. zł 15 239·82, razem zł 225 432·92; Fundusz na wsparcia zł 16 718·98; II) Kapitał amortyzacyjny: saldo z roku ub. zł 2 214 061·51, z zysków 1932/33 zł 52 886·33, z zysków 1933/34 zł 205 845·48, razem zł 2 472 795·32; III) Zobowiązania: Akcepty zł 415 000·00; Wierzyciele zł 1 863 389·30; IV) Inne pasywa: Dywidenda niepodniesiona zł 11 022·10; Zaległe podatki zł 40 010·54; Sumy przechodnie zł 6 095·89; Zysk zł 283 564·98; Razem zł 8 584 028·03;

V) Depozyty i gwarancje zł 2 328 375·50; Razem zł 10 912 403·53.

Rachunek strat i zysków za 1933/34 r.

WINIEN. — Koszty fabrykacji zł 1 803 117·06; Koszty sprzedaży cukru zł 47 567·28; Koszty administracji ogólnej zł 44 612·88; Koszty kredytów zł 43 534·56; Podatki państwowe i komunalne zł 175 594·52; Wartość remanentów cukru z roku ubiegłego zł 1 504 234·94; Wartość remanentów melasu z roku ubiegłego zł 6 657·90; Koszty nabycia kontyngentów zł 1 458·64; Różnica kursu na walutach zł 46 126·45; Różnica kursu na papierach procentow. zł 64 718·27; Strata na zużytych ruchomościach zł 4 400·00; Amortyzacja zł 205 845·48; Zysk zł 283 564·98; Razem zł 4 231 432·96.

MA. — Wpływ brutto za sprzedany cukier wewnętrzny i eksportowy od 1.7.1933 roku do 30.6.1934 r. zł 3 346 950·86; Wartość remanentów cukru w dniu 30.VI.1934 r. zł 815 817·71; Wpływ za sprzedany melas od 1.VII.1933 r. do 30.VI.1934 r. zł 29 641·05; Wartość remanentów melasu na dz. 30.VI.1934 zł 1 594·80; Procenty i dywidenda od papierów wartościowych zł 15 938·00; Ze sprzedaży wytloków zł 5 572·70; Zysk z gospodarstwa rolnego folwarku Szczurzyn zł 85·21; Zwroty za ubezpieczenia z lat ubiegłych zł 6 454·46; Ze sprzedaży placu zł 1 562·70; Inne wpływy zł 7 815·47; Razem zł 4 231 432·96.

KWARTALNIK

„Przegląd Lniarski“

czasopismo wydawane przez T-wo Lniarskie w Wilnie omawia zagadnienia z dziedziny:

Uprawy lnu i konopi.—Doświadczalnictwa w zakresie uprawy roślin włóknistych.—Przeróbki słomy lnianej i konopnej na włókno

oraz sprawy ekonomiczne związane z produkcją i przetworzeniem **Krajowych surowców włókienniczych**

Prenumerata roczna zł 5

Redakcja i administracja: Wilno, ul. Św. Jacka Nr. 2, tel. 7-15

Konto w P. K. O. 81 723

I OGŁOSZENIE

Zarząd „Standard-Nobel w Polsce“

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 29 grudnia 1934 r. o godz. 17 odbędzie się w lokalu Spółki w Warszawie przy Al. Jerozolimskiej Nr. 57

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie posiedzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Podwyższenie kapitału akcyjnego Spółki o zł 18 000 000, t. j. do wysokości zł 78 000 000, przez wypuszczenie 18 000 000 akcji na okaziciela po zł 100 każda;
- 3) Zmiana § 5 statutu Spółki;

U w a g i :

A. — W myśl § 24 statutu Spółki akcjonariusze korzystając z prawa uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu, o ile przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożą w Spółce akcje lub zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza lub w instytucji kredytowej oraz „Banque de Paris et des Pays Bas” w Paryżu, lub „National City of New York”, albo „The Chase National Bank of the City of New York” w Nowym Jorku. W zaświadczeniu należy wymienić liczbę akcji i stwierdzić że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

B. Dotychczasowa treść § 5 statutu brzmi: „Kapitał akcyjny Spółki wynosi zł 60 000 000 (sześćdziesiąt milionów) i jest podzielony na 600 000 (sześćset tysięcy) sztuk akcji okazicielskich, po zł 100 (sto) każda.

Zarząd wnosi o nadanie temu paragrafowi następującego brzmienia: „Kapitał akcyjny Spółki wynosi zł 78 000 000 (siedemdziesiąt osiem milionów) i jest podzielony na 780 000 (siedemset osiemdziesiąt tysięcy) sztuk akcji na okaziciela, po zł 100 (sto) każda”.

W Y C I N K I

Z GAZET I CZASOPISM CAŁEGO ŚWIATA
W KAŻDEJ ŻĄDANEJ SPRAWIE

**JAKO NAJLEPSZE ŹRÓDŁO
INFORMACYJ, NIEZBĘDNE
DLA WSZYSTKICH**

biur i instytucji: państwowych,
społecznych, kulturalnych, prze-
mysłowych i handlowych oraz
dla osób wszelkich zawodów,
zbiera i na zamówienie dostar-
cza, tudzież załatwia prenume-
raty dzienników i czasopism
krajowych i zagranicznych

**I N F O R M A C J A
P R A S O W A
P O L S K A**

DYREKCJA i EKSPEDYCJA:

Warszawa, Bracka Nr. 5. Telef. 241-53

KOESPONDENCI WE WSZYSTKICH STOLICACH

!!! Bądź nowoczesnym i podróżuj samolotem !!!

„POLMIN”

Państwowa Fabryka Olejów Mineralnych

CENTRALA: LWÓW, ULICA AKADEMICKA 7

TELEFONY: 102-20 do 102-23

RAFINERJA W DROHOBYCZU

REPREZENTACJA W GDAŃSKU
POLISH PETROLEUM COMPANY
KREBSMARKT 7/8

PRZEDSTAWICIELSTWA ZAGRANICZ-
NE WE WSZYSTKICH STOŁECZNYCH
MIASTACH EUROPY

DZIĘKI DŁUGOLETNIJ PRAKTYCE RAFINE-
RYJNEJ I DOŚWIADCZENIOM NA POLU TECHNIKI
SMARNICZEJ, DOSTARCZAMY PRODUKTY SMA-
ROWE NAJWYŻSZYCH GATUNKÓW PO JAK
NAJŚCIŚLEJ SKALKULOWANYCH CENACH. —

WŁAŚCIWE ZASTOSOWANIE WYSOKOWAR-
TOŚCIOWYCH OLEJÓW I SMARÓW „POLMIN”,
DOSTOSOWANYCH DO WARUNKÓW PRACY
WSZYSTKICH MASZYN I SILNIKÓW, ZAPEWNI
UZYSKANIE WSZELKICH KORZYŚCI, ZWIĄZANYCH
Z RACJONALNĄ GOSPODARKĄ SMARNICZĄ.

OLEJE I SMARY AUTOMOBILOWE „POLMIN”

SĄ DO NABYCIA WE WSZYSTKICH NASZYCH ODDZIAŁACH ORAZ
W PIERWSZORZĘDNYCH SKŁADACH Z AKCESORJAMI SAMOCHODOWEMI

O D D Z I A Ł Y: BIAŁYSTOK, BYDGOSZCZ, DOLINA GDYNIA, JAROSŁAW, KALISZ,
KOWEL, KRAKÓW, LUBLIN, LWÓW, ŁÓDŹ, PIŃSK, PŁOCK, POZNAŃ,
RÓWNE, SIEDLCE, STRYJ, SOSNOWIEC, TOMASZÓW MAZOWIECKI,
TORUŃ, WARSZAWA, WILNO

PAŃSTWOWY BANK ROLNY

INSTYTUCJA CENTRALNA
WARSZAWA, UL. NOWOGRODZKA 50

ODDZIAŁY: ODDZIAŁ GŁÓWNY W WARSZAWIE—UL. NOWOGRODZKA 50,
ODDZIAŁ WE LWOWIE—UL. PIŁSUDSKIEGO 25, ODDZIAŁ W WILNIE—
UL. WIELKA POHULANKA 24, ODDZIAŁ W POZNANIU—UL. KANTAKA 10,
ODDZIAŁ W GRUDZIĄDZU—UL. SIENKIEWICZA 18, ODDZIAŁ W KATO-
WICACH—UL. 3 MAJA 9, ODDZIAŁ W LUCKU—UL. PIŁSUDSKIEGO 15,
ODDZIAŁ W KRAKOWIE—PLAC SZCZEPAŃSKI 8, ODDZIAŁ W PIŃSKU—
LOHISZYŃSKA 18, ODDZIAŁ W LUBLINIE — UL. KAPUCYŃSKA 1,
ODDZIAŁ W KIELCACH—UL. SIENKIEWICZA 57, AGENTURA W GDYNI.

ADRES TELEGRAFICZNY INSTYTUCJI CENTRALNEJ „CENTROPEBROL”
ADRES TELEGRAFICZNY ODDZIAŁU „P F B R O L”

KAPITAŁ ZAKŁADOWY, CAŁKOWICIE WPŁAČONY zł 130 MILIONÓW

PAŃSTWOWY BANK ROLNY

UDZIELA DŁUGOTERMINOWYCH POŻYCZEK AMORTYZACYJNYCH W 7% LISTACH
ZASTAWNYCH NA KUPNO GRUNTU I NA INWESTYCJE ROLNE; UDZIELA DŁUGOTER-
MINOWYCH KREDYTÓW NA WSZELKIEGO RODZAJU MELJORACJE ROLNE W 7%
OBLIGACJACH MELJORACYJNYCH; UDZIELA DROBNYM I ŚREDNIM GOSPODARSTWOM
ROLNYM KRÓTKOTERMINOWYCH KREDYTÓW OBROTOWYCH ZA POŚREDNICTWEM
SPÓŁDZIELNI I SAMORZĄDOWYCH KAS POŻYCZKOWO-OSZCZĘDNOŚCIOWYCH;
DOSTARCZA DROBNYM I ŚREDNIM GOSPODARSTWOM ROLNYM KREDYTU TOWAROWEGO
W NAWOZACH SZTUCZNYCH ZA POŚREDNICTWEM SPÓŁDZIELNI I KAS SAMORZĄDO-
WYCH NA DOGODNYCH WARUNKACH KREDYTOWYCH; KUPUJE MAJĄTKI ZIEMSKIE NA
PARCELACJĘ I PODEJMUJE SIĘ PARCELACJI KOMISOWEJ; PRZYJMUJE WKŁADY
Z 6 MIESIĘCZNYM TERMINEM WYPOWIEDZENIA ZA OPROCENTOWANIEM ROCZNYM
W WYSOKOŚCI 6 OD STA, Z 3 MIESIĘCZNYM TERMINEM WYPOWIEDZENIA ZA OPRO-
CENTOWANIEM ROCZNYM W WYSOKOŚCI 5 OD STA, Z 1 MIESIĘCZNYM TERMINEM
WYPOWIEDZENIA ZA OPROCENTOWANIEM ROCZNYM 4 OD STA, NA KAŻDE ŻĄDANIE
ZA OPROCENTOWANIEM ROCZNYM 3 OD STA, ORAZ NA KSIĄŻECZKI OSZCZĘDNOŚCIOWE
ZA OPROCENTOWANIEM 5 OD STA ROCZNIE.

7% LISTY ZASTAWNE PAŃSTWOWEGO BANKU ROLNEGO SĄ ZABEZPIECZONE HIPOTEKAMI
GOSPODARSTW WIEJSKICH, CAŁYM MAJĄTKIEM PAŃSTWOWEGO BANKU ROLNEGO, ORAZ
GWARANCJĄ SKARBU PAŃSTWA. MAJĄ ONE WSZELKIE PRAWA PAPIERÓW PUPILARNYCH
I PRZYJMOWANE SĄ PRZEZ SKARB PAŃSTWA NA KAUCJE I WADJA, ORAZ NA POCZET
PODATKU MAJĄTKOWEGO OD WSZYSTKICH PŁATNIKÓW TEGO PODATKU. 7% OBLIGACJE
MELJORACYJNE PAŃSTWOWEGO BANKU ROLNEGO OPIEWAJĄ NA ZŁOTE W ZŁOCIE, ORAZ NA
RÓWNOWARTOŚĆ TYCHŻE W DOLARACH STANÓW ZJEDNOCZONYCH AMERYKI PÓLNOECNEJ; PO-
SIADAJĄ GWARANCJĘ SKARBU PAŃSTWA, ORAZ BEZPIECZEŃSTWO PUPILARNE; PRZYJMOWANE
SĄ PRZEZ SKARB PAŃSTWA NA KAUCJE I WADJA; WOLNE SĄ OD PODATKU OD KAPITAŁÓW I RENT